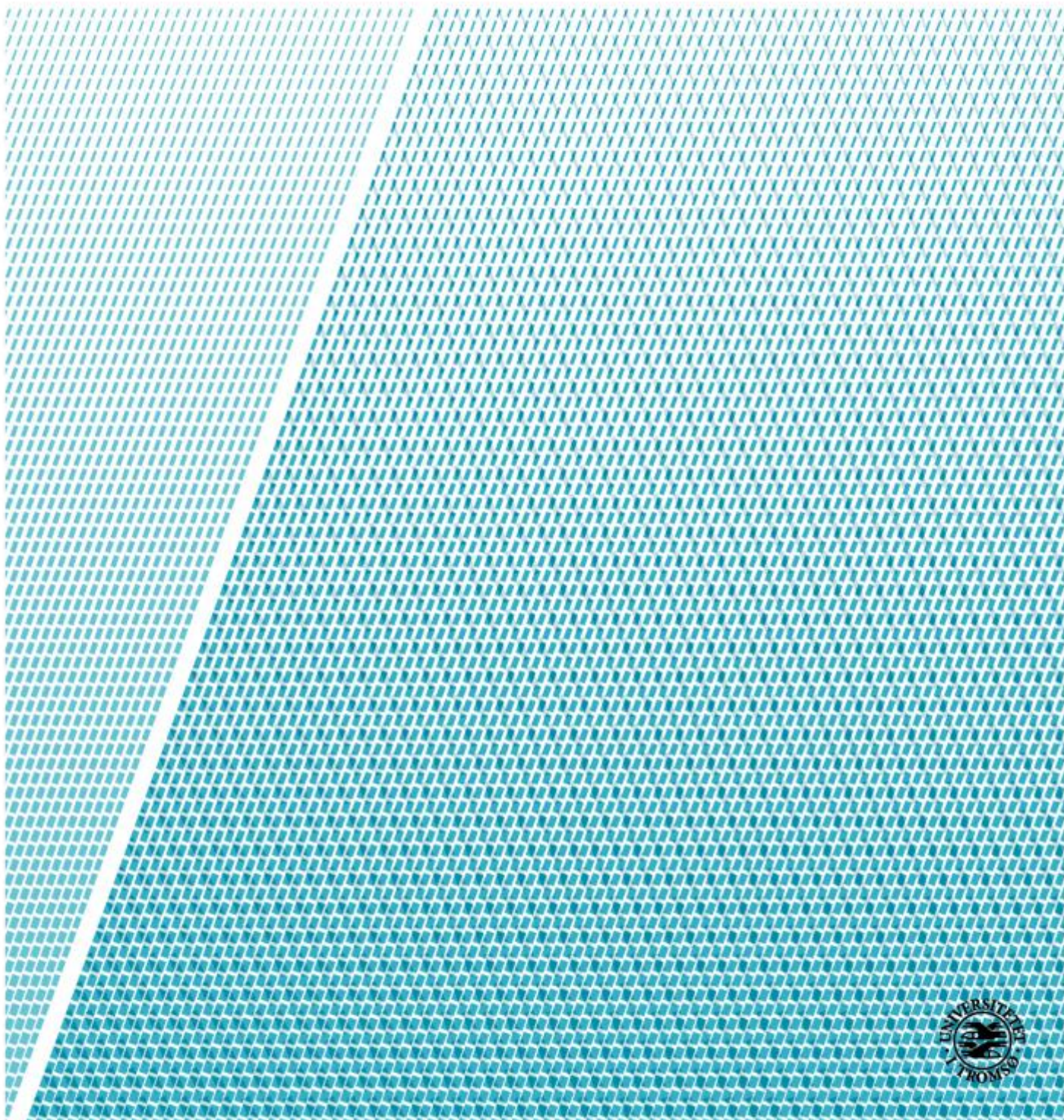

Eiendom på russisk

Er твоё и твоё так же, как мы думаем?

—
Sofie Kristine Andersen Fyhn

Masteroppgave i russisk språk [RUS-3910], november 2017

Forord

Først og fremst, tusen takk til veilederen min, Svetlana Sokolova, for all hjelp og støtte i arbeidet med denne oppgaven. Din entusiasme og genuine interesse for eget fagfelt har vært inspirerende å oppleve.

Uliana Petrunina må også få en stor takk for all hjelp med innføring i bruk av nye korpus og jakten på relevante kontekster, i tillegg til gjennomgang av spørreundersøkelsen.

Jeg ønsker også rette en takk til Tore Nettet for alle gode tips og råd i den avsluttende fasen av arbeidet med masteroppgaven.

Jeg satte også utrolig stor pris på at Natalia Mitrofanova tok seg tid til møter med meg om hvordan jeg kunne konstruere spørreundersøkelsen på best mulig måte, tusen takk.

Til tross for mange gode hjelpere, ønsker jeg å understreke at alle feil eller mangler som måtte være å finne i oppgaven er mine egne.

Tromsø, 30.oktober 2017

Sofie

Innholdsfortegnelse

Forord.....	i
1. Kapittel: Innledning.....	1
2. Kapittel: Hovedtendenser for bruk av <i>sin</i> og <i>своѝ</i>.....	4
2.1. <i>Litt om <i>своѝ</i> og <i>sin</i></i>	4
2.2. <i>Faktorer ved bruk av <i>своѝ</i></i>	5
2.3. <i>En skala for tilknytning</i>	9
3. Kapittel: Data og metode.....	13
3.1. <i>Korpusundersøkelsen</i>	13
3.1.1. Hovedtrekk ved korpusundersøkelsen.....	13
3.1.2. Russisk kildepråk.....	15
3.1.3. Norsk kildepråk.....	16
4.2. <i>Spørreundersøkelsen</i>	19
4.2.1. Grunnleggende informasjon om spørreundersøkelsen.....	19
4.2.2. Hvordan korpusundersøkelsen påvirket spørreundersøkelsen.....	20
3.1.3. Informasjonsinnhenting.....	22
3.1.4. Kategorier som ble kuttet fra spørreundersøkelsen.....	25
3.1.5. Utforming av spørreundersøkelsen.....	27
4. Kapittel: Funn fra korpusundersøkelsen.....	31
4.1. <i>Russisk som kildepråk</i>	31
4.1.1. Parallele konstruksjoner.....	33
4.1.2. Parallele konstruksjoner uten pronomen i oversettelse.....	33
4.1.3. Annen konstruksjon.....	35
4.1.4. Egen.....	36
4.1.5. Substantiver i semantiske grupper.....	36
4.2. <i>Norsk som kildepråk</i>	39
4.2.1. Parallele konstruksjoner.....	41
4.2.2. Parallele konstruksjoner uten pronomen i oversettelsen (null).....	41
4.2.3. Annen konstruksjon.....	42
4.2.4. Egen.....	43
4.2.5. Substantiver i semantiske grupper.....	44
4.2.6. Konklusjon fra korpusundersøkelse.....	47
5. Kapittel: Spørreundersøkelsen.....	48
5.1. <i>Faktorene som ble undersøkt</i>	48
5.1.1. Tall og person (russisk del av spørreundersøkelsen).....	50
5.1.2. Tall og person (norsk del av spørreundersøkelsen).....	56
5.1.3. Logisk subjekt (russisk del av spørreundersøkelsen).....	59
5.1.4. Logisk subjekt (norsk del av spørreundersøkelsen).....	61
5.1.5. Semantikk (russisk del av spørreundersøkelsen).....	63
5.1.6. Semantikk (norsk del av spørreundersøkelsen).....	65
5.1.7. Adjektiv (russisk del av spørreundersøkelsen).....	67
5.1.8. Adjektiv (norsk del av spørreundersøkelsen).....	70
5.2. <i>Konklusjoner fra spørreundersøkelsen</i>	72
6. Kapittel: Konklusjon.....	76
Kilder.....	80
<i>Elektroniske kilder:</i>	81
Det russiske nasjonalkorpuset.....	81
RuN-korpuset.....	81

Aranea-korpuset	81
<i>Lenker til undersøkelsene</i>	81
Lenke til norsk del av spørreundersøkelsen	81
Lenke til russisk del av spørreundersøkelsen	81
Vedlegg	82
<i>Vedlegg 1</i>	82
<i>Vedlegg 2</i>	85

1. Kapittel: Innledning

I denne oppgaven kommer jeg til å sammenligne nordmenns bruk av *sin*, med bruk av *свой* på russisk. Oppgaven tar også for seg norske studenters bruk av eiendomspronomen på russisk: samsvarer den med norske eller russiske tendenser for bruk eiendomspronomen, slik som de blir presentert i lærebøker om grammatikk? Det blir dessuten sett på om det er forskjell på hvordan norske studenter og russiske morsmålsbrukere forholder seg til eiendomspronomen på russisk.

Jeg ble først interessert i å se på forskjellen mellom eiendomspronomen på norsk og russisk etter å ha hørt fra forelesere at det var et tilbakevendende problem at studentene syntes det var vanskelig å skille mellom reflektivt og personlig pronomen. Dette gjorde meg nysgjerrig om hvilke faktorer som påvirker studentenes valg av pronomen, først og fremst med fokus på russisk språk, men også sett i sammenheng med norsk.

Til tross for at eiendomspronomen er et viktig språklig redskap, er det ikke mye litteratur som går i dybden og sammenligner eiendomspronomen i de to språkene. Det finnes riktignok forskning på hvert av språkene separat, men jeg var nysgjerrig på om det var noe å hente ved å ta en komparativ tilnærming til tematikken.

Når det er nevnt, finnes det flere forskjellige måter å definere eiendom på. Blant annet foreslår Taylor (1996: 339-340) en definisjon til begrepet ”possessive konstruksjoner” (possessive constructions). Han beskriver eiendom som en klynge av uavhengige egenskaper, som sammen skaper en eksperimentell gestalt (Taylor, 1996: 339)¹. Han presenterer også flere egenskaper som må være representert for at noe skal regnes som en eiendom (possession), blant dem er at eieren må være ett spesifikt menneske og at eiendelen er uanimert (gjør et konkret fysisk objekt). I tillegg legger han føringer for lengde for tidsrom for eierskapet, hvem som har tilgang til eiendelen, hvordan man har fått tilgang til eiendelen og hvor nært fjernt eiendelen kan være fra eieren. (Taylor, 1996: 340) Så selv om det ikke finnes så mye

¹ “A cluster of independent properties, whose frequent or typical co-occurrence constitutes an ‘experiential gestalt’” (Taylor 1996: 339)

komparative studier på norsk og russisk bruk av eiendomspronomen, finnes det litteratur som analyserer konstruksjoner som uttrykker eiendom.

Oppgaven har følgende hypotese: tendensene for bruk av eiendomspronomen (i begge språk) blir påvirket av faktorer som tall og person på subjektet og semantikken til substantivet. For eksempel forventes det at norske studenter bruker mer personlig pronomen i 1.person og 2.person enn i 3.person på russisk fordi de blir påvirket av norske regler for bruk av eiendomspronomen (at man ikke kan bruke reflektivt pronomen i 1.person og 2.person). Russiske morsmålsbrukere forventes å kutte pronomen i kontekster der substantivet er en kroppsdel eller et familiemedlem på grunn av at de er *uavhengelige eiendeler*. Bakgrunnen for denne delen av hypotesen blir nærmere beskrevet i **kapittel 2**. Det forventes også at eventuelle forskjeller i bruk av eiendomspronomen på norsk og russisk vil kunne knyttes opp *ikonisitet*, altså språkstrategier. Jeg var også interessert i å sammenligne teori og praksis: samsvarer det vi lærer om eiendomspronomen på russisk med hvordan russiske morsmålsbrukere faktisk bruker eiendomspronomen? Hvis det er avvik mellom teori og praksis: ser man et klart mønster (morsmålsbrukere gjør et bevisst valg) eller virker avvikene tilfeldige (morsmålsbrukere er usikre på korrekt bruk av eiendomspronomen)?

Oppgaven blir strukturert på følgende måte: først en innledning som introduserer tema, problemstilling og hypotese. Dette er i **kapittel 1**. **Kapittel 2** er dedikert bruk av eiendomspronomen på norsk og russisk. Tendenser for bruk av *sin* og *своѝ* er i fokus i 2.1., mens 2.2. gir en introduksjon til faktorer som kan påvirke bruk av *своѝ* på russisk. Det neste vi skal se nærmere på er teori om eiendomspronomen i kapittel 2.3.

I **kapittel 3** forteller jeg om hvordan datainnsamlingen for oppgaven har gått for seg. I delkapitlet til 3.1. introduserer jeg forskjellige aspekter ved data og metode for korpusundersøkelsen, mens 3.1.1. gir et overblikk over hovedpunktene for undersøkelsen før vi går videre til 3.1.2 og 3.1.3. som tar for seg henholdsvis på resultatene for russisk som kildepråk og resultater for norsk som kildepråk. I 3.2. har vi flyttet fokuset over på spørreundersøkelsen.. I 3.2.1. gir jeg en introduksjon til hvordan spørreundersøkelsen ble konstruert, mens jeg i 3.2.2. viser hvordan korpusundersøkelsen påvirket spørreundersøkelsen. 3.2.3. gir et overblikk til hvordan arbeidet med å samle inn data til spørreundersøkelsen gikk for seg og 3.2.4. tar for seg kategorier som av forskjellige årsaker måtte kuttes fra spørreundersøkelsen. 3.2.5, viser hvordan spørreundersøkelsen ble utformet.

Kapittel 4 tar for seg resultatene fra korpusundersøkelsen og jeg kommer til å gå igjennom resultatene fra den delen av undersøkelsen som tar for seg russisk som kildespråk i 4.1. Her har vi fire underkapitler som tar for seg de fire hovedkategoriene som trer fram i korpusundersøkelsen. 4.1.1. som viser resultatene med parallelle konstruksjoner, 4.1.2., tar for seg parallelle konstruksjoner uten pronomen i oversettelse (null), mens 4.1.3. gir et innblikk i kategorien annen konstruksjon. I 4.1.4. ser vi på konstruksjoner der *своѝ* blir oversatt med *sin/sitt egen/ eget*. Som avslutning for delkapittelet for russisk som kildespråk skal jeg i 4.1.5 vise fordelingen av resultatene i semantiske grupper og presentere resultatet av Fisher's Exact Test.

Med kapittel 4.2. er vi omsider gått over til norsk som kildespråk, også her er det fire hovedkategorier som kommer til syne: 4.2.1., 4.2.2. og 4.2.3. tar for seg henholdsvis parallelle konstruksjoner, parallelle konstruksjoner uten pronomen i oversettelsen (null) og annen konstruksjon. 4.2.4. viser situasjoner der *своѝ* blir oversatt med *sin egen/sitt eget*. På samme måte som i delen om russisk kildespråk tar vi i den norske delen for oss fordelingen av resultatene fra korpusundersøkelsen i semantiske grupper og en presentasjon av Fisher's Exact Test i 4.2.5. En oppsummering av funnene fra korpusundersøkelsene blir presentert i 4.2.6.

I **kapittel 5** presenterer jeg resultatene fra spørreundersøkelsen. I 5.1. presenterer jeg faktorene som blir undersøkt, og i 5.1.1 går jeg i gang med å presentere resultatene i kategoriene **tall og person** og **personlig pronomen** fra russiske morsmålsbrukere, mens 5.1.2. viser resultatene fra norske studenter i de samme kategoriene. 5.1.3. og 5.1.4 viser resultatene knyttet til faktorene **logisk subjekt**, først for russiske morsmålsbrukere, så for norske studenter, etter dette skal vi se nærmere på hvordan respondentene har svar i forbindelse med **semantikk**, først med russiske morsmålsbrukere i 5.1.5. og så med norske studenter i 5.1.6. I 5.1.7. skal vi se på hvordan russiske morsmålsbrukere har svart i forbindelse med **adjektiver**, og i 5.1.8. hvordan de norske studentene har besvart i forbindelse med samme faktor. I 5.2. presenterer jeg et sammendrag av funnene fra spørreundersøkelsen, mens jeg i kapittel 6 presenterer konklusjonene mine fra oppgaven som helhet. Etter dette følger kilder, linker til undersøkelsene og vedlegg.

2. Kapittel: Hovedtendenser for bruk av *sin* og *своѝ*

I denne delen av oppgaven er målet å danne et tydelig bilde over faktorer som påvirker bruken av reflektivt pronomen på russisk. Her kommer jeg til å starte med å gå gjennom de tendensene for bruken av eiendomspronomen og refleksive pronomen som presenteres i lærebøker. Etterpå følges dette opp med en diskusjon av hvilke avvik som finnes for disse tendensene. Siden *своѝ* ofte sammenlignes med *sin* på norsk kommer jeg til å undersøke om det finnes forskjeller i bruken av *sin* på norsk og *своѝ* på russisk som kan forklare norske studenters problemer med å bruke eiendomspronomen på russisk.

2.1. Litt om *своѝ* og *sin*:

Her presenteres hovedtendensene for bruk av *sin* og *своѝ* med fokus på følgende faktorer: *person og tall, logisk subjekt* og *своѝ* med betydningen *egen* (ikke *sin*).

- a) **Tall og person:** både *sin* og *своѝ* er knyttet til subjektet i setningen og brukes for å indikere subjektets eierskap over ett eller flere objekter. *Своѝ* bøyes etter objektet i kasus, tall og genus, mens *sin* kun bøyes i tall og genus. *Своѝ* kan brukes både i 1., 2. og 3.person. I motsetning til *sin* russiske motpart kan *sin* kun brukes i 3.person på norsk. Dette betyr at *своѝ* og *sin* brukes likt i 3.person, så det forventes at disse konstruksjonene vil være like både på norsk og russisk. I eksempel (1) illustreres bruk av reflektivt pronomen i 1.person på russisk.

- (1) *Я взяла/а своѝ (мою) шляпу и уиѝл/ушла* (Mathiassen, 2009: 139)
*Jeg tok **min** hatt og gikk.* (egen oversettelse)

Man kan ikke bruke *sin* i samme setning på norsk siden setningen står i 1.person og det kun er tillat å bruke *sin* i 3.person på norsk.

- b) **Logisk subjekt:** At subjektet kan stå i dativ er noe som skiller språkene, siden det kun gjelder for russisk. I setninger med grammatisk subjekt står subjekt i nominativ på russisk. Det kan forøvrig også stå i dativ i setninger med logisk subjekt, slik som illustrert i eksempel (2):

(2) *Ему нужно взять **свою** книгу* (Christensen, 2004:76)

*Han må ta boken **sin**.* (egen oversettelse)

- c) **Egen:** Her er det også forskjell på norsk og russisk. På russisk har *свой* en funksjon som *sin* ikke har på norsk. *Свой* kan helt på egenhånd ha betydningen 'egen'. På norsk derimot vil *egen* brukes for å forsterke betydningen av *sin*. Man bruker det hvis man ønsker å understreke eierskapet og vil da si/ skrive 'sin egen'.

(3) *Han tok **sin egen** hatt og gikk.* (eget eksempel)

Siden *свой* og *sin* har samme betydning på russisk og norsk er det forventede resultatet av korpusundersøkelsen at *свой* oversettes med *sin*, og at *sin* oversettes med *свой*. Her er det verdt å være klar over at korpusundersøkelsen i oppgaven er begrenset til litterære tekster og dermed kun kan si oss noe om det litterære språket. I oppgaven kommer jeg til å vise at det er avvik fra det forventede resultatet (at *sin* oversettes med *свой* og motsatt) på opp mot 50% med norsk som kildepråk, mens det med russisk som kildepråk er et noe mindre avvik. For å forklare dette er det viktig å se på faktorer som kan spille inn og skaper variasjon på russisk. En oversikt over relevante faktorer gir jeg i **kapittel 2.2**.

2.2. Faktorer ved bruk av *свой*

I forbindelse med faktorer som kan skape variasjon i russisk språk er det verdt å nevne Paducheva (2004). Hun presenterer flere faktorer som hun mener kan skape variasjon i form av avvik: **1. Empati, høflighet og distanse, 2. Felles og individuelt eierskap, 3. Tema/ rema og antecedentens plassering/rolle i setningen.**

1. **Empati, distanse og høflighet:** *Empati* viser til i hvor stor grad fortelleren identifiserer seg med subjektet i setningen. (Paducheva, 2004) Hvis det er mye *empati* i en setning betyr det at fortelleren identifiserer seg sterk med subjektet. Hvis fortelleren derimot ønsker å distansere seg (emosjonelt eller fysisk) fra subjektet i setningen er det lite *empati* i setningen. Et annet begrep for dette er *semantisk distanse*. Begrepene *empati* og *distanse* har ganske lik betydning, forskjellen består i at mens *empati* fokuserer på emosjonell tilknytning, fokuserer *distanse* på om

substantivet befinner seg nært eller fjernt i forhold fortelleren eller subjektet. I denne oppgaven kommer jeg til å argumentere for at disse to begrepene er en del av en *skala for tilknytning*.

Det er ikke ukjent innenfor lingvistikken at det finnes forskjellige grader *empati*. Dirk Geeraerts har i sitt arbeid med *empati* blant annet argumentert for at det finnes to grader avhengig hvor dypt subjektet eller fortelleren reflekterer rundt motpartens handlinger (Geeraerts, 2016). I forbindelse med denne oppgaven er forøvrig viktigst å registrere at det finnes forskjellige grader av *empati* og at de kan brukes for å beskrive hvordan fortelleren oppfatter seg selv i kontakt med andre mennesker, blant annet i samtaler mellom forskjellige personer. Eksempel (3) er hentet fra Geeraerts (2016) og viser en dialog:

- (3) *Other*: 'Isn't there a bit of draft in here?'`
a. *Self*: 'Let me close that window for you`
b. *Versus*: 'I am fine, thank you.'` (Geeraerts, 2014)

I Geeraerts eksempel har jeg valgt å markere de to svaralternativene med a. og b. Dette for å gjøre det klart at *Self* og *Versus* er to svaralternativer til spørsmålet som blir stilt i eksempel (3). I eksempel (3) a. tolker *Self* spørsmålet fra *Other* som et ønske om å høre hvordan *Self* opplever situasjonen, mens *Versus* i eksempel (3) b. presenterer en alternativ tolkning av situasjonen: at *Other* opplever trekk uten at *Versus* å vurdere seg selv i situasjonen fra *Other* sitt perspektiv. (Geeraerts, 2014)

Det finnes altså forskjellige måter å definere *empati* på, mens Paducheva er opptatt av emosjonell og fysisk tilknytning mellom subjekt og substantiv er Geeraerts mer opptatt i hvor stor grad subjektet eller fortellerens er bevisst på seg selv i forbindelse med sine omgivelser. Det finnes også en tredje variant fra Klenin og Yokoyama (1976) som mener at den avgjørende faktoren er forholdet mellom fortelleren og subjektet/ antecedenten i setningen. Antecedenten er den handlende parten i en setning og er ofte, men ikke alltid subjektet i setningen. Klenin og Yokoyama bruker begrepet *empati* for å forklare valg av pronomen med 1., 2., og 3.person. De ser på *empati* i forbindelse med antecedenten i setningen og argumenterer for at fortelleren har mer *empati* (sterkere psykologisk og emosjonell forbindelse) med en antecedent

som står i 1.person og 2.person enn en antecedent som står i 3.person. Ifølge Klenin og Yokoyama vil man på russisk ikke bruke refleksivt pronomen i 1.person hvis fortelleren fullt ut identifiserer seg med antecedenten i setningen. I 3.person mener de at man oftere bruker refleksivt pronomen fordi det ikke er den samme forbindelsen mellom forteller og subjekt/antecedent i 3.person. Paducheva (2004: 205) argumenterer derimot for at disse tendensene ikke er knyttet opp mot forholdet mellom forteller og subjekt/antecedent, men heller må bli sett i sammenheng med forholdet mellom subjektet og substantivet. I eksempelet under ser vi dette illustrert: ifølge Klenin og Yokoyama får vi personlig pronomen i denne konteksten på grunn av at det er 1.person, mens Paducheva (2004:208) mener at det er høflighet som påvirker valget av pronomen.

(4) *мы обращаемся к **нашим** (=/**своим**) читателям; Я хочу представить Вас **моей** (=/**своей**) жене.* (Paducheva, 2004: 208)

Dette er fordi Paducheva (2004: 208) mener at grad av **høflighet** kan spille inn på hvordan man bruker eiendomspronomen. Det er dette hun mener at finner sted i eksempel (4). Argumentet er at det er høfligere å bruke personlig pronomen enn refleksivt pronomen. Personlig pronomen i forbindelse med **høflighet** er en måte å skape en **semantisk distanse** på samme måte som det regnes som vanlig høflighet å respektere intimsone til mennesker som man forholder seg til.

2. **Felles og individuelt eierskap:** viser konteksten et felles eierskap eller et eierskap som finner sted på et individuelt plan? Det er det store spørsmålet i når det kommer til denne faktoren. Dersom det er flere subjekter i setningen, for eksempel i en setning som omtaler ”vi” eller ”de”, så vil valg av pronomen, ifølge Paducheva (2004: 205), avhenge av om det er deres felles eiendeler som omtales eller ikke. Hvis konteksten omtaler noe som er felles bruker man personlig pronomen, mens hvis det er noe som hver og en har individuell tilknytning, brukes refleksivt pronomen. I eksempel (5) ser vi et eksempel med personlig pronomen, mens eksempel (6) viser hvordan en setning med refleksivt pronomen kan se ut.

(5) *А мы сильно зябли в **нашем** общезитии; Мы вернемся с тобой в **наш** город.* (Paducheva, 2004:205)

(6) *Однако к утру мы зябли под **своими** одеялами; Но при всех случаях мы занимали **свои** дежурные места: она на койке ..., я на столе.*

(Paducheva, 2004:205)

3. **Tema og rema:** Her ser vi på ordstillingen i setningen. Kommer pronomen før eller etter subjektet i setningen? Dette kan ifølge Paducheva (2004) få betydning for hvordan vi bruker reflektivt pronomen. I kontekster hvor man allerede har etablert hvem subjektet i setningen er bruker man reflektivt pronomen. I kontekster hvor pronomen kommer før subjektet i setningen bruker vi heller personlig pronomen.

(7) a. *он хозяин в своем доме.*

b. *в его доме он хозяин.*

(Paducheva, 2004: 206)

I eksempel (7) illustreres dette ved hjelp av to setninger. I den første setningen, (7) a., kommer subjektet *før* pronomen i setningen og det brukes reflektivt pronomen. I den andre setningen, (7) b., kommer subjektet *etter* pronomen i setningen og det brukes personlig pronomen.

Antecedenten er som tidligere nevnt, den handlende parten i setningen, og dens plassering i setningen er nært knyttet opp mot **tema og rema**. Dette fordi subjektet i setningen ofte også er den handlende parten. Det var for få kontekster hvor pronomen kom før subjektet i setningen i korpusundersøkelsen til at det er mulig å gi noe klart svar på om **tema og rema** påvirker avvik i russisk språk. Det er likevel verdt å merke seg at 3 av 4 av konstruksjonene på norsk brukte uttrykket *sin egen*.

Paduchevas faktorer har blitt omgruppert litt i forbindelse med oppgaven, slik at vi har 2 faktorer, **distanse og tema/rema**. I 2.3. (En skala for tilknytning) skal jeg illustrere hvordan **empati, høflighet og distanse** hører til i en felles kategori som jeg har valgt å omtale som **tilknytning**.

2.3. En skala for tilknytning

Hypotese: Bruk av eiendomspronomen avhenger av konseptualisering av objekter: om de er nærmere eller fjernere i forhold til subjektet. I det russiske språket skal nære ting markeres uten pronomen (det vil si i kortest mulig form) mens ting som er fjernere markeres med eiendomspronomen *свой* for å markere eierskapet og relasjonen mellom subjekt og substantiv. I denne sammenhengen fungerer *свой* ofte som determinativ. I det norske språket, (som også har den grammatiske kategorien *bestemthet*, med bruk av artikler for å markere noe som er kjent) bruker man *sin* til å understreke eierskap og relasjon til subjektet (siden både fjerne og nære ting kan være bestemte). Determinativ kommer, ifølge Greenbaum (2006:213) i begynnelsen av en frase med substantiv. De formidler pragmatiske og semantiske kontraster relatert til den typen referanse frasen med substantiv (noun phrase) og til tall og antall (Greenbaum, 2006:213). Dette betyr at russisk og norsk bruker to forskjellige *ikonistiske teknikker* (iconicity techniques).

Studien av ikonistet, eller som Ungerer og Schmid (2006:300) så fint skriver det, studien av hvordan språk som etterligner verden (egen oversettelse)² har en lang historie. Den strekker seg langt tilbake i tid, lenge før moderne lingvistikk ble grunnlagt av Ferdinand de Saussure (Ungerer Schmid, 2006:300). I utgangspunktet var det et emne innenfor filosofien (kan spores tilbake til Platon) som med tiden har blitt en viktig parameter for beskrivelsen av tegn. Ungerer og Smid (2006:300) viser til at Ferdinand de Saussure bygget videre på dette.

Ifølge Haiman, viser *grammatisk ikonistet* at distansen mellom lingvistiske objekter (items) gjenspeiler den oppfattede *distansen* mellom deler av virkeligheten (Haiman, 1985). Kort forklart er *semantisk distanse* en måte å illustrere hvor nært eller fjern man opplever objekter i virkeligheten. I tilfeller med markering av nærhet og avstand vil dette, ifølge Chappel og McGregor, gjøre at *uavhengelige eiendeler* oppfattes som nærmere eieren, noe som igjen kommer til uttrykk i form for ”adnominal eiendom” (Chappel & McGregor: 1989). Laznicka (2014:38) presenterer et slikt eksempel på *ikonistet* i form av sammenstilling og preposisjonsfrase i Maltesisk. Illustrert her i eksempel (8):

² “The study of iconicity, or more tangibly, of language miming the world, ranks prominently among those lines of research that have not been initiated by cognitive linguists, but have a much earlier beginnings” (Ungerer & Schmid, 2006: 300).

(8) *Maltese (Semitic, Malta)*

il-karozza tagħ-na vs. *ħu-na*
DEF-car of-1PL vs. *brother-1PL*
our car vs. *our brother*

(Laznicka, 2014:38)

Eksempel (8) viser forskjellen på hvordan man på maltesisk omtaler **avhendelige** (alienable) og **uavhendelige** (inalienable) **eiendeler**. Fordi **uavhendelige eiendeler** langt oftere bruker i forbindelse med eiendom, har den også en kortere konstruksjon enn den **avhendelige eiendelen**, som sjeldnere blir omtalt i forbindelse med eiendom. Siden den ikke like ofte blir brukt i forbindelse med eierforhold, blir det derfor nødvendig å ha med tilleggsinformasjon i konstruksjonen som understreker dette eierforholdet. Det forventes at avvik fra tendensen om at *свой* oversettes med *sin*, kan knyttes opp mot forskjellen i teknikker for **ikonisitet** mellom russisk og norsk.

Russisk har også andre måter å indikere eierskap og relasjon, dette er det flere som har studert, Eckhoff har blant annet studert eierskap og eiendom på gammelrussisk i sammenligning med moderne russisk, men da med fokus på adjektiviske eiendomsformer (Eckhoff, 2006). Jeg skal ikke ta et større dypdykk i dette, annet enn for å vise at det er gjort mye forskning på dette feltet. En annen som har forsket på eierskap og relasjon er Townsend (1975) og noe som er interessant i forbindelse med dette er det som Townsend i sin forskning referer til som *possessive og relative adjektiver*. Dette er adjektiver som dannes fra substantiver (gjørne relatert til slektsskap), (Townsend, 1975:225). For eksempel tilsvarer *бабушкин* betydningen av *bestemors* på norsk. Slike betegnelser finner man kun i forbindelse med for eksempel familiemedlemmer. Ifølge Spencer og Nikolaeva (2017) stammer de fleste såkalte "rene possessive adjektiver" fra substantiver med en "rigid" denotasjon. I russisk stammer de ofte fra familietermer, av og til fra yrker og enkelte ganger fra dyretermer (Spencer & Nikolaeva, 2017).

Hvordan kan dette relateres til kapittel 2.2 og Paduchevas (2004) faktorer? Jeg kommer til å argumentere for at det finnes flere grader av **tilknytning**. **Uavhendelige eiendeler** brukes uten *свой* på russisk og jeg kommer til å argumentere for at dette er et resultat av hvordan man markerer **distanse og empati** på russisk. I en kontekst med **uavhendelige eiendeler** vil det være høy grad av **empati** og lav grad av **distanse**, siden det illustrerer noe som er veldig nært,

altså noe man har sterk emosjonell **tilknytning** til samtidig som det er fysisk nært. I eksempel (9) får man dette illustrert:

- (9) *И она не стала повторять сыну то, что сказала ему, когда он весело сообщил ей, что пятнадцатилетняя Дина Холм станет хозяйкой Рейнснеса.* (Wassmo, 2002) (RuN)

I eksempel (9) ser man en høy grad av **empati** og lav grad av **distanse** i forbindelse med at man omtaler et familiemedlem (sønn), noe som fører til at man sløyfer bruken av refleksivt pronomenen i denne setningen.

Tilknytning, som jeg så vidt har henvist til tidligere i kapittelet er mitt eget begrep for å illustrere at **empati** og **distanse** er en del av en større skala av tilknytning. Mens **uavhengelig eiendeler** brukes om kroppsdeler og familiemedlemmer, viser funnene i kroppundersøkelsen at man kan bruke de samme språkteknikkene for å markere tilknytning utover de kategoriene som forbindes med **uavhengelige eiendeler**. **Tilknytning**, som begrep, kan være med på å forklare hvorfor man ser samme tendensen til å sløyfe *свой* i forbindelse med for eksempel tanker, følelser og objekter man er nært knyttet til. Et eksempel på et slikt objekt kan være dagbøker. Denne kategorien gjelder ting som man enten har en følelsesmessig tilknytning til eller knytter egen identitet opp mot. De tre eksemplene under, (10), (11) og (12) er kontekster der man på norsk skriver *sin* eller *sitt*, mens man på russisk ikke bruker *свой*.

- (10) *Он относился к работе с еще большим рвением. Быстро привык и к новому званию, и к новым почестям.*
Han skjøttet sitt yrke med enda større alvor, og vente seg raskt til sin nye tittel og verdighet. (Wiese, 1991) (RuN)

- (11) *Итак, мифы объясняли дождь тем, что Тор взмахнул молотом.*
Det mytiske svaret på hvorfor det regner, var altså at Tor svingte med hammeren sin. (Gaarder, 2000) (RuN)

- (12) *Если Нильс его о чем-нибудь спрашивал, он словно возвращался мыслями из какой-то дальней дали, но отвечал не мешкая и всегда толково.*

Men når Nils spurte ham om noget kom han ingenlunde langveis fra tilbake med sin tanke, men svarte straks og skjønnsomt. (Hamsun, 1970) (RuN)

I eksempel (10) har vi en mann går dypere inn i og forsterker tilknytningen sin til jobben sin, i eksempel (11) forteller man om hvordan Tor med hammeren lager lynet, i eksempel (12) er det en som sitter fordypet i sine egne tanker. I disse kontekstene blir jobben, hammeren og tankene gjort til en forlengelse av personen som de knyttes opp mot.

I denne oppgaven kommer jeg derfor til å argumentere for at *empati* og *distanse* er en del av en *skala for tilknytning* som går fra det aller nærmeste, som man både har en fysisk og emosjonell tilknytning til fjerne gjenstander som man ikke har en like sterk tilknytning til. Aller innerst har vi våre egne personlige *kroppsdeler*, et lite hakk lenger ut har vi *familiemedlemmer*, så kommer mer abstrakte begreper som *tanke* og *følelser* (som også oppleves som både fysisk og emosjonelt nært), og til slutt ting og aktiviteter som man knytter store deler av sin *personlige identitet* opp mot. I resten av oppgaven kommer jeg i stor grad til å benytte *tilknytning* som et samlebegrep for *empati* og *distanse*. Formålet med dette er å gjøre det lettere for leseren å vite hva de forholder seg til.

3. Kapittel: Data og metode

Først litt generell informasjon om undersøkelsene: undersøkelsene blir gjort i to steg. Først i form av en korpus-undersøkelse som kartlegger bruken av eiendomspronomen i RuN-korpuset (russisk-norsk korpus) (http://www.tekstlab.uio.no/glossa/html/index_dev.php?corpus=run) et parallellkorpus for norske og russiske tekster. Her finner man russiske tekster i original form og oversettelser til norsk. Begge versjonene er å finne i korpuset. Det samme gjelder for originale norske tekster som er oversatt til russisk. I RuN-korpuset er det derfor mulig å sammenligne bruken av *sin* og *своѝ* ved å se på russiske tekster som er blitt oversatt til norsk og norske tekster som er blitt oversatt til russisk. Oversettes *своѝ* med *sin* og *sin* med *своѝ* konsekvent? Eller ser vi variasjoner i hvordan det oversettes? Tekstene som denne oppgaven kommer til å ta utgangspunkt i er å finne i vedlegg 1 (liste med oversikt over tekstene).

Målet med korpusundersøkelsen er å samle inn data for kartlegging av tendenser i bruken av *своѝ* på russisk og *sin* på norsk. Basert på resultatene fra korpusundersøkelsen blir det gjort en spørreundersøkelse for å avgjøre om disse tendensene passer med hvordan norske studenter og russiske morsmålsbrukere forholder seg til eiendomspronomen i praksis. I tilfeller som samsvarer godt med hovedtendensene i norsk forventer man færre feil fra norske studenter, mens russiske morsmålsbrukere forventes å være upåvirket av norske regler. Er det noen mønstre eller problemområder som trer fram?

3.1. Korpusundersøkelsen

3.1.1. Hovedtrekk ved korpusundersøkelsen

I forbindelse med korpusundersøkelsen er det flere sammenhenger som er blitt undersøkt. Det blir kategorisert om *1.*, *2.*, eller *3.person*, om *refleksivt pronomen* kommer før eller etter *antecedenten* og om setningene er *anaforiske* eller ikke. For å se på hvordan semantikk spiller inn har tagger for substantivene i korpuset blitt hentet fra Det russiske nasjonalkorpuset (<http://ruscorpora.ru/en/search-main.html>).

Korpusundersøkelsen blir foretatt i RuN-korpuset. Dette korpuset inneholder tekster på flere språk (norsk, russisk og engelsk). Hovedsakelig består korpuset av russiske og norske tekster

og det er kun disse som blir tatt med i undersøkelsen. Korpuset er noe begrenset i den forstand at det kun inneholder litterære tekster og har et begrenset antall forfattere. At korpuset bare inneholder litterære tekster gjør at informasjonen man får hentet fra korpuset kun er forbundet med skriftspråk. Særlig skriftspråk innen skjønnlitteratur, da en stor andel av tekstene i korpuset er skjønnlitterære tekster. Man vil altså ikke være i stand til å kartlegge det muntlige språket ved hjelp av dette korpuset.

Korpuset består av tekster fra til sammen 48 forfattere, men som tidligere nevnt er det ikke alle tekstene som har hverken russisk eller norsk som originalspråk. De blir derfor ikke relevante i forbindelse med denne oppgaven. Av de 48 forfatterne i korpuset er det 17 russiske forfattere og 12 norske forfattere. Totalt var det altså 29 av 48 forfattere som var relevante for denne korpusundersøkelsen. (Vedlegg 1)

I denne oppgaven har jeg brukt RuN-korpuset til å søke på *свои* på russisk, både på originalspråk (russisk) og i oversatt versjon på norsk. Da fikk jeg en oversikt over alle kontekster hvor *свои* har blitt brukt i korpuset. Det var tilsammen 1955 kontekster med russisk som originalspråk og *свои* som søkeord på russisk i korpuset. Samtidig fikk jeg en oversikt over hvordan disse setningene var blitt oversatt til norsk, noe som gjorde meg i stand til å sammenligne bruken av *sin* og *свои*. Deretter ble denne oversikten lastet ned og lagt inn i Excel hvor de ble randomisert, og de første 100 kontekstene ble analysert. Kontekstene ble randomisert for å sikre en forholdsvis jevn variasjon av forfatterne, slik at det ikke var en fare for en overvekt av tekster fra en bestemt forfatter eller tekster fra en bestemt tidsperiode. Det samme ble gjort med kontekster med norsk som originalspråk, altså kontekster med *sin* som søkeord. Det var det tilsammen 1334 kontekster med norsk som kildespråk.

Jeg valgte å bruke Det russiske nasjonalkorpuset (<http://ruscorpora.ru>) for å få kategorisert substantivene i kontekstene som ble hentet fra RuN-korpuset. Dette ble gjort for å illustrere hvordan semantikk påvirker bruken av *sin* og *свои*. Det ble også gjort for å kunne knytte funnene opp mot emneknaggene som deler substantiv inn i forskjellige semantiske grupper i Det russiske nasjonalkorpuset. Deretter ble forekomsten av substantiver i hver semantisk gruppe kartlagt. Det ble også markert om substantivene kom fra kontekster med reflektivt pronomen eller ikke, slik at det ble mulig å observere for eksempel om det er forekomst av *свои* i kontekster som omhandler familiemedlemmer.

3.1.2. Russisk kildepråk

I **tabell 1** kommer jeg til å vise hvilke hovedbegreper som kommer til å bli brukt for å illustrere de forskjellige kategoriene som trer fram i korpusundersøkelsen med russisk som kildepråk. De blir presentert med forklaring, eksempel og antall kontekster som man finner i hver kategori. Alle eksemplene som er i tabellen her hentet fra RuN-korpuset. Det er fire hovedkategorier:

1. **Parallele konstruksjoner.** Dette er konstruksjoner der *свои* oversettes med *sin* og setningskonstruksjonen er den samme.
2. **Parallele konstruksjoner uten pronomen (null) i norsk oversettelse.** Dette er konstruksjoner der setningskonstruksjonen er lik, bortsett fra at man ikke har erstattet *свои* med noe i den norske oversettelsen.
3. **Konstruksjoner som ikke er parallelle.** Hvis den oversatte norske versjonen har en *annen setningskonstruksjon* enn den originale russiske konteksten, er ikke den russiske og den norske versjonen parallelle. Denne kategorien inkluderer underkategoriene *faste begreper*, *norske regler* og *personlig pronomen*.
4. **Konstruksjoner med sin/sitt egen/eget.** Dette er konstruksjoner der *свои* i den originale russiske konteksten oversettes med *sin/sitt egen/eget*. Dette fordi at man ved å legge til *eget* på norsk forsterker tilknytningen mellom subjekt og substantiv.

Tabell 1 Oversikt over begreper i korpusundersøkelsen (russisk som kildespråk)

	Forklaring	Eksempel	Antall
Parallell	<i>Свои</i> oversettes med <i>sin</i> .	Суок не думала о своей <u>участи</u> . <i>Suok tenkte ikke på sin videre <u>skjebne</u>.</i>	65
Null For eksempel:	Tilfeller der man i oversettelsen ikke bruker refleksivt pronomer ved omtale av kroppsdeler .	<i>Николай Аполлонович повернул свою голову;</i> <i>Nikolaj Apollonovitsj vred på hodet;</i>	16
1. Kroppsdeler	Artikkel som brukes på norsk hvis man omtaler en bestemt ting (kjent informasjon)	<i>Все трактирицики позакрывали свои <u>двери</u>.</i> <i>Alle vertshusholdere hadde stengt dørene.</i>	
2. Bestemt form			
Annen setningskonstruksjon	Når oversetter har valgt en annen setningskonstruksjon i oversettelsen. (<i>свои</i> oversettes ikke med <i>sin</i>).	<i>Линд и в самом деле оскорблен изменой своего <u>любownika</u>.</i> <i>Lind var virkelig såret da hans <u>elsker</u> svek ham.</i>	14
Свой oversatt med sin egen/ sin eget	Kontekster der oversettelsen har <i>sin egen/ eget</i> på norsk, mens det er <i>свои</i> i den russiske originale konteksten	<i>Бежал, бежал, пришел домой в своей <u>город</u></i> <i>Han sprang og han sprang til han kom hjem til sin egen by</i>	5

3.1.3 Norsk kildespråk

Tabell 2 har et lignende oppsett til **tabell 1**. Her får man en oversikt over begrepene som blir brukt, forklaring på hva som menes med hvert enkelt begrep, eksempler på hvordan det ser ut i en kontekst og hvor mange slike konstruksjoner man som ble i korpuset. Alle eksemplene i tabellen her hentet fra RuN-korpuset. I **tabell 2** har vi de samme tre hovedkategoriene:

- 1. Parallele konstruksjoner.** Dette er kontekster som har samme konstruksjon på norsk og russisk, der *sin* oversettes med *свои*.
- 2. Parallele konstruksjoner med null i oversettelsen.** Dette er kontekster som har samme setningskonstruksjon på norsk og russisk bortsett fra at *sin* ikke oversettes med noe på russisk. Denne kategorien inneholder underkategoriene *uavhengelige eiendeler* og *tilknytning*.

3. **Annen konstruksjon.** I disse kontekstene er det en *annen setningskonstruksjon i de russiske setningene* enn det er i de originale norske setningene. Kategorien har underkategoriene, *upersonlig setning med ego, faste uttrykk* og *annet fokus*.

4. **Egen.** Det er også noen kontekster der *sin egen/sitt eget* oversatt med *собственный*.

Formålet med **tabell 1** og **tabell 2** er å gi leseren enkle og oversiktlige tabeller med oversikt over hvilke begreper man vil komme over i **kapittel 4** slik at leseren har en forståelse av begrepene allerede før man går i gang med å beskrive funnene i eksperimentet.

Tabell 2 Oversikt over begreper i korpusundersøkelse (norsk kildespråk)

Begrep	Forklaring	Eksempel	Antall
Parallele konstruksjoner	<i>Sin</i> oversettes med <i>свой</i> .	<i>Mor Karen slumret ofte under det karede <u>pleddet sitt</u> i dagligstuen.</i> <i>Матушка Карен часто дремала под <u>своим</u> ворсистым <u>пледом</u> в гостиной.</i>	50
Null For eksempel: 1. Kroppsdeler	På russisk bruker man ikke <i>свой</i> når man omtaler kroppsdeler (uten adjektiv) eller familiemedlemmer . Dette er et virkemiddel for å understreke at det ikke er noe som man kan distansere seg fra.	<i>Den unge hustruen gikk nå selv til markeds-plassen for å handle, gjerne i følge med <u>sin mann</u>.</i> <i>Теперь молодая хозяйка сама ходила на базарную площадь за покупками, всегда в сопровождении любимого <u>мужа</u>.</i>	24
2. Tilknytning	I forbindelse med tilknytning bruker man ikke <i>свой</i> for å markere empati/distanse . Denne kategorien tar for seg tanker, følelser og ting (dagbøker ovs.) eller aktiviteter (arbeid, studier, åndsverk) som man knytter mye av sin identitet opp mot.	<i>Det mytiske svaret på hvorfor det regner, var altså at <u>Tor</u> svingte med <u>hammeren sin</u>.</i> <i>Итак, мифы объясняли дождь тем, что <u>Tor</u> взмахнул <u>молотом</u>.</i>	
Annen konstruksjon For eksempel: 1. Faste uttrykk	Av og til benytter forfattere seg av faste uttrykk som ikke lar seg oversette med samme setningsstrukturen i oversettelsen.	<i>Han var eldre en pikens far, men plutselig så forelsket som han burde ha vært i <u>sin ungdom</u>.</i> <i>Он был старше отца девушки, но вдруг влюбился в нее по уши, как влюбляются только в молодости.</i>	23
2. Annet fokus	I noen av kontekstene har oversetteren valgt å ha et litt annet fokus i oversettelsen enn i kildespråket.	<i>Hun leste <u>sine</u> tre <u>timer</u> hver dag.</i> <i>Матушка Карен читала каждый день по три <u>часа</u>.</i>	
Egen	Konstruksjoner der <i>sin</i> eller <i>sin egen</i> er blitt oversatt til <i>собственный</i> .	<i>Greven var høy, men han beveget seg som om han var for liten til <u>sin egen kropp</u>.</i> <i>Несмотря на высокий рост графа, создавалось впечатление, будто <u>собственное тело</u> ему слишком велико.</i>	3

4.2. Spørreundersøkelsen

4.2.1. Grunnleggende informasjon om spørreundersøkelsen

I dette kapitlet skal vi se nærmere på hvordan spørreundersøkelsen ble utformet. For å gjøre kapitlet lettere å følge har jeg laget en **tabell 3** over hvilke komponenter den ferdige spørreundersøkelsen inneholder. Alle eksemplene i tabellen her hentet fra spørreundersøkelsen. Som man kan se illustrert nedenfor består den av tre kategorier:

1. **Konkrete substantiver.** Dette er kontekster som i Det russiske nasjonalkorpuset blir referert til som ”concrete nouns” altså konkrete substantiver. Eksempler på slike substantiver kan være: *собака, врач, дом, стол*.
2. **Kroppsdeler.** Denne kategorien inneholder substantiver som viser til en del av kroppen. Eksempler på dette er: *голова, глаза, палец*. I **tabell 2** i kapittel 3.1. ble det konstatert at **kroppsdeler** er en del av en større gruppe som kalles **uavhengelige eiendeler**. For eksempel er det underforstått at hodet ditt er en del av kroppen din og dermed er det ikke noe du kan distansere deg fra. For å understreke denne nærheten kutter man på russisk *свой*.
3. **Familie.** Familiemedlemmer havner i samme kategori som **kroppsdeler**, altså **uavhengelige eiendeler**. Igjen er poenget at man ikke kan distansere seg fra familien sin. I denne sammenhengen kan dette sees i sammenheng med personlig identitet og nærheten som man gjerne opplever med nær familie.

Tabell 3 Oversikt over innhold i spørreundersøkelsen

Type substantiv	Antall substantiver	Type kontekst	Eksempel
Kroppsdel	2	Med adjektiv	<i>Он обхватил Андрея <u>своей</u> толстой <u>рукой</u>, как бы показывая, что они друзья.</i>
		Uten adjektiv	<i>Если ты держишь в <u>руках</u> автомат, тебя убьют за это.</i>
		Logisk subjekt	<i>Мне пришлось закинуть <u>свою</u> <u>ногу</u> ему на колени, чтобы чем-то отвлечь от этой темы.</i>
		Personlig pronomen	<i>Дети были уставшие и исхудавшие, мы не переставали тяжело вздыхать, глядя на <u>их</u> <u>ноги</u>.</i>
Familie	2	Med adjektiv	<i>Мы не обращали внимания на просьбы <u>своей</u> уставшей <u>мамы</u>.</i>
		Uten adjektiv	<i>Вы давно без <u>мамы</u>? Я уже год.</i>
		Logisk subjekt	<i>Тебе придется оплатить обучение <u>своего</u> <u>сына</u>.</i>
		Personlig pronomen	<i>Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил с <u>его</u> <u>сыном</u>.</i>
Konkrete	2 animatum	Uten adjektiv	<i>Что интересного ты готовишь <u>своим</u> <u>читателям</u> в ближайшее время?</i>
		Personlig pronomen	<i>Город у нас маленький, и все знали, что частные уроки английского языка мне дает эмигрант из США. И вот однажды одноклассники наконец встретили <u>моего</u> <u>учителя</u> на улице.</i>
	2 inanimatum	Uten adjektiv	<i>Когда наступил момент обеда, я оставил <u>свою</u> <u>сумку</u> в офисе.</i>
		Personlig pronomen	<i>Я слышал, что вы купили жилье в новом районе? Я бы очень хотел посмотреть на <u>вашу</u> <u>квартиру</u>!</i>

4.2.2. Hvordan korpusundersøkelsen påvirket spørreundersøkelsen

I korpusundersøkelsen ble det avdekket flere sammenhenger der det var avvik fra hovedreglene som ble nevnt i **kapittel 2**. På grunnlag av disse funnene ble det laget en spørreundersøkelse for å kartlegge hvordan norske studenter og russiske morsmålsbrukere bruker *свой*. Som nevnt i 4.1. var korpusundersøkelsen i stor grad begrenset til skjønnlitterære tekster. Derfor ønsket jeg å benytte meg av andre korpus i med spørreundersøkelsen for å ha større bredde i hvilke typer tekster som ble benyttet.

Som nevnt ovenfor ønsket jeg å se om det var forskjell på hvordan norske studenter og russiske morsmålsbrukere brukte pronomen på russisk. Hvis respondentene gjorde feil, var det forskjell i hvilken typer feil som ble begått av russiske morsmålsbrukere og norske studenter?

For de to gruppene med respondenter (norske studenter og russiske morsmålsbrukere) var det forskjellige ting som ble undersøkt i spørreundersøkelsen: 1). For norske studenter var jeg

interessert i å se på om de valgte refleksivt eller personlig pronomen. 2). Med russiske morsmålsbrukere var det interessant å se om de valgte å bruke refleksivt pronomen eller ikke.

Samtidig var det flere funn i korpusundersøkelsen som jeg ønsket å se nærmere på. Disse funnene ble i spørreundersøkelsen sett i sammenheng med 4 hovedpunkter:

1. **Person og tall:** at man på russisk kan bruke *кто* i 1., 2., og 3.person, mens man kun bruker *sin* i 3.person på norsk.
 2. **Logisk subjekt:** på russisk brukes *датель* i forbindelse med **logisk subjekt**, mens på norsk stort sett har grammatisk subjekt i **nominativ** i tilsvarende kontekster.
 3. **Semantikk:** om type substantiv, for eksempel om det er en kroppsdel eller ikke, har noe å si for valg av pronomen.
 4. **Adjektiv:** I tillegg ønsker jeg å undersøke om det har noe å si om det er adjektiv i setningen eller ikke.
-
1. **Person og tall:** I forbindelse med **person og tall** forventes det at norske studenter og russiske morsmålsbrukere bruker *кто* i 3.person og at disse kom til å samsvare med hovedreglene for bruk av *sin* og *кто*. I 1. og 2.person forventes det derimot at norske studenter vil bruke personlig pronomen (*мой, твой, его, наш, ваш, их*) i større grad enn russerne siden man ifølge de norske reglene kun kan bruke refleksivt pronomen i 3.person. Det forventes altså at norske studenter blir påvirket av morsmålet sitt når de bruker språket. I denne kategorien fungerer de russiske morsmålsbrukerne som en kontrollgruppe, siden det forventes at de vil være upåvirket av om det er 1., 2., eller 3.person.
 2. **Logisk subjekt:** Med **logisk subjekt** forventes det at russiske morsmålsbrukere ikke vil behandle kontekster med logisk subjekt annerledes enn kontekster med vanlig subjekt i forbindelse med valg av pronomen, siden de er vant med logisk subjekt i dativ. Siden dette er sjeldnere på norsk forventes det at norske studenter vil kunne bli forvirret av at subjektet ikke står i nominativ slik det ofte gjør på norsk.
 3. **Semantikk:** I kategoriene for **familie** og **kroppsdel** forventes det derimot at russiske morsmålsbrukere i stor grad vil la være å bruke refleksivt pronomen på grunn av reglene for **uavhengelige eiendeler**, mens norske studenter i større grad vil forholde seg til

hovedregelen for bruk av *своӓ* og muligens vil overgeneralisere bruk av reflektivt pronomen.

4. **Adjektiv:** Det forventes at både russiske morsmålsbrukere og norske studenter vil bruke *своӓ* i kontekster *med adjektiv*. Når det kommer til kontekster *uten adjektiv* forventes det derimot at russiske morsmålsbrukere vil tilpasse bruken av *своӓ* til hvilken type substantiv det er i konteksten. I kontekster med substantiv i kategoriene *familie* og *kroppsdeler* forventes det at russiske morsmålsbrukere vil la være å bruke reflektivt pronomen i kontekster *uten adjektiv*. I kontekster med *konkrete substantiver* vil de beholde *своӓ*. Som nevnt ovenfor, dette forventes på grunn av at substantivene i kategoriene *kroppsdeler* og *familie* er *uavhengelige eiendeler*. Det forventes derfor at russiske morsmålsbrukere vil sløyfe *своӓ* for å forkorte den semantiske distansen og dermed understreke den sterke forbindelsen mellom subjekt og substantiv. Norske studenter forventes i større grad å forholde seg til hovedreglene og dermed bruke *своӓ* både med og uten adjektiv.

3.1.3. Informasjonsinnhenting

For å finne kontekster til spørreundersøkelsen ble det i hovedsak brukt to korpus: Det russiske nasjonalkorpuset(<http://ruscorpora.ru>), og Aranea-korpuset (<http://unesco.uniba.sk/aranea/>). Tanken bak å bruke disse til fordel for RuN-korpuset er at dette er korpus som i mindre grad er begrenset til skjønnlitterære tekster. De er også større enn RuN-korpuset, noe som økte sjansen for å finne alle kontekstene som jeg trengte. I tilfeller der kontekstene ikke har vært å finne i korpusene har det i enkelte tilfeller blitt brukt egenkomponerte setninger (som har blitt kvalitetssikret av to russiske morsmålsbrukere). Planen var i utgangspunktet å kun bruke Det russiske nasjonalkorpuset for å finne kontekster, men da det visste seg at det var en mangel på relevante kontekster i korpuset ble det avgjort å inkludere kontekster fra Aranea-korpuset i tillegg. Etterhvert ble tydelig at det også her manglet kontekster. Særlig i kontekster med *logisk subjekt* ble det nødvendig å konstruere egne kontekster. Disse ble, som tidligere nevnt, gått igjennom av to russiske morsmålsbrukere for å kvalitetssikre dem.

Bak hvert eksempel vil det bli oppgitt kilde og hvilket korpus som kilden er hentet fra, I forbindelse med dette kommer følgende forkortelser til å bli brukt for korpusene: Det russiske

nasjonalkorpuset blir forkortet til RNK, RuN-korpuset får forkortelsen RuN, mens Aranea-korpuset kun blir kalt Aranea.

I innsamlingen av kontekstene var det flere ting å ta høyde for. Det var blant annet ønskelig å undersøke hvordan moderne brukere av det russiske språket forholder seg til refleksivt pronomen. Derfor var det fokus på at flest mulig av kontekstene skulle være fra moderne tekster og med mest mulig moderne språk. De fleste kontekstene i det russisk nasjonalkorpus ble av den grunn hentet fra siste del av 1900-tallet og 2000-tallet.

Det ble også gjort en innsats for å unngå såkalte ”faste uttrykk”, altså begreper hvor man enten må bruke *свой* eller ikke kan bruke det. Et eksempel på dette kan være:

(13) *На самом деле вы потеряли страх, а вместе с ним бдительность.*
(Владимир Скриркин. Тинга // «октябрь, 2002) (RNK)

I eksempel (13) har vi et fast uttrykk (потерять страх) der man ikke kan bruke *свой*. Det ville derfor vært feil å bruke en slik kontekst i spørreundersøkelsen, siden det kan være med på å gi et inntrykk av at respondentene lar være å bruke *свой* oftere enn de egentlig gjør.

Dette gjaldt også for kontekster som brukte *собственный* enten alene eller sammen med pronomen da dette også kan påvirke respondentenes besvarelse. Eksempler på dette:

(14) *Горный инженер должен управлять не только шахтой, но собственными инстинктами.* (Kjartan Fløgstad, 2008) (RuN)

Det samme gjaldt kontekster med *уванлиг ordstilling*. Uvanlig ordstilling kan være med på å påvirke om det er naturlig/mulig å bruke refleksivt pronomen i en setning. Dette var i utgangspunktet noe som ville vært interessant å undersøke i spørreundersøkelsen. Det ble likevel avgjort å ikke inkludere disse kontekstene. Dette var det først og fremst to grunner til: 1). Det ikke var en stor gruppe i korpusundersøkelsen. 2). Det kan være med på å legge føringer for hvordan man skal bruke refleksivt pronomen. Dette ble spesielt utslagsgivende fordi det i enkelte tilfeller ikke er mulig å bruke refleksivt pronomen i disse sammenhengene. Eksempel på uvanlig ordstilling:

(15) *Может, он машину свою готовил, чтобы труп перевести?*

([Н. Леонов, А. Максимов. Ментовская крыша (2004)]) (RNK)

I arbeidet med å konstruere spørreundersøkelsen ble det som nevnt tatt utgangspunkt i tendenser som ble registrert i korpusundersøkelsen. Disse tendensen var i utgangspunktet delt inn i fem kategorier for spørreundersøkelsen: *familie, kroppsdel, følelser og verk/åndswerk og verktøy*. Dette er de største kategoriene hvor man i korpusundersøkelsen har sett at man på russisk ikke bruker *свой* der man på norsk bruker *sin*. Hver av disse kategoriene ble delt inn i fire substantiver. I kategorien *familie* var substantivene *мама, муж, сын* og *брат*. I kategorien *кропсделер* tok jeg med: *рука, нога, голова* og *глаза*. Kategorien *følelser* besto av substantivene *стыд, радость, злость* og *страх*. I tillegg har vi kategorien *åndswerk/verk* som består av substantivene *работа, диссертация, набросок* og *черновик*. *Verktøy* besto av: *карандаш, молоток, ключ* og *вилка*.

Det var ønskelig å observere om russiske morsmålsbrukere og norske studenter ville forholde seg til de hovedreglene fra lærebøkene, eller om man ville se avvik i møte med substantivene i disse kategoriene. Derfor ble det samlet inn kontekster med: *я, ты, он/она, мы, вы, они*, til hvert substantiv. Det samme ble gjort med adjektiver siden man på russisk ikke bruker *свой* med adjektiver. Som nevnt ovenfor var det også relevant å se på *logisk subjekt* på russisk. For å teste om dette hadde en effekt på hvordan norske studenter responderte ble det lagt til 6 kontekster i dativ til hvert substantiv (*мне, тебе, ему/ей, нам, вам, им*). Kontekstene med logisk subjekt fungerte også som distraktører (distractors) sammen med kontekster med *konkrete substantiver*, dette er kontekster med *свой* som passer med hovedreglene for bruk av *свой* på russisk.

Det ble samlet inn kontekster med tilsammen 20 *konkrete substantiver* i spørreundersøkelsen også de fra hele paradigmet (*я, ты, он/она, мы, вы, они*), selv om man vil se i den endelige undersøkelsen at kun 4 slike substantiver ble brukt den endelige versjonen av undersøkelsen. Antallet med konkrete substantiver var nøye planlagt. Det var beregnet til å stå i samsvar med antall kontekster uten adjektiv i kontekster med *uavhengelige eiendeler*. Kontekstene med *konkrete substantiver* var kun i kontekster uten adjektiv og uten logisk subjekt og substantivene var både animatum og inanimatum.

For å kunne se på bruk av refleksivt pronomen og personlig pronomen hos norske studenter ble det nødvendig å ha med noen ”ekte” setninger med personlig pronomen, altså kontekster der substantivet ikke knyttes opp mot subjektet i setningen. Det var noe færre av disse enn det var av kontekstene med *свой*.

I den endelige undersøkelsen³ finner man kun to av kategoriene nevnt ovenfor: *familie* og *kroppsdeler*, hver av dem med to substantiver. Kategorien familie hadde substantivene *мама* og *сын*, mens kategorien kroppsdeler med substantivene *рука* og *нога*. Disse finner man med representert *med og uten adjektiv*, i tillegg til kontekster med *logisk subjekt*. Gruppen med konkrete substantiver ble også kuttet ned fra 20 til 4. Grunnen til dette var delvis å begrense lengden på spørreundersøkelsen, men det var også en rekke andre årsaker til denne avgjørelsen. I neste del av kapitlet kommer jeg til å gi en redegjørelse for hvorfor jeg valgte å ikke inkludere flere av de store kategoriene fra korpusundersøkelsen i spørreundersøkelsen.

3.1.4. Kategorier som ble kuttet fra spørreundersøkelsen

Som nevnt i 3.2.3 (Informasjonsinnhenting), var det flere av kategoriene fra korpusundersøkelsen som måtte kuttes fra spørreundersøkelsen. I dette delkapitlet kommer jeg til å gå gjennom kategoriene en etter en og redegjøre for hvorfor hver av dem ble kuttet fra spørreundersøkelsen. Det er verdt å merke seg at behovet for å korte ned på spørreundersøkelsen var en viktig faktor i avgjørelsen for hver av kategoriene, noe som er årsaken til at kun de aller mest relevante kategoriene fikk være med i spørreundersøkelsen. Nedenfor følger resten av årsakene til at jeg valgte å kutte tre av de fem største kategoriene fra spørreundersøkelsen.

Følelser

I arbeidet med å samle inn kontekster til kategorien *Følelser* la jeg merke til at bruk av refleksivt og personlig pronomen i stor grad var avhengige av en lang rekke faktorer. Dette var faktorer som det ikke ville vært mulig å kontrollere for i en spørreundersøkelse der man også tester andre ting. Her ville det nok vært bedre om man hadde laget en helt egen undersøkelse for denne kategorien som tester hvilke faktorer som påvirker bruken av

³ Oversikt over kontekstene i spørreundersøkelsen er å finne i Vedlegg 2.

refleksivt og personlig pronomen i forbindelse med kun *følelser*. Blant utfordringene med denne kategorien var at det er en rekke *faste uttrykk* som dikterte bruken av refleksivt pronomen i denne kategorien. Dette har jeg allerede tidligere i oppgaven vært inne på bruk av *потерять* og følelser i eksempel (13) her presentert på nytt som eksempel (16):

(16) *На самом деле вы потеряли страх, а вместе с ним бдительность.*
(Владимир Скрипкин. Тинга // «октябрь, 2002) (RNK)

At forskjellige typer følelser brukes forskjellig i setningskonstruksjoner på russisk er allerede dokumentert av Janda og Solovyev (2009). Deres studie hadde riktignok ikke samme fokus som denne oppgaven. De tok utgangspunkt i ord for glede og sorg på russisk og så på hvordan de ble brukt, blant annet så de på hvilke preposisjoner og kasus som ble mest brukt med hvert ord, hvilke ord som var likest i betydning (Janda, Soloyev, 2009). En vinkling som kan være interessant å undersøke i seinere forskning kan være: er det sammenheng mellom hvilken type følelse det i substantivet og valg av eiendomspronomen?

Verk

Kategorien *Verk* var en annen kategori som det var utfordringer knyttet til, ikke nødvendigvis med å finne eksempler på avvikene som ble avdekket i korpusundersøkelsen, men å finne kontekster som passet i kontekster med adjektiv og med logisk subjekt. Altså var ikke utfordringen mest knyttet til å finne kontekster *uten* *свои* til undersøkelsen, men å finne kontekster *med* *свои* der man ville forventet å finne dem. Mangelen på kontekster med logisk subjekt var særlig påfallende. I denne kategorien skulle det i utgangspunktet ha vært 24 kontekster, men til sammen i begge korpusene fant jeg bare 10 kontekster. Det manglet altså 14 kontekster. Dette er ikke så veldig overraskende siden logisk subjekt generelt ikke er så mye brukt. Mangelen på originale kontekster gjorde derimot at det ble nødvendig å konstruere egne kontekster med logisk subjekt. Disse kontekstene ble kvalitetssikret ved hjelp av to morsmålsbrukere, som så gjennom dem. En del av grunnen til at denne kategorien ble kuttet var at det ikke var mulig å oppdrive nok originale kontekster.

Verktøy

I kategorien *Verktøy* var det i likhet med kategorien *Verk* vanskelig å finne kontekster med *logisk subjekt* til spørreundersøkelsen. Etter å ha søkt i korpusene manglet denne kategorien fremdeles hele 19 av 24 kontekster med logisk *subjekt*. Det var også kategorien som

representerte det ytterste punktet i *skalaen for tilknytning*. Kroppsdeler og følelser er umiddelbart fysisk forbundet med menneskekroppen. Kategoriene *Familie* og *Verk* representerer på mange måter forlengelser av en selv og er i stor grad forbundet med individets egen identitet og selvbilde. Dette er det sjeldnere at man kan si om en gjenstand. Så da det ble tydelig at noe måtte kuttes fra spørreundersøkelsen ble denne kategorien et naturlig sted å begynne.

3.1.5. Utforming av spørreundersøkelsen

Det ble avgjort at spørreundersøkelsen skulle være elektronisk og den ble utført i Google Forms. Valget om å ha en elektronisk undersøkelse var mest av alt basert på logistikk. Siden spørreundersøkelsen skulle spres over et stort geografisk område (Norge og Russland) ble det unaturlig å lage undersøkelsen i papirform. Det ble også tidlig tydelig at undersøkelsen kom til å bli ganske stor, noe som også var med på å påvirke avgjørelsen, da en stor spørreundersøkelse i papirform kan virke avskrekkende på respondentene.

Før spørreundersøkelsen ble sendt ut ble det laget en pilotversjon. Denne ble først testet flere ganger av meg selv og to russiske morsmålsbrukere, før den ble sendt ut for å forsikre seg mot tekniske feil, skrivefeil eller at kontekster manglet. Så ble pilotversjonen sendt ut til 3 respondenter, en norsk student, en norsk student med russisk bakgrunn og en morsmålsbruker. Først etter å ha fått tilbakemeldingene fra pilotversjonen ble spørreundersøkelsen sendt til de ekte respondentene.

Spørreundersøkelsen, slik respondentene fikk se den, besto av to deler. Den første delen handler om å danne seg et bilde av respondentene: alder, språkkompetanse i russisk, om de er russiske eller norske morsmålsbrukere eller har et annet morsmål og hvilke andre språk de kan var spørsmålene respondentene svarte på.

I del to ble de bedt om å vurdere kontekstene som ble nevnt i forrige del av kapittelet. Dette ble gjort ved at de norske respondentene ble presentert med følgende oppgavetekst:

I innledningsdelen av undersøkelsen får du noen spørsmål om alder, studienivå, morsmål og om du kan noen andre språk.

I den neste delen av spørreundersøkelsen blir du presentert med kontekster og blir bedt om å svare på hvordan du ville fullført hver kontekst. Du vil kunne velge mellom tre alternativer. Hvis du har flere alternativer som du synes er gode, så velger det alternativet som du synes virker mest naturlig. Under ser du et eksempel på hvordan oppgaveteksten vil se ut, hvordan kontekstene vil bli presentert og alternativene du kan velge mellom. (utdrag fra spørreundersøkelsen for norske studenter)

Mens de russiske morsmålsbrukerne ble presentert med denne oppgaveteksten:

В первой части опроса вам предлагается ответить на несколько вопросов о вашем возрасте, образовании, родном языке, а также о других языках, на которых вы говорите.

В следующей части опроса вам будут представлены контексты, которые нужно закончить. Вы сможете выбрать один из трех вариантов. В случае, когда, на ваш взгляд, возможно несколько вариантов, выберите тот вариант, который вам кажется самым естественным. Ниже вы увидите пример задания. В нем показано, как будет отображаться контекст и из каких вариантов вы можете выбирать. (utdrag fra spørreundersøkelsen for russiske morsmålsbrukere)

Deretter ble de presentert for følgende spørsmål: *Hvordan vil du fullføre denne setningen? i spørreundersøkelsen for norske studenter) og Как бы я закончил это предложение?(i spørreundersøkelsen for russiske morsmålsbrukere)* etterfulgt av en kontekst hvor plassen i setningen som vanligvis ville inkludert pronomen besto av et tomt felt med understrek. Ett eksempel på hvordan dette kunne se ut er dette:

"Он забыл ___ любимую шляпу на столе".

Deretter ble de presentert med tre varianter av den samme konteksten som de kunne velge fra: en med refleksivt pronomen, en med personlig pronomen og en uten pronomen. I dette tilfellet ville de ha blitt bedt om å velge mellom disse tre alternativene:

- *он забыл СВОЮ любимую шляпу на столе.*
- *он забыл ЕГО любимую шляпу на столе.*
- *он забыл () любимую шляпу на столе.*

Refleksivt og personlig pronomeren ble skrevet med store bokstaver for å gjøre det lettere for respondentene å avgjøre hvor i kontekstene det var blitt gjort endringer. Hvis man mente at setningen var fullstendig slik som den var skulle man velge en åpen parentes (). Eksempelet ovenfor er det samme som respondentene i undersøkelsen fikk presentert som eksempel på hvordan spørreundersøkelsen ville se ut. Konteksten hadde jeg laget selv og den ble kvalitetssikret av to russiske morsmålsbrukere.

Siden spørreundersøkelsen tok for seg både norske russiskstudenter og russiske morsmålsbrukere, ble det utformet to versjoner. En på norsk og en på russisk. Undersøkelsene var identiske bortsett fra at oppgavetekst og spørsmål var utformet på norsk i versjonen for norske studenter og på russisk i versjonen for russiske morsmålsbrukere.

Det var stor forskjell på antall respondenter i de to spørreundersøkelsene (norsk og russisk). I versjonen for russiske morsmålsbrukere kom det inn 65 besvarelser, mens det i den norske undersøkelsen kom inn 12 besvarelser. Det er forøvrig verdt å merke seg at siden spørreundersøkelsen var elektronisk og i stor grad ble delt via sosiale medier var det ikke mulig å kontrollere hvem som valgte å svare på undersøkelsen. Derfor var det enkelte av besvarelsene som ikke var like relevante som andre. I den russiske spørreundersøkelsen var det blant annet en besvarelse fra en med hviterussisk som morsmål. Grunnen til at kategorien *Annet* (hvor kandidaten hadde fylt inn morsmål) var med i undersøkelsen var i tilfelle det kom inn mange nok slike besvarelser til at de kunne danne et bilde av om det er forskjell på hvordan norske studenter og folk med annet morsmål forholder seg til russisk som 2.språk. Det gjorde det ikke, så dette ble ikke tatt med i oppsummeringen av undersøkelsen.

I den russiske undersøkelsen valgte jeg å kutte ut kontekstene for de over 40 år. I denne aldersgruppen var det kun 4 respondenter, så det totale antallet respondenter som ble kuttet var 5, siden jeg også kuttet besvarelsen fra en hviterusser. Dette førte til at det totale antallet besvarelser som ble tatt med i beregningen var 60 for den russiske spørreundersøkelsen. Alle spørsmålene i undersøkelsen ble randomisert og både spørsmål og svaralternativer ble

presentert i forskjellig rekkefølge for hver respondentene. Siden det var et begrenset antall besvarelser fra norske studenter valgte jeg å ikke kutte noen besvarelser fra denne gruppen.

4. Kapittel: Funn fra korpusundersøkelsen

I dette kapittelet presenterer jeg funnene fra korpusundersøkelsen. Kapittelet er todelt: den første delen (4.1.) tar for seg russisk som kildepråk, mens den andre delen (4.2.) tar for seg norsk som kildepråk.

4.1. Russisk som kildepråk

Som nevnt i forrige kapittel ble 100 randomiserte kontekster med russisk som originalspråk lagt inn i Excel. Her er det viktig å skille mellom tre kategorier, den første er *parallele konstruksjoner*, den andre er kontekster som er *parallele bortsett fra at de mangler pronomen*. Denne kategorien kommer til å bli omtalt som *parallele konstruksjoner med null* for å indikere det manglende pronomenet (i diagrammer og tabeller omtales den kun som *null*). Med *parallele konstruksjoner* menes det at den norske oversettelsen har den samme setningskonstruksjonen som den originale russiske setningen. Her er det viktig at *свои* oversettes med *sin*. Siden man ikke bruker refleksivt pronomen i 1.person og 2.person på norsk er kontekster med personlig pronomen i 1.person og 2.person tatt med i denne kategorien.

Som nevnt innledningsvis i 4.1. har vi i også en egen kategori for *parallele konstruksjoner uten pronomen*. Dette er kontekster der den originale konteksten og den norske oversettelsen har samme setningskonstruksjon, men det mangler pronomen i oversettelsen. Akkurat dette er viktig å påpeke siden den tredje kategorien er viet kontekster med **annen setningskonstruksjon**.

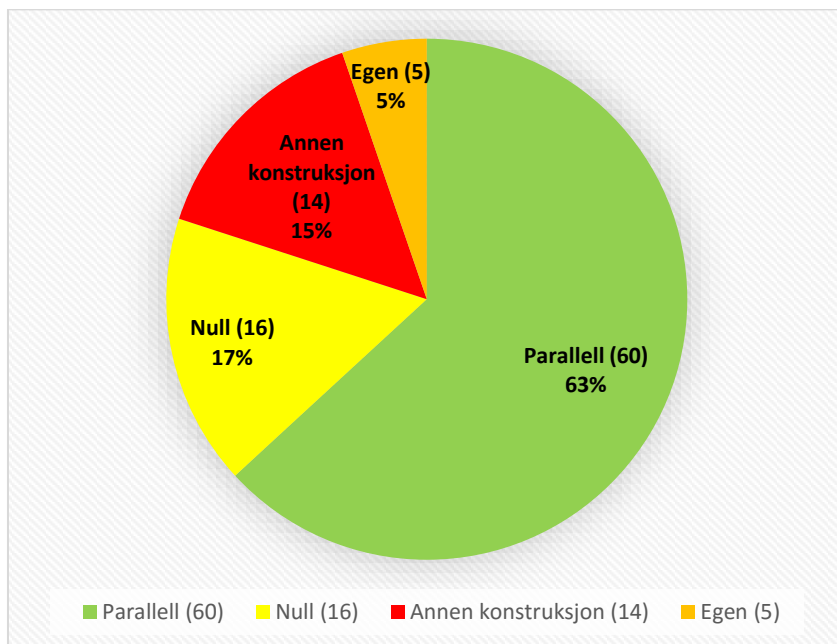
Når det kommer til *parallele konstruksjoner uten pronomen (null)* og **annen setningskonstruksjon** er det flere faktorer som spiller inn. Det er også mange av kontekstene som faller inn i disse kategoriene. Særlig *parallele konstruksjoner uten pronomen (null)* omfatter en stor andel av kontekstene med 16 kontekster i sin kategori. I tillegg var det 14 konstruksjoner hvor man i den norske oversettelsen brukte en **annen setningskonstruksjon** enn på russisk. Til sammen utgjør de en betydelig andel av alle kontekstene i korpuset.

Det er flere faktorer som spiller inn i hver kategori. **Annens setningskonstruksjon** inkluderer 5 eksempler på der oversetteren har benyttet seg av *faste norske uttrykk* i oversettelse fra

russisk. Dermed benytter oversetteren seg ikke heller av den samme setningskonstruksjonen. Det er også 2 kontekster der *кто* oversettes med *personlig pronomen*. I tillegg har vi kategorien *Egen*, den tar for seg kontekster der *кто* på russisk blir oversatt med *sin egen* på norsk.

I kategorien som har blitt kalt **null** i **figur (1)**, altså kontekster som ikke har pronomen, men som ellers er parallelle, er det også flere faktorer som spiller inn. Blant de 35 avvikene var det 16 kontekster med *bestemt form* i den norske oversettelsen. Dette er viktig å merke seg fordi det viser at bruken av artikler på norsk spiller en lignende rolle til det *кто* gjør på russisk. I kontekstene som tar *bestemt form* ser man at *bestemt form* knytter substantivet opp mot subjektet i setningen og dermed fungerer som en markør på samme måte som *кто* gjør på russisk.

I **Figur (1)** ser man de tre hovedkategoriene og hvordan fordelingen mellom de forskjellige kontekstene er i korpuset. Disse tre kategoriene er felles for både russisk kildepråk og norsk kildepråk.

Figur (1) Hovedtendenser for bruk av eiendomspronomen (russisk kildepråk)

Figur (1) viser hovedtendensene i bruk av eiendomspronomen i kontekster med russisk som kildepråk. Den største delen er med *parallelle konstruksjoner*, altså konstruksjoner med samme setningskonstruksjon på norsk og russisk. Nest størst er delen som viser avvik i forbindelse med bestemt form, altså *null*. Blant andre avvik har vi kontekster der det av

forskjellige grunner har blitt brukt en *annen setningskonstruksjon* enn på originalspråket. Denne kategorien er altså en samlekategori. I tillegg til disse kategoriene har vi kategorien *Egen* for kontekster der *своѝ* er blitt oversatt med *sin/sitt egen/eget*.

4.1.1. Parallele konstruksjoner

Parallele konstruksjoner ser man illustreres i eksempel (18) nedenfor. Eksempelen viser at det er samme setningsoppbygging både på norsk og russisk i disse kontekstene. Siden *своѝ* og *sin* brukes likt i forbindelse med 3.person var det forventet at det skulle være et stort flertall av konstruksjoner som var like på norsk og russisk. Det som viste seg var at det i 64 av 100 kontekster var *parallele konstruksjoner*. Dette var et mindre flertall enn forventet. Det er likevel verdt å merke seg at selv om ikke alle konstruksjonene var parallelle, så var det, som man kan se i **figur 1** *parallele konstruksjoner* i et flertall av kontekstene.

- (17) ”Поэт истратил свою ночь , пока другие пировали.”
”Lyrikeren hadde kastet bort sin natt mens de andre hadde festet.”
(Bulgakov, 2005) (RuN)

4.1.2. Parallele konstruksjoner uten pronomen i oversettelse

Dette er en stor kategori der det er flere faktorer som spiller inn og konstruksjonene kommer derfor til å bli delt inn i forskjellige kategorier.

Bestemt form: en stor del av unntakene falt inn under denne kategorien. I **figur 1** ser kanskje denne kategorien liten ut, men *annen konstruksjon* er en samlekategori. *Bestemt form* er avgrenset til én spesifikk ting: *bestemt form* viser til at det er kjent informasjon man forholder seg til. Det er også et sted hvor norsk og russisk skiller seg fra hverandre: norsk har artikler, mens russisk ikke har det. Russisk bruker derimot *своѝ* for å uttrykke noe av det samme som artiklene gjør på norsk. Jeg hadde på forhånd forventet at det ville være **bestemt form** på norsk i forbindelse med *своѝ* og dette visste seg å være delvis rett. Det jeg ikke hadde forventet var at det skulle være såpass mange kontekster hvor den norske oversettelsen ikke var parallell med den russiske originale konteksten. Dermed hadde jeg heller ikke forventet å se at bestemt form gjorde seg så gjeldende i kontekster uten eiendomspronomen på norsk,

men det gjorde det. 16 av kontekstene som ikke var parallelle var med **bestemt form** på norsk.

Dette gjør det nødvendig å se litt nærmere på bestemthet. Om noe er *bestemt* eller *ubestemt avhenger av* om det er en spesifikk ting man omtaler eller om det noe mer generelt. Som illustrert i eksempel (18) består forskjellen gjerne i om man omtaler kjent eller ukjent informasjon.

- (18) a. *Han ville kjøpe en bil (en hvilken som helst bil = ubestemt form)*
b. *Han kjøpte bilen (en kjent bil = bestemt form)*
(eget eksempel)

Eksempel (19) viser et eksempel på en slik konstruksjon fra korpuset, i russisk originalform og med norsk oversettelse. Dette er altså et eksempel der bruken av *свой* samsvarer med forventningen om at *свой* på russisk vil bli brukt der vi på norsk benytter oss av **artikkel**.

- (19) *Через час купец, аккуратно запахнув свой халат и застегнув крючки сюртука, с условием в кармане сел в свою туго тележку и поехал домой.*
En time senere hadde kjøpmannen samlet trøyen om seg og heftet igjen bonjournen, og med kontrakten i lommen satte han seg i den tett beslåtte vognen og reiste hjem. (Tolstoj, 2007) (RuN)

Dette eksempelet viser en typisk situasjon hvor man vil kunne bruke **bestemt form** på norsk der man på russisk vil bruke *свой*. I situasjonen er det allerede på et tidligere er etablert en forbindelse mellom subjekt og substantiv. Så selv om man på norsk kan velge å legge til *sin* i denne konstruksjonen er det ikke nødvendig for å knytte vognen opp mot subjektet i setningen. Hvis man likevel skulle synes at eksempelet med vognen skulle være litt for vagt, trenger man ikke å se langt for å se eksempel på bestemt form i brukt på samme måten. Faktisk trenger man ikke å se lenger enn samme eksempel. I eksempel (20) presenterer jeg et utdrag fra første del av eksempel (19):

- (20) *Через час купец, аккуратно запахнув свой халат...*
En time senere hadde kjøpmannen samlet trøyen om seg...
(Tolstoj, 2007) (RuN)

Igjen benytter oversetteren seg av *bestemt form* for å gjøre det klart at det ikke er en hvilken som helst trøye, men at det er hans egen trøye som kjøpmannen tar på seg.

4.1.3. Annen konstruksjon

Dette er en samlekategori som omfatter 14 av kontekstene som ikke var 100% parallelle. Her har oversetteren rett og slett endret konstruksjonen på setningen slik at den norske setningsoppbygningen ikke samsvarer med den russiske. I eksempel (21) får man dette illustrert:

(21) Удивительно нежный прохладный ветерок пронесся мимо, задев его своим движением.

En underlig varsom, kjølig bris strøk forbi og rørte ved ham.
(Kurkov, 2000) (RuN)

kroppsdelt omtalt med adjektiv: med kroppsdeler er det verdt å merke seg at *свой* kun brukes hvis man har adjektiv til kroppsdelen. Dette er viktig siden kroppsdeler vanligvis faller inn i kategorien med *uavhengelige eiendeler*. Kategorien omfatter *kroppsdeler* og *familiemedlemmer*, og som navnet indikerer er de vanskelige å distansere seg fra. Eksempel (22) viser hvordan dette kan knyttes opp mot *ikonisitet*: når det kommer til *uavhengelige eiendeler* bruker man ikke *свой*, nettopp for å understreke nærhet. Bruk av adjektiv til objektet skaper mer distanse og i kombinasjon med *свой* understrekes denne distansen ytterligere. Det er også verdt å merke seg at det i den norske oversettelsen ikke er blitt brukt eiendomspronomen i det hele tatt. Hvis vi knytter dette opp mot ikonisitet på norsk kan man argumentere for at dette er av samme årsak som at det er *свой* på russisk, mens man sløyfer *свой* på russisk for å markere nærhet, legger man til *sin* på norsk for å oppnå samme effekt.

(22) "...Коровьев вытянул *свой длинный палец* по направлению Азазелло..."
«...her strakte Korovjev *en lang finger* mot Azazello...»
(Bulgakov, 2005) (RuN)

Selv om denne delen av oppgaven er viet til russisk som kildepråk og jeg derfor først og fremst skal fokusere på forskjell på bruk av eiendomspronomen i oversettelser fra russisk til

norsk, ønsker jeg allerede nå å trekke oppmerksomhet mot at det brukes refleksivt pronomen med adjektiv i denne konteksten, da dette kommer til å bli relevant seinere i oppgaven, ettersom det viser seg at det er oftere brukes refleksivt pronomen i kontekster med adjektiv enn uten.

4.1.4. Egen:

Denne kategorien tar for seg kontekster som er parallelle konstruksjoner bortsett fra at de har *egen/ eget* plassert bak *sin*. Denne funksjonen brukes ofte for å understreke eierskapet.

своѝ oversatt med *sin/sitt egen/ eget*: Det var 5 kontekster der *своѝ* ble oversatt med '*sin egen*'. Som man kan se i eksempel (23) er disse parallelle konstruksjoner bortsett fra at man på norsk legger til *egen* bak *sin* for å forsterke budskapet om eierskap.

- (23) *Бежал, бежал, пришел домой в своѝ город*
Han sprang og han sprang til han kom hjem til sin egen by
(Tolstoj, 1986)

4.1.5. Substantiver i semantiske grupper

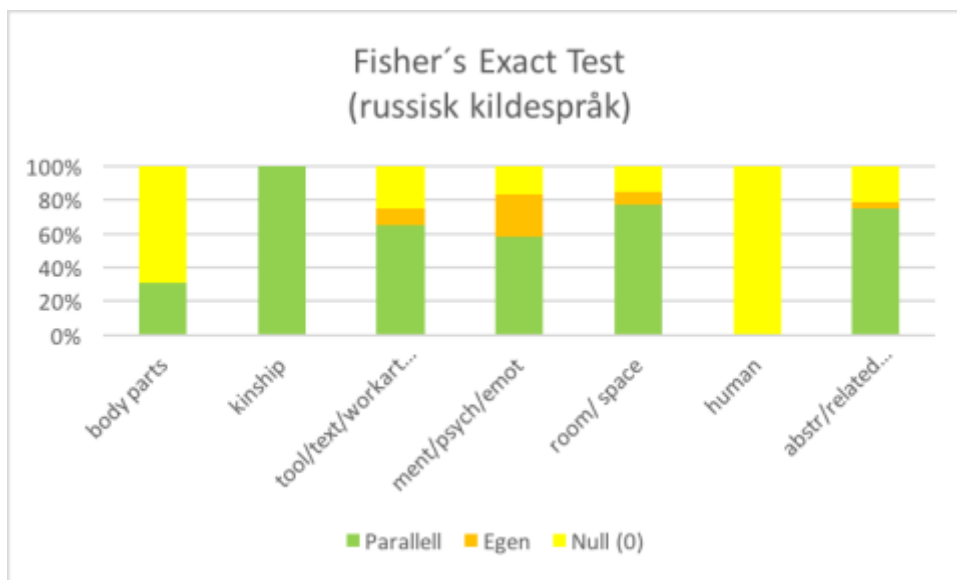
I forbindelse med russisk som kildepråk ble substantivene i utgangspunktet delt inn i 15 semantiske kategorier, som illustrert i **tabell 4** på nedenfor. De semantiske kategoriene er hentet fra Det russiske nasjonalkorpuset, slik at leseren skal kunne forholde seg til kjente begreper. I **tabell 5** får man presentert den samme dataen, bare at flere av kategoriene er slått sammen slik at man kan gjennomføre Fisher's Exact Test. Fisher's Exact Test inneholder kun parallelle kontekster og kontekster markert uten pronomen, altså ikke inkludert kategorien **Eget**. Jeg har likevel valgt å inkludere **figur (4)** som viser fordelingen av parallelle, null og eget, slik at man kan danne seg et mest mulig helhetlig bilde.

Tabell 4 Semantiske kategorier for substantiver (russisk kildepråk)

fra свой til sin	body parts	Hum	hum: kin	Tool	Room	ment/ psych/ exist	exist	Abstr	Text	speech/ sound	space	related to human	money	workart	time
sin/ sine/ sitt	4	1	4	10	3	7	0	13	2	5	7	1	0	1	2
sin egen /sitt/eget	0	0	0	1	0	3	1	0	0	0	1	0	1	0	0
null (0)	9	1	1	5	1	2	1	2	0	1	1	1	0	0	0
min/ mitt	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
hans	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Siden en del av kategoriene er forkortet (slik man finner dem i Det russiske nasjonalkorpuset) legger jeg med en oversikt her med en forlenget versjon av dem, fra venstre: body parts, human, human: kinship (menneske: slektning), tool, room, mental/psychological/exist, abstract, text, speech/ sound, space, related to human, money, workart, time.

Som vi ser i **tabell 4** ble det veldig mange kategorier med et stort sprik i hvor mye hver av dem brukes og i hvilke sammenhenger de benyttes. For å gjøre det mulig å bruke Fisher's Exact Test til statistikk var det nødvendig å slå kategoriene sammen til større hovedgrupper bestående av semantiske undergrupper med lignende betydning. Kategoriene *min/ mitt* og *hans* ble også kuttet, av samme årsak. I **figur (4)** ser man at disse hovedgruppene tilsammen utgjør en figur med 7 kategorier. I **figur (4)** viser *Null (0)* til at man har sløyet bruk av *sin* i den norske oversettelsen. Parallell viser til at setningskonstruksjonen i den norske oversettelsen er lik den originale konteksten på russisk. *Sin egen/ eget* viser til at den norske oversettelsen har en noe annerledes setningsoppbygging enn den russiske originalen, i den forstand at man har lagt til egen/eget for å understreke den nære tilknytningen mellom subjekt og objekt.

Figur (4) Sammenheng mellom setningskonstruksjoner og semantiske kategorier. Disse kategoriene er samlekategorier for de mindre kategoriene man ser i **tabell 4**. I **tabell 5**, som viser grunnlaget for Fisher's Exact Test kan man se at kategorien eget har blitt fjernet for å gjøre det mulig å sammenligne parallelle konstruksjoner og parallelle konstruksjoner uten pronomen (null).

Tabell 5 Grunnlag for Fisher's Exact Test

Свой til sin	body parts	kinship/ animal	tool/text/workart/ money/food	psych	room/ space	Human	abstr/exist /sound
Parallell	4	5	13	7	10	0	21
Null (0)	9	0	5	2	2	1	06

Fisher's Exact Test: p-verdi = 0.01605

Forklaring på resultater:

Nullhypotese: Tilstedeværelsen eller fraværet av `свой/sin` i oversettelsen (forskjellen mellom rad 1 og 2) avhenger ikke av den semantiske gruppen/klassen til et substantiv. Siden p-verdien er mindre enn 0,05 kan nullhypotesen bli avvist og det kan slås fast at tilstedeværelsen eller fraværet av *свой/sin* i oversettelsen avhenger av den semantiske klassen til substantivet.

I tabell (3) ser vi at med russisk som kildepråk er det i de fleste kategorier en sterk tendens til at det er flest parallelle konstruksjoner. Unntaket er *kroppsdeler*, men i denne kategorien har jeg gått gjennom tekstene som det gjaldt og det var allerede i teksten blitt gjort et klart poeng av hvem kroppsdelen tilhørte. Flere av kontekstene beskriver en bestemt person som på mange måter sees på isolert fra sine omgivelser. Siden konteksten kun tar for seg denne ene personen og beskriver deres handlinger alene, er det heller ikke like nødvendig å bruke *sin* for å understreke hvem kroppsdelen tilhører siden, det kun er en person i skildringen. I kontekster med flere personer er det fremdeles veldig tydelig fra konteksten, hvem kroppsdelen tilhører.

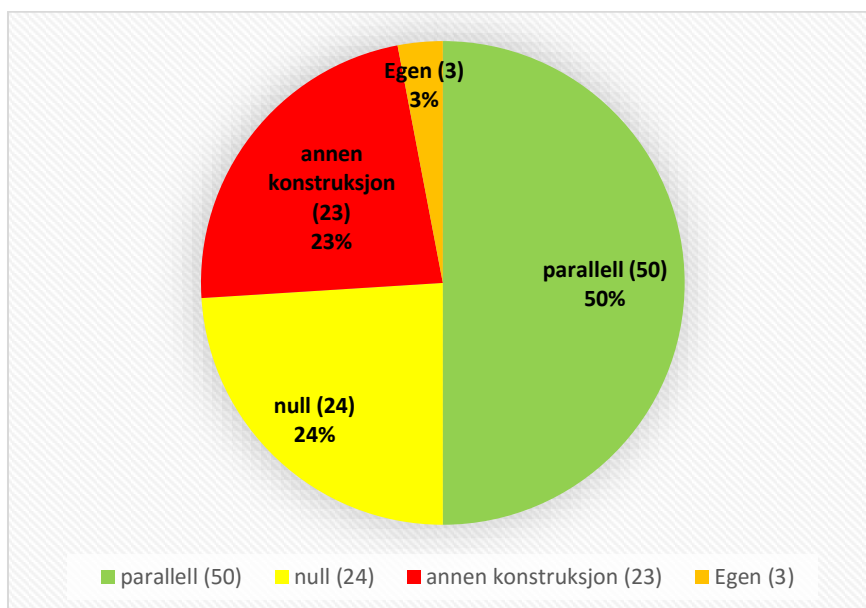
4.2. Norsk som kildepråk

Når man har norsk som kildepråk ser man enda større avvik enn man gjør med russisk som kildepråk. Det er fremdeles mange kontekster som er helt parallelle i konstruksjonene, men det er hele 50 av 100 kontekster som enten har annen konstruksjon eller som mangler eiendomspronomen. Dette vil si at de enten har en annen setningskonstruksjon og derfor ikke har sin oversatt med *свой*, eller at konteksten er parallell bortsett fra at de mangler pronomen i setningen. Med andre ord er det at 50 av 100 kontekster der den russiske oversettelsens konstruksjon ikke samsvarer med den originale norske setningskonstruksjonen.

De fire hovedkategoriene for norsk som kildepråk er de samme som med russisk som kildepråk: *parallelle kontekster*, *parallelle konstruksjoner uten pronomen*, *annen konstruksjon og egen/ eget*. De tre kontekstene der *sin/ sitt egen/ eget* har blitt oversatt med *собственный* regnes altså som en egen kategori. Kategoriene som tar for seg avvik (ikke samsvar) kommer også til å bli delt underkategorier. Dette er de samme kategoriene som du

finner en oversikt over i **tabell 1** i kapittel 3.1.3. med begrepsforklaring, eksempel og antall kontekster i databasen.

Kategorien med *parallele konstruksjoner uten pronomen* består av 24 kontekster og har følgende underkategorier: kategorien *tilknytning* 17 kontekster og *uavhengelige eiendeler* med 7 kontekster. Kategorien som kalles *annen konstruksjon* har 23 kontekster. Denne kategorien inneholder blant annet *faste uttrykk*, som består av 5 kontekster. Kontekster med et litt *annet fokus* enn i den norske originalen, med 3 kontekster. Det er også 1 eksempel på en *upersonlig setning* som har blitt oversatt med *ezo* og 1 kontekst hvor *sin* er blitt oversatt med *себя*. De 3 kontekstene i databasen der *'egen/egget'* ikke oversettes med *свой*, men med *собственный* har fått sin egen kategori som blir kalt **egen**. Av underkategoriene blir kun kategorier med 3 eller flere kontekster redegjort for i spørreundersøkelsen.

Figur (3) Hovedtendenser for bruk av eiendomspronomen

Figur (3) viser konstruksjonene fordelt inn følgende kategorier: *parallell*, *null*, *annen konstruksjon* og *egen*. Den største kategorien, *parallell*, markert med grønt i **figur (3)**, representerer kontekster med parallelle konstruksjoner, altså kontekster med samme setningskonstruksjon. *Annen konstruksjon*, som er kontekster med annen setningskonstruksjon og derfor ikke har *свой* i den russiske oversettelsen (markert med rødt), **Null**, som er markert med gult, tar for seg kontekster som er parallelle bortsett fra at de mangler refleksivt pronomen. **Egen** er kategorien for kontekster som

har fått *sin* oversatt med *собственный* på russisk. Noen av disse hovedkategoriene består av flere underkategorier. Tallet bak hver kategori i **figur (3)** angir antall konstruksjoner i databasen.

4.2.1. Parallele konstruksjoner

parallele konstruksjoner: på samme måte som med russisk som kildepråk er dette konstruksjoner der setningskonstruksjonene på norsk og russisk samsvarer, inkludert at *sin* oversettes med *свой*. Denne kategorien utgjør en mindre andel av kontekstene enn forventet. Når man oversetter fra norsk til russisk er det kun 50 av 100 kontekster som oversetter *sin* med *свой* på russisk. Eksempel (24) illustrerer hvordan en parallell konstruksjon kan se ut:

(24) *Hun var ren i sin kjærlighet.*

Она была чиста в своей любви.

(Wiese, 1991)

4.2.2. Parallele konstruksjoner uten pronomen i oversettelsen (null)

Denne kategorien, som i **figur 3** er kalles **null** og er merket med gult, er ganske stor: den består av hele 24 kontekster. Disse kan deles inn i to mindre kategorier. Denne kategorien består av **uavhengelige eiendeler** og **tilknytning** som jeg introduserte i kapittel 2. **Tilknytning** brukes i denne sammenhengen for å beskrive kontekster som havner for langt ute på skalaen for tilknytning til å falle inn i kategorien **uavhengelige eiendeler**, til tross for at de samme språkstrategiene blir tatt i bruk.

Tilknytning: denne kategorien gjelder 17 av 24 kontekster. Det er situasjoner der vi på norsk bruker *sin*, mens man på russisk sløyfer bruken av pronomen. Dette kan sees i sammenheng med mangelen på bruk av *свой* i forbindelse med **uavhengelige eiendeler**. Det er fremdeles knyttet til substantiver som subjektet ikke kan distansere seg fra, men det omfatter også begreper som følelser, tanker eller som illustrert i eksempel (25), holdninger. Subjektet i

eksempel (25) har yrkesstolthet og i eksempelet knytter han seg enda sterkere opp mot arbeidet sitt. Denne nærheten forsterkes på russisk ved at man sløyfer *свой*.

(25) *Han skjøttet **sitt** yrke med enda større alvor*

Он относился к работе с еще большим рвением

(Wiese, 1991) (RuN)

uavhengelige eiendeler: dette er en liten gruppe med 7 av 24 kontekster som faller inn under denne kategorien. Det skjer i kontekster hvor det ikke er behov for pronomen på russisk, fordi substantivene er familiemedlemmer eller kroppsdel. Dette er kjent som **uavhengelige eiendeler**.

(26) *...tok Benjamin i skole og lærte ham å bukke for **sin** eldre bror...*

Она учила Вениамина, как надо приветствовать старшего брата

(Wassmo, 2002) (RuN)

I eksempel (26) bruker man ikke pronomen fordi det ikke er nødvendig å understreke hvem sin bror det er i konteksten.

4.2.3. Annen konstruksjon

Denne kategorien har flere underkategorier som alle har til felles at de ikke er **parallele konstruksjoner**. I denne kategorien har jeg valgt å introdusere hovedgruppen, altså kontekster med annen konstruksjon og de største gruppene innen denne kategorien. Dette er en ganske stor kategori, 23 av 50 kontekster som ikke samsvarer faller inn i denne kategorien. Det er flere årsaker til dette, siden annen konstruksjon i stor grad er en samlekategori.

Faste uttrykk: Noen **faste norske uttrykk** blir blant annet ikke oversatt med samme konstruksjon på russisk, i andre kontekster velger oversetter å bruke genitiv til å uttrykke eierskap. I eksempel (27) har vi uttrykket å **ta sin tid** som ikke lar seg direkte oversette til russisk.

(27) *Men hun tok **sin tid** med alt*

Но она со всем управлялась

(Wassmo, 2002) (RuN)

Vi har 5 eksempler på kontekster hvor **faste uttrykk** på norsk ikke oversettes ordrett på russisk. Det er gjerne i sammenhenger hvor det ikke blir like naturlig å bruke *свой* på russisk som *sin* på norsk. Dette kan knyttes opp mot forskjellen på norsk og russisk i **teknikker for ikonisitet**. I mange faste norske uttrykk bruker man *sin* for å understreke eierskap, men siden man på russisk markerer det samme ved å ikke bruke *свой*, blir det mangel på pronomen i den russiske oversettelsen. I eksempel (28) er det også verdt å merke seg at den norske og russiske konteksten ikke er parallelle siden *целиком* ikke er et substantiv.

(28) *Jenta hadde sunget sangen i sin helhet...*

Девочка пела песню целиком...

(Bjørkvold, 2001) (RuN)

4.2.4. Egen

Denne kategorien inneholder kontekster der *sin egen/ sitt eget* er blitt oversatt med *собственный*.

sin/sitt egen/eget og собственный: I 3 av kontekstene ser vi at forskjellige varianter av *sin egen* oversettes med *собственный* og ikke *свой*. De følger ikke regelen om at *sin* skal oversettes med *свой*, men de bryter heller ikke med normene i det russisk språk.

Setningskonstruksjonen er også lik den man finner på norsk. Noe som er interessant med disse konstruksjonene er at det kan trekkes paralleller til konstruksjoner med ***uavhengelige eiendeler*** og ***tilknytning***: De tar alle for seg kontekster som er direkte knyttet til subjektets kropp i mer eller mindre abstrakte sammenhenger. I eksempel (29) omtaler 'drifter' eller instinkter, som er nært knyttet opp mot menneskets natur.

(29) "...skal styra gruvedriften , og , som Zola seier sine egne drifter..."

"...должен управлять не только шахтой , но и собственными инстинктами..."

(Fløgstad, 2008) (RuN)

4.2.5. Substantiver i semantiske grupper

I utgangspunktet ble substantivene delt inn i 18 kategorier. Disse er basert på emneknagger i Det russiske nasjonalkorpuset. Det viste seg å være vanskelig å utføre statistiske undersøkelser med så mange kategorier, så kategoriene ble slått sammen til 7 kategorier for å kunne benytte seg av Fisher's Exact Test. **Tabell (3)** viser hvordan den originale tabellen med 18 kategorier så ut, mens **figur (4)** viser tabellen med 7 kategorier som ble brukt for å foreta testen.

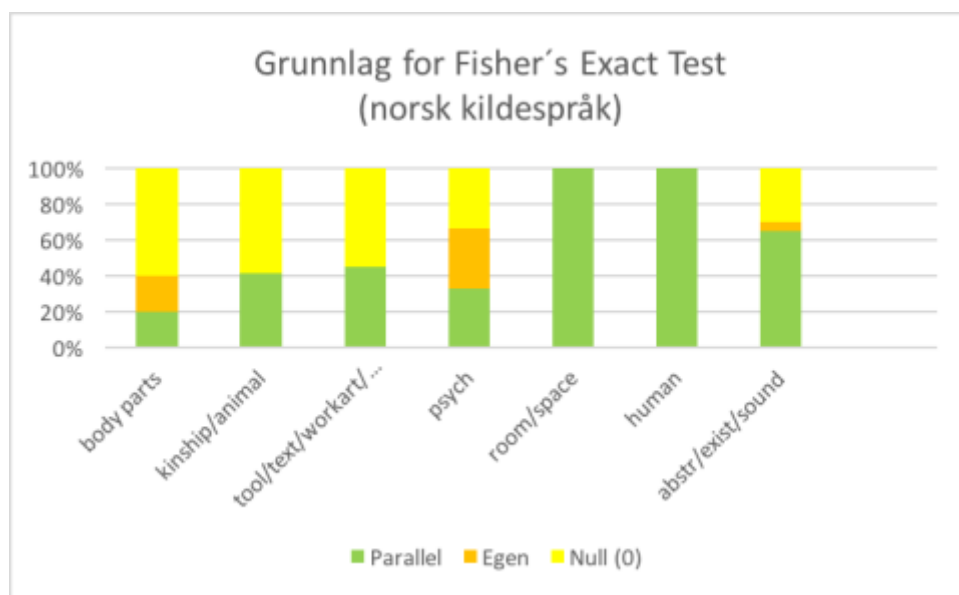
Tabell (6) Semantiske kategorier for substantiver (norsk kildespråk)

sin til свой	abstr	body part	Tool	sound	Text	room	space	Time	hum	hum: kin	work-art	exist	animal	Food	manifest. of disease	constr.	psych	money
null	5	3	2	1	3	0	0	0	1	5	0	0	1	0	1	0	0	1
свой	7	1	2	2	1	4	3	2	5	5	1	1	0	1	0	1	1	0
его	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
себя	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
собственный	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Noen av taggene er forkortet så jeg legger med en oversikt over kategoriene i tabellen.

Fra venstre: abstrakt, body part, tool, sound, text, room, space, time, human, kinship, workart (work of art), exist, animal, food, manifestation of disease, construction, psychological, money.

I Figur (4) viser **null (0)** til kontekster der *свой* har blitt sløffet i den russiske oversettelsen, mens *параллел* står for parallelle konstruksjoner der *sin* har blitt oversatt med *свой*. **Egen** står for konstruksjoner der man i den russiske oversettelsen har valgt å heller bruke *собственный* enn *свой* for å understreke eierskap.

Figur 4 Setningskonstruksjon og semantiske grupper (norsk kildespråk)

Figur 4 viser fordelingen av substantiver med parallelle konstruksjoner, egen og null.

Tabell (7) Grunnlag for Fisher's Exact Test

sin til svoj	body parts	kinship/ animal	tool/text/workart/ money/food	psych	room/ space	Human	abstr/exist /sound
Parallel	1	5	5	1	8	5	13
Null (0)	3	7	6	1	0	0	6

Fisher's Exact Test

p-verdi = 0.01351

Forklaring på resultater:

Nullhypotese: Tilstedeværelsen eller fraværet av *своѝ/sin* i oversettelsen (forskjellen mellom rad 1 og 2) avhenger ikke av den semantiske gruppen/klassen til et substantiv.

Siden p-verdien er mindre enn 0,05 kan nullhypotesen bli avvist og det kan slås fast at tilstedeværelsen eller fraværet av *своѝ/sin* i oversettelsen avhenger av den semantiske klassen til substantivet.

Som vi kan se av resultatet av testen er det tydelig at semantikken får konsekvenser for hvordan man oversetter *sin* til *своѝ*. Man ser det blant annet i forskjellen mellom kategoriene *kinship* og *human* samt *tools* og *room/space*. I begge parene består sistnevnte (*human* og *room/space*) kun av parallelle konstruksjoner, mens kategoriene *kinship* og *tools* har en liten overvekt av kontekster uten refleksivt pronomen på russisk. Dette støtter hypotesen om at ting

som er nært knyttet til subjektet i setningen, enten det er familiemedlemmer eller verktøy/ ting som de er knyttet til, vil denne nærheten til subjektet gjøre at man sløyfer *своѝ*.

4.2.6. Konklusjon fra korpusundersøkelse

Korpusundersøkelsen med oversettelse fra russisk til norsk har en rekke funn. Den viser blant annet at **bestemthet** spiller en viktig rolle på norsk. Dette på grunn av forskjellige språkstrategier (*teknikker for ikonisitet*) for å markere nærhet og/eller eierskap på norsk og russisk. På russisk bruker man *своѝ* for å markere eierskap, mens man på norsk har artikler for å uttrykke det samme og derfor ikke har behov for å bruke *sin* for å markere eierskap i like stor grad. Man vil derfor ofte benytte seg av refleksivt pronomen på norsk, men i tilfeller der man ikke gjør det kan det ofte forklares ved bruk av artikler. Da får man en situasjon der man har en russisk setning med *своѝ* som når den blir oversatt til norsk vil mangle refleksivt pronomen.

Det viktigste resultatet fra korpusundersøkelsen, i forbindelse med norsk som kildeSpråk, er hvordan **tilknytning** påvirker bruken av *sin* og *своѝ*. Hvordan forholdet mellom subjekt og substantiv er på å påvirke setningskonstruksjonen. Det er interessant å observere de forskjellige 'verktøyene' fortelleren har for å uttrykke forskjellige grader av **empati og distanse**. Det mest interessante er kanskje at man hverken bruker *своѝ* med **uavhengelige eiendeler** som gjelder for **kroppsdeler** og **familiemedlemmer** eller med **tilknytning** som tar for seg mer abstrakte begreper som tanker, følelser og holdninger. I begge tilfeller er det for å signalisere høy grad av **empati** og/ eller lav grad av **distanse**. Dette er fordi man i russisk språk bruker *своѝ* for å markere eierskap/ relasjon til fjerne ting men sløyfer *своѝ* hvis man ønsker å uttrykke nærhet. Det er også interessant hvordan det å skyte inn et adjektiv kan være med på å skape mer **distanse** i setningen.

5. Kapittel: Spørreundersøkelsen

I denne delen av oppgaven kommer jeg til å presentere funnene fra spørreundersøkelsen. Først kommer jeg til å gi en oversikt over de forskjellige faktorene som ble undersøkt i spørreundersøkelsen, tall og person, logisk subjekt, semantikk, adjektiv og personlig pronomen. Etter dette kommer jeg til å gå igjennom hver faktor hver for seg først på russisk, så på norsk.

5.1. Faktorene som ble undersøkt

Som nevnt i **kapittel 3** ble det laget to like varianter av spørreundersøkelsen, én for norske studenter og én for russiske morsmålsbrukere. Det eneste som skilte de to spørreundersøkelsene var at den ene hadde russisk oppgavetekst mens den andre hadde oppgavetekst på norsk. Selv om spørreundersøkelsene var likt utformet var jeg interessert i å se på de to gruppene med respondenter hver for seg slik at jeg kunne se hvordan de svarte på spørsmålene og om det var forskjell på hvordan de svarte. Derfor kommer jeg også i oppsummeringen av spørreundersøkelsen til å ta for meg norske studenter og russiske morsmålsbrukere hver for seg. For at det skal være lettere for leseren å sammenligne resultatene har jeg valgt å presentere hver kategori med resultatene fra den russiske og den norske delen av undersøkelsen rett etter hverandre.

Kapittelet kommer til å bli delt inn i de samme fem kategoriene som er basert på de forskjellige faktorene som spørreundersøkelsen tok for seg: **tall og person, logisk subjekt, semantikk, adjektiv og personlig pronomen**. Nedenfor følger en oversikt over disse faktorene.

1. Tall og person: Dette henviser til 1., 2., og 3.person i singularis og pluralis. Her er formålet å undersøke hvordan denne faktoren påvirker bruken av, eventuelt mangelen på, eiendomspronomen i besvarelsene fra norske studenter. I denne kategorien har jeg valgt å bruke alle kontekster uten adjektiv, logisk subjekt og personlig pronomen i originalsetningene. De blir så fordelt inn i tall og person, altså 1., 2., og 3.person, singularis og pluralis.

2. Logisk subjekt: Disse kontekstene har logisk subjekt og *кто* i fasiten, men er uten adjektiv. Dette er for å forhindre at flere faktorer spiller inn samtidig. Det jeg ønsker å undersøke er om norske studenters bruk av eiendomspronomen blir påvirket av om setningen har *logisk subjekt* eller ikke. Hypotesen er at norske studenter vil bli påvirket av at logisk subjekt står i dativ på russisk. Denne kategorien kontrolleres opp mot konkrete kontekster med *kroppsdeler* og *familie* uten adjektiv.

3. Semantikk: Når det kommer til denne faktoren, er jeg først og fremst opptatt av hvordan forskjellige typer substantiver kan være med på å påvirke hvordan respondentene velger å fullføre konstruksjonen som de blir presentert for. Med andre ord er jeg opptatt av å undersøke om kontekster med substantiver som beskriver *kroppsdeler* og *familie* blir fullført på samme måte som andre kontekster. For å kontrollere for dette har jeg brukt *konkrete konstruksjoner*.

4. Adjektiver: I forbindelse med denne faktoren er målet å undersøke om og hvordan adjektiver påvirker bruken av eiendomspronomen. Hypotesen er at adjektiver skaper en semantisk distanse som gjør at man vil bruke reflektivt pronomen også med *uavhengelige eiendeler*. For å teste dette har jeg sett på besvarelsene med kontekster uten adjektiver fra kategoriene kroppsdeler og familie. Disse kontekstene blir kontrollert opp mot besvarelsene i kategorien konkrete substantiver.

5. Personlig pronomen: For å teste denne faktoren har jeg tatt såkalte 'ekte' kontekster med personlig pronomen, altså kontekster der pronomenet viser til noen andre enn subjektet i setningen. Målet er å sjekke om norske russiskstudenter og russiske morsmålsbrukere velger å bruke personlig pronomen eller ikke i disse kontekstene. For å teste denne faktoren har disse kontekstene blitt analysert separat fra resten av kontekstene og fordelt inn i 1., 2, og 3.person, singularis og pluralis. Resultatene fra denne faktoren kommer til å bli sammenlignet med faktoren **tall og person** siden disse kategoriene er basert på de samme substantivene. Derfor kommer funnene i denne kategorien til å bli presentert som en del av kategorien **tall og person**.

Selv om undersøkelsen hadde få kontekster der 100% av alle respondentene var enige om hva som var den korrekte løsningen var det på flere områder alternativer som var langt mer populære enn andre.

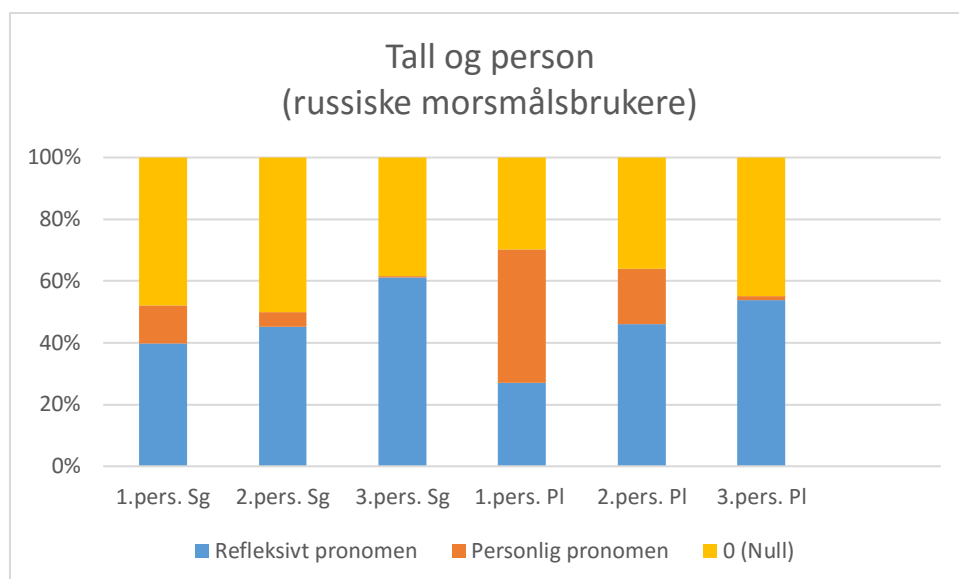
5.1.1. Tall og person (russisk del av spørreundersøkelsen)

I spørreundersøkelsen ble det tydelig at både valget av pronomen i stor grad ble påvirket av om det var 1., 2., eller 3.person og om det var singularis eller pluralis. Dette påvirker ikke kun valget av *кто* eller *null*, men det påvirker også hvordan respondentene benyttet seg av personlig pronomen. Dette skjer også i kontekster som ifølge hovedreglene for bruk av personlig og refleksivt pronomen skulle vært kontekster med *кто*. I enkelte kategorier er dette også det valgalternativet med desidert flest besvarelser. I **figur 5** ser man fordelingen av besvarelser i følgende kategorier: konkrete substantiver, familie og kroppsdelene. Alle kontekstene er uten adjektiv og logisk subjekt. Det er heller ikke tatt med kontekster som i fasiten inneholder refleksivt pronomen.

Figur 5 illustrerer i hvor stor grad respondentene har brukt refleksivt pronomen, personlig pronomen og ingen pronomen (null) i 1.,2., og 3.person, singularis og pluralis. Fordelingen er beregnet i prosent. I **tabell (5)** får man presentert samme data i antall.

Tabell 5 Tall og person: oversikt over besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Tall og person	1.person singularis	2.person singularis	3.person singularis	1.person pluralis	2.person pluralis	3.person pluralis
Refleksivt pronomen	191	217	294	130	232	258
Personlig pronomen	59	23	2	207	90	6
0 (Null)	230	240	184	143	181	216

Figur (8) Tall og person: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

I figur (8) kan man se at det er til dels store variasjoner basert på tall og person. Hvis man ser på 3.person (både singularis og pluralis), var det i besvarelsene veldig jevnt fordelt mellom refleksivt pronomen og null (altså ingen pronomen). I 3.person singularis var omtrent 60% av besvarelsene med refleksivt pronomen og ca. 40% prosent med null. I 3.person var det kun marginal bruk av personlig pronomen. I pluralis var det enda jevnere enn i singularis, her var i overkant av 50% av besvarelsene med *своѝ*, mens litt i underkant av 50% var med uten pronomen.

I 1. og 2.person singularis ser vi at disse to kategoriene fremdeles er de mest dominerende, men at russiske morsmålsbrukere i litt større grad benytter seg av refleksivt pronomen. I 1.person singularis utgjør dette ca. 10% av respondentenes besvarelser, mens fordelingen mellom *своѝ* og *null* er ca. 50% med *своѝ* og ca. 40% med null.

Det er først og fremst i 1.person pluralis at man ser en betydelig forskjell. Her benytter omtrent 40% av respondentene seg av personlig pronomen, mens hver av de andre to kategoriene består av står for ca. 30% av besvarelsene. Dette er også en trend vi ser i 2.person pluralis, selv om den er noe svakere. Det kan være flere grunner til dette.

I tilfellene med hyppig forekomst av refleksivt pronomen er påvirkning fra norsk eller et språk med lignende regler for bruk av eiendomspronomen en mulig forklaring. Engelsk er

også et alternativ, men siden det ikke benytter seg av refleksivt pronomen i det hele tatt, ville man ha forventet en jevnere fordeling av personlig pronomen enn det resultatene viser.

En annen potensiell påvirkningsfaktor er at respondentene har opplevd kontekstene som tvetydige og derfor har tolket det som at det ikke var forbindelse mellom subjekt og substantiv. I **kapittel 4** har jeg redegjort for hvordan jeg aktivt har prøvd å unngå slike i konstruksjonen av undersøkelsen og hvilke steg som har blitt tatt for å eliminere dette som faktor i størst mulig grad. Det er likevel ikke mulig å kontrollere for om respondentene har lest hele konteksten eller kun har forholdt seg til setningen som de skulle fullføre.

Jeg kommer derimot til å argumentere for at respondentenes valg av pronomen kan knyttes opp mot to mulige faktorer som jeg presenterte i **kapittel 2**. Først og fremst vil jeg trekke fram hypotesen som er basert på Paduchevas (2004) observasjoner om bruk av eiendomspronomen på russisk. Samtidig velger jeg også å nevne Yokoyamas og Klenins (1976) observasjoner, siden det brukes en del personlig pronomen i 1.person og 2.person, mens det er så godt som fraværende i 3.person. Jeg mener at de kan begge brukes for å forklare hvorfor man i noen tilfeller ser at russiske morsmålsbrukere bruker personlig pronomen i kontekster med 1.person og 2.person. Siden resultatene fra spørreundersøkelsen i større grad støtter hypotesen basert på Paduchevas observasjoner (2004) kommer jeg til å vie mer plass til dette i oppgaven. Nedenfor viser jeg hvordan Paduchevas observasjoner (2004) passer godt med funnene i undersøkelsen.

I 5 av 8 kontekster i 1.person pluralis omtalte man situasjoner der ”vi” refererte til en gruppe som hadde noe (substantivet) som de hadde felles tilknytning til. I alle disse kategoriene valgte flertallet av respondentene personlig pronomen påfallende ofte. Dette var kategoriene for *мама* (30), *сын* (36), *учитель* (26), *читатель* (42) og *квартира* (42). Tallet i parentes bak hvert ord viser hvor mange av de 60 respondentene som valgte personlig pronomen i 1.person pluralis. Ifølge Paducheva (2004) kan felles eierskap forklare hvorfor respondentene i så stor grad benyttet seg av personlig pronomen i nettopp disse kontekstene. Som nevnt i **kapittel 2** bruker man personlig pronomen for å markere at dette er noe man har felles, mens man benytter seg av refleksivt pronomen hvis man ønsker å understreke at hver person i en gruppe har sin egen av noe. I eksempel (30) har vi en kontekst med substantivet *квартира*:

- (30) a. *Мы живем в своей квартире уже три года.*
b. *Мы живем в нашей квартире уже три года.*

[Беременность: Планирование беременности (форум) (2005)] (RNK)

I eksempel (27) a. ser man hvordan konteksten så ut i sin originalform. I (30) b. ser vi alternativet som 42 av 60 russiske morsmålsbrukere valgte da de ble bedt om å velge det beste alternativet i spørreundersøkelsen. I eksempel (31) illustreres det andre alternativet, altså kontekster hvor man omtaler noe personene i en gruppe har hver sin av. Også her blir det presentert med originalkonteksten og konteksten valgt som flertallet av respondentene i spørreundersøkelsen valgte. En ting som er verdt å merke seg her er at respondentene i de resterende kontekstene *рука*, *нога* og *сумка* i stor grad valgte null og ikke refleksivt pronomen. Jeg har valgt å bruke eksempelet med *сумка* som substantiv fordi valget av pronomen med *рука* og *нога* også kan påvirkes av semantikk (dette går jeg nærmere inn på i delkapittelet om *semantikk*).

- (31) a. *Мы уложили свои сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу.*
b. *Мы уложили сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу.*

[Сергей Иванов. Марш авиаторов // «Звезда», 2002] (RNK)

I (31) a. blir originalkonteksten presentert, og i (31) b. blir det alternativet som de fleste av respondentene valgte å bruke.

Samtidig har vi faktoren som Yokoyama og Klenin (1976) argumenterte for, nemlig at det spiller en rolle om subjektet eller antecedenten i setningen er 1.person, 2.person eller 3.person. Yokoyama og Klenin (1976) argumenterte for at man oftere ville bruke personlig pronomen på russisk i setninger der antecedenten/ subjektet er i 1.person eller 2.person, hvis subjektet/ antecedenten er i 3.person er det ifølge Klenin og Yokoyama (1976) mer naturlig å bruke refleksivt pronomen. Denne påstanden støttes til en viss grad av funnene i spørreundersøkelsen. Dette fordi russiske morsmålsbrukerne i større grad benytter seg av personlig pronomen i 1.person og 2.person enn i 3.person, hvor personlig pronomen er så godt som fraværende. Likevel er det fremdeles kun et begrenset antall av respondentene som benytter seg personlig pronomen i 1.person og 2.person og det er ikke det mest brukte

svaralternativet i forbindelse med noen av substantivene, hvis vi ser bort ifra 1.person pluralis. Dette indikerer at dette ikke er en faktor som påvirker valg av pronomen i like stor grad som om det er felles eller individuelt eierskap.

Personlig pronomen (russiske morsmålsbrukere)

For russiske morsmålsbrukere var kategorien personlig pronomen først og fremst ment som en kontrollgruppe. Målet var å forsikre seg om at variasjoner besvarelsene i kategorien **tall og person** ikke oppsto fordi respondentene var usikre på når de skulle bruke forskjellige former for eiendomspronomen.

Denne kategorien tar for seg såkalte `ekte´ kontekster med personlig pronomen. Dette er kontekster der personlig pronomen brukes med substantiv som er tilknyttet noen andre enn subjektet i setningen. I eksempel (32) kan du se et eksempel på en slik kontekst:

(32) *Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил с его сыном.* (egen kontekst)

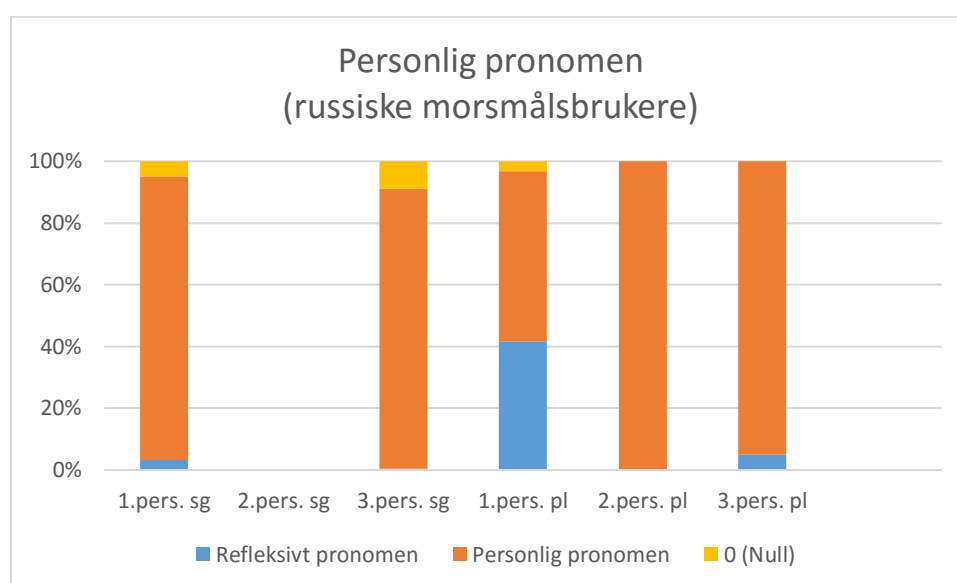
I denne kategorien er har alle kontekstene personlig pronomen i original form og det var forventet at de russiske morsmålsbrukerne ville ha tilnærmet 100% rett i hvordan de besvarte disse kontekstene. Som man kan se i **tabell 9** og **figur 6**, så er ikke dette alltid tilfelle, likevel bruker morsmålsbrukerne ganske konsekvent personlig pronomen uavhengig av person og tall, med ett unntak som jeg kommer til å kommentere nærmere seinere i kapittelet.

I **figur 6** blir det gitt en oversikt over fordelingen av besvarelsene fra russiske morsmålsbrukere. Den viser fordelingen av hvor mange som har svart at kontekstene skal brukes med reflektivt pronomen, personlig pronomen og uten pronomen i 1., 2., og 3.person singularis og pluralis. Oversikten blir gitt i prosent.

Tabell 9 Personlig pronomen: oversikt over besvarelsene fra russiske morsmålsbrukere

Personlig Pronomen	1.person singularis	2.person singularis	3.person singularis	1.person pluralis	2.person pluralis	3.person pluralis
Refleksivt pronomen	2		1	25		3
Personlig pronomen	55		218	33	60	57
0 (Null)	3		21	2		

Tabell 9 gir et innblikk i hvilken type pronomen respondentene i den russiske delen av spørreundersøkelsen har valgt i 1., 2., og 3.person singularis og pluralis.

Figur (6) Personlig pronomen: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

I forbindelse med kutt i spørreundersøkelsen ble det dessverre ikke mulig å beholde alle kontekstene med personlig pronomen i originalform i undersøkelsen. Derfor er det ikke mulig å si noe om fordelingen i 2.person singularis. I de andre kontekstene har respondentene stort sett kun brukt personlig pronomen, noe som gir mening siden dette er kontekster der man vanligvis ville forventet å finne personlig pronomen. I fire av fem kategorier ser vi at andre kontekster kun er å finne med 10% eller mindre i hver kategori. Unntaket her er 1.person pluralis. Her har litt over 40% valgt å benytte seg av refleksivt pronomen, samtidig som en marginal andel mente den beste løsningen var å kutte bruken av pronomen helt.

En mulig forklaring på dette avviket kan være at det var en lang kontekst og at respondentene valgte å kun forholde seg til setningen som skulle fullføres og ikke leste hele konteksten. Dette kunne igjen føre til at de manglet forhåndsinformasjon om eierskapsforholdet til substantivet, noe som kan ha påvirket hvordan de valgte å svare på den aktuelle konteksten. Besvarelsene er basert på kun én kontekst. I eksempel (33) kan du se hvordan denne konteksten så ut, slik som respondentene fikk den presentert:

(33) *Я работаю на русской службе ВВС. Люди, которые нас читают, нередко отличаются аналитическим складом ума. Поэтому «Радио Свобода» и «Медуза» всегда рады ___ читателям. (egen konstruksjon)*

Siden dette kun gjelder én kontekst er det begrenset hvor mye man kan si basert på akkurat dette funnet, men siden det var et såpass stort avvik fra det man så i de andre kontekstene, regnet jeg det som nødvendig å kommentere på det i oppgaven.

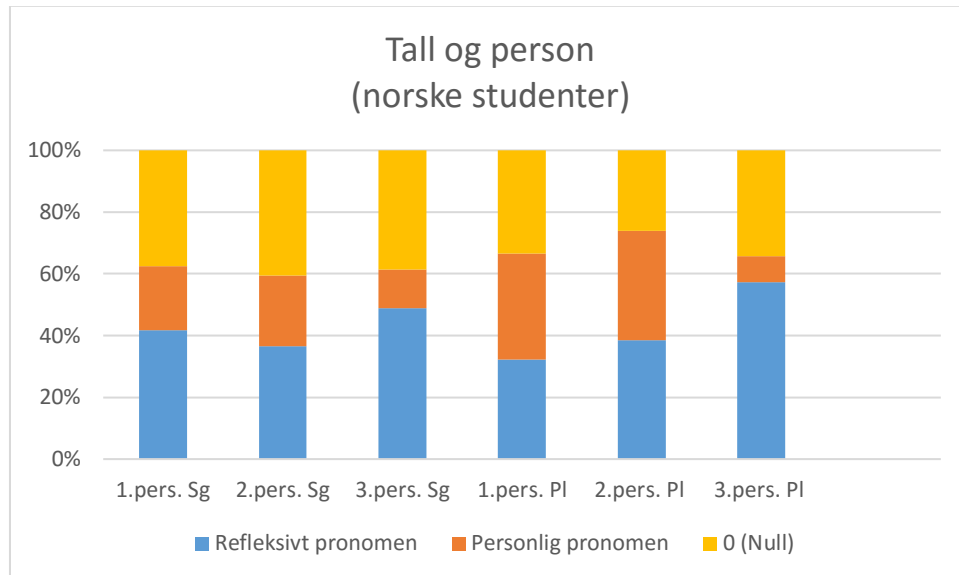
5.1.2. Tall og person (norsk del av spørreundersøkelsen)

I spørreundersøkelsen ser det ikke ut til at tall og person har hatt like mye å si for norske russiskstudenter som det hadde å si for russiske morsmålsbrukere. Her er det forholdsvis jevn fordeling mellom bruk av refleksivt pronomen, personlig pronomen og null. Forskjellene vi ser, kan forøvrig forklares ved å se på de norske reglene for bruk av refleksivt og personlig pronomen. Andelen med *null* er ganske jevnt fordelt over hele spekteret av person og tall, så dette ser ut til å være ganske upåvirket av denne faktoren. Det er likevel verdt å merke seg at det er en forholdsvis stor andel av respondentene som mener at den beste løsningen er å droppe pronomen.

Tabell (10) Tall og person: oversikt over besvarelser fra norske studenter

Tall og person	1.person singularis	2.person singularis	3.person singularis	1.person pluralis	2.person pluralis	3.person pluralis
Refleksivt pronomen	40	35	47	31	37	55
Personlig pronomen	20	22	12	33	34	8
0 (Null)	36	39	37	32	25	33

Tabell (10) gir en oversikt over hvor mange besvarelser som er kommet inn i de forskjellige alternativene i hver kategori, fordelt i person og tall. I **tabell (10)** får man presentert resultatene i antall, mens **figur (7)** gir en oversikt som blir presenter i prosent.

Figur 7 Tall og person: prosentberegning av besvarelser fra norske studenter

I **figur 11** kan man se tydelig forskjell på 3.person og 1. og 2.person. I forbindelse med 3.person, der man både på norsk og russisk benytter seg av refleksivt pronomen, ser man at personlig pronomen er lite brukt (under 10% både i singularis og pluralis). I 1.person og 2.person, ser man derimot betydelig mer bruk av personlig pronomen hos norske studenter enn russiske morsmålsbrukere. Dette kan ha sammenheng med at man på norsk benytter seg av personlig pronomen i 1.person og 2.person, mens man ifølge russiske regler skal benytte seg av refleksivt pronomen. Eksempel (34) b. viser hvordan norske studenter benyttet seg av personlig pronomen i 2.person pluralis, mens (34) a. er den originale konteksten fra korpuset. Den originale konteksten var med refleksivt pronomen, men kun 3 av 12 respondenter benyttet seg av refleksivt pronomen da de skulle bestemme hva som var det beste valgalternativet. (34) b. viser alternativet som 6 av 12 norske respondenter mente var best, altså konteksten med personlig pronomen.

(34) a. *Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от своих читателей и последователей.*

b. Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от ваших читателей и последователей.

[Александр Алексеев. «Вперед, заре навстречу!» // «Наука и жизнь», 2009](RNK)

Eksempel (35) illustrerer hvordan respondentene i undersøkelsen forholdt seg til 3.person pluralis. Dette er et eksempel på en kontekst der hele 10 av 12 respondenter var enige i at *свой* var det beste alternativet. Det er også det alternativet som man finner i den originale konteksten fra korpuset, derfor brukes kun den originale konteksten i eksempel (35).

(35) *Конечно, к выпускным классам они своего учителя любят.*

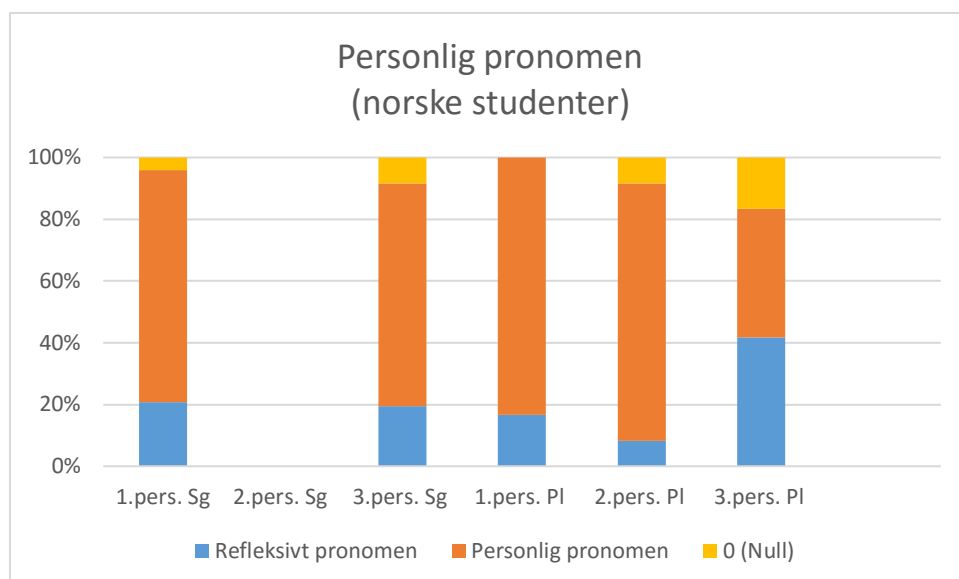
[коллективный. Форум: Класс — Франция (2008-2011)] (RNK)

Personlig pronomen (norsk del av spørreundersøkelsen)

Dette er en kategori der man ser litt forskjell på hvordan norske studenter og russiske morsmålsbrukere har besvart spørreundersøkelsen. Det er noe større avvik fra reglene for bruk av personlig pronomen her enn i besvarelsene fra russiske morsmålsbrukere. Her bruker en større andel av respondentene blant annet *свой*, til tross for at substantivet ikke knyttes opp mot subjektet i setningen. I **tabell (11)** ser man hvordan fordelingen av besvarelsene var i denne kategorien.

Tabell (11) Personlig pronomen: oversikt over besvarelser fra norske studenter

Personlig Pronomen	1.person singularis	2.person singularis	3.person singularis	1.person pluralis	2.person pluralis	3.person pluralis
Refleksivt pronomen	5		7	2	1	5
Personlig pronomen	18		26	10	10	5
0 (Null)	1		3		1	2

Figur 8 Personlig pronomen: prosentberegning av besvarelser fra norske studenter

I **figur (8)** kan man se at det stort sett er personlig pronomen som er dominerende i denne kategorien, også hos nordmenn. Unntaket er i 3.person pluralis der ca. 40% av respondentene har valgt refleksivt pronomen, mens nærmere 10% har valgt å droppe eiendomspronomen. En mulig forklaring på disse resultatene kan rett og slett være at norske studenter er litt usikre på bruk av eiendomspronomen på russisk. Det at det brukes personlig pronomen i ca. 80% i alle kategoriene bortsett fra 3.person pluralis, gjør derimot at jeg synes at dette virker lite sannsynlig.

Da er det mer sannsynlig at de norske studentene enten ikke har lest hele konteksten eller ikke har forstått hele konteksten. Dermed har de muligens ikke fått med seg hele sammenhengen og har ikke rett forståelse av forholdet mellom subjektet og det relevante substantivet i setningen.

5.1.3. Logisk subjekt (russisk del av spørreundersøkelsen)

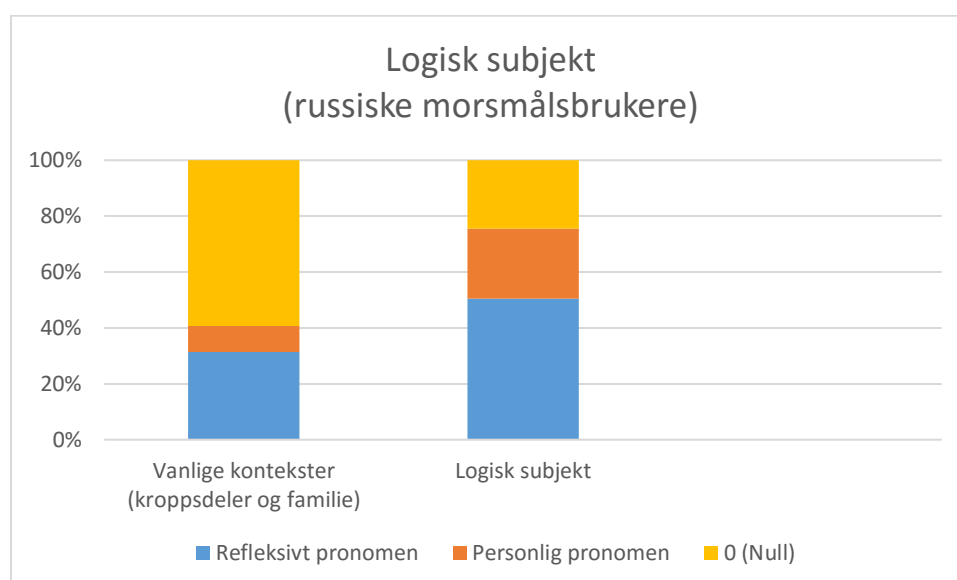
Det var i utgangspunktet forventet at kontekstene med logisk subjekt kom til å bli besvart på samme måte som andre kontekster av russiske morsmålsbrukere. Som man kan se i **tabell (12)** og **figur 9** stemmer ikke denne hypotesen helt. Her blir resultatene fra kontekstene med *logisk subjekt* satt opp mot vanlige kontekster uten adjektiv med de samme substantivene som kontekstene med logisk subjekt gjorde. Dette er altså kontekstene fra kategoriene *familie* og *kroppsdeler*. Her kan man se at respondentene i stor grad benytter seg av *null* når de besvarer

de `vanlige` kontekstene, mens de i langt større grad benytter seg av refleksivt og personlig pronomen med kontekster som inneholder logisk subjekt.

Tabell (12) Logisk subjekt: oversikt over antall besvarelser fra russiske morsmålsbrukere⁴

	Refleksivt pronomen	Personlig pronomen	Null (0)
Vanlige kontekster	456	135	858
Logisk subjekt	733	362	354

Tabell (12) viser fordelingen av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere i kontekster med logisk subjekt og i kontekster med vanlig subjekt. Her får man oversikt over tallene som **figur 9** er basert på. **Figur 9** illustrerer de samme verdiene i prosent.

Figur 9 Logisk subjekt: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Den høye andelen besvarelser med *своѝ* kan ha flere årsaker: De originale kontekstene med logisk subjekt ble hentet fra korpusene var med *своѝ*, mens de vanlige kontekstene fra korpusene var uten *своѝ*. Derfor er en mulig forklaring at dette rett og slett er det som oppleves naturlig for russiske morsmålsbrukere, men det forklarer ikke hvorfor dette oppleves

⁴ På grunn av tekniske problemer var to kontekster fra spørreundersøkelsen borte da svarene fra undersøkelsen kom inn. Dette til tross for flere testrunder både med pilotversjonen og den endelige versjonen for å unngå tekniske problemer og for å forsikre at alle kontekster var blitt med. Kontekstene som manglet er knyttet til substantivet i *сын med logisk subjekt* med *нам* og *ум*. Alle kontekstene til undersøkelsen (inkludert disse to kontekstene) er å finne i Vedlegg 2.

som mest naturlig for dem. I eksempel (36) har vi et eksempel på logisk subjekt fra korpus med *свой* og i eksempel (37) har vi en vanlig kontekst uten eiendomspronomen.

(36) *Дайте им возможность делать добро своими руками, но окажитесь рядом в трудную минуту.* [Острова одиночества // «Трамвай», 1990] (RNK)

(37) *Он фыркнул и ушёл к себе в комнату, а я взяла сына, и мы отправились по магазинам.* [Екатерина Орлова. Такой же хороший, как ты // «Даша», 2004] (RNK)

Kontekstene er presentert i sin originale form, altså slik de ble presentert i korpusene de ble hentet fra. Jeg har bevisst valgt en kontekst som flertallet av respondentene (55 av 60) mente at skulle ha refleksivt pronomen i eksempel (36) og en kontekst som de fleste av respondentene (45 av 60) var enige om at skulle være uten pronomen i eksempel (37).

En mulig forklaring på at russiske morsmålsbrukere foretrakk *свой* med logisk subjekt er at logisk subjekt er et virkemiddel som skaper større semantisk distanse og at det derfor blir mer naturlig å bruke pronomen for å tydeliggjøre avstanden mellom subjektet og det relevante substantivet.

5.1.4. Logisk subjekt (norsk del av spørreundersøkelsen)

Med logisk subjekt ser man de samme tendensene som man ser hos russiske morsmålsbrukere, selv om variasjonen er mindre. I forbindelse med *kroppsdeler* og *familie* foretrekker de norske studentene for det meste å benytte seg av enten refleksivt eller personlig pronomen. Det er forøvrig ikke like sterk favorisering av disse to kategoriene hos de norske studentene som hos russiske morsmålsbrukere. I kontekster der norske studenter benytter seg av refleksivt pronomen er 55% kontekstene med *logisk subjekt*. Med personlig pronomen øker denne andelen noe og nærmere 60% av kontekstene er logisk subjekt. Det løsningsalternativet som norske studenter bruker minst i forbindelse med *logisk subjekt* er null. Dette velger studentene kun å bruke i ca. 65% av tilfellene. Til sammenligning valgte de null ca. 65% av tiden i forbindelse med kontrollkontekstene, som var kontekster med kroppsdeler og familie uten adjektiv. Det at resultatene i så stor grad samsvarer med

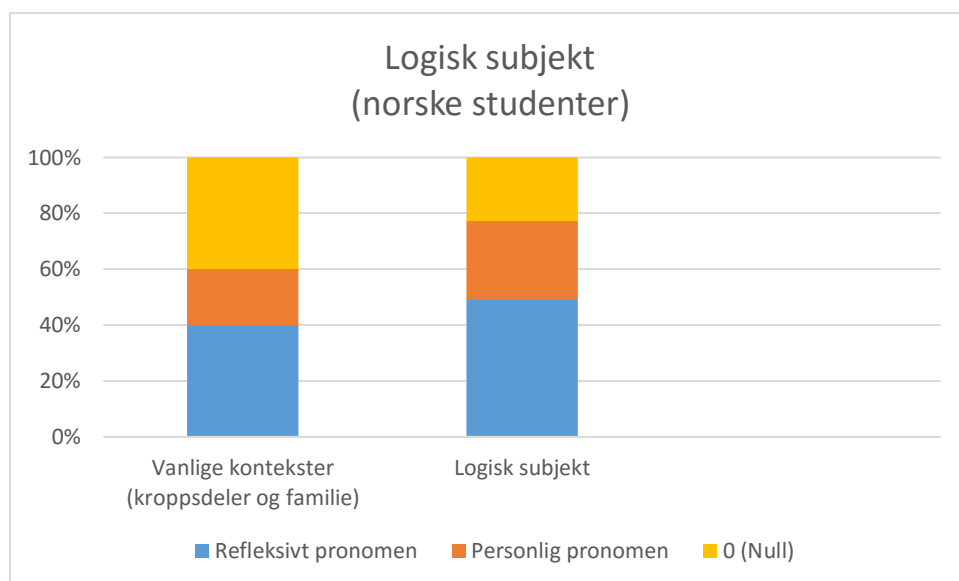
resultatene fra spørreundersøkelsen med russiske morsmålsbrukere indikerer at norske studenter ikke lar seg forvirre av at subjektet står i dativ, men at de heller anvender noe av den samme logikken som de russiske morsmålsbrukerne.

Figur 10 viser i hvor stor grad de forskjellige formene for eiendomspronomen er i bruk i forbindelse med logisk subjekt. Disse kontekstene kontrolleres opp mot kontekster med kroppsdel og familie uten adjektiv. Resultatene blir oppgitt i prosent.

Tabell (13) Logisk subjekt: oversikt over antall besvarelser fra norske studenter

	Refleksivt pronomen	Personlig pronomen	Null (0)
Vanlige kontekster	110	55	110
Logisk subjekt	130	74	60

Tabell (13) viser fordelingen av kontekster med vanlig subjekt og logisk subjekt i kategoriene refleksivt pronomen og personlig pronomen. **Tabell (13)** er grunnlaget for **figur 10** og oppgir resultatene i antall og ikke prosent for at man skal kunne se antall besvarelser som **figur 10** er basert på.

Figur 10 Logisk subjekt: prosentberegning av besvarelser fra norske studenter

Som nevnt innledningsvis i dette underkapittelet er disse funnene ganske like resultatene med de russiske morsmålsbrukerne. Årsakene til disse funnene kan være flere og noen av de alternativene som jeg kommer til å nevne er de samme som ble nevnt i forbindelse resultatene fra russiske morsmålsbrukere.

Ettersom jeg ikke ønsket å undersøke mer en én ting av gangen i hver kategori er originale kontekstene er med *свои*. Man skal derfor ikke se bort ifra at respondentene valgte kontekstene med reflektivt pronomeren fordi dette var det som ble mest naturlig. Spørsmålet blir da hvorfor de opplever det som mer naturlig å bruke reflektivt pronomeren med **logisk subjekt** enn med kontekster uten **logisk subjekt**?

En mulig forklaring på dette er at norske studenter bruker *свои* for å understreke forbindelsen mellom logisk subjekt og substantiv, noe som de ikke opplever som like nødvendig i en kontekst der subjektet er i nominativ, slik som de er vant med på norsk.

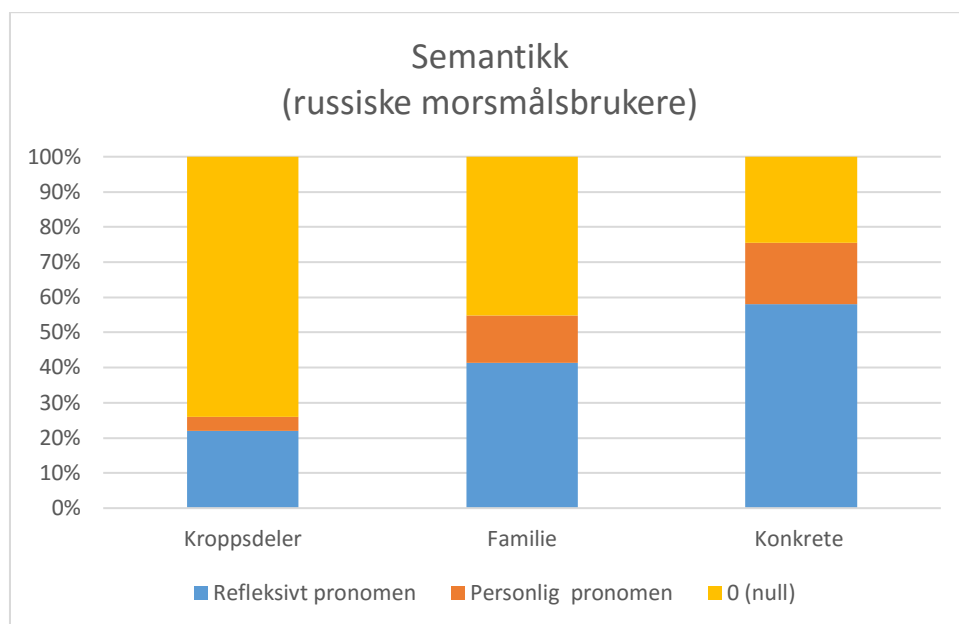
5.1.5. Semantikk (russisk del av spørreundersøkelsen)

I kategorien semantikk ser vi på hvordan semantikken spiller inn på bruken av eiendomspronomen (refleksivt pronomeren, personlig pronomeren eller uten pronomeren). I denne kategorien var det hovedsakelig to kategorier som jeg, basert på korpusundersøkelsen, ønsket å se nærmere på. Det var kategoriene **familie** og **kroppsdeler**. For denne kategorien er **konkrete substantiver** blitt brukt for å kontrollere resultatene.

Tabell (14) Semantikk: oversikt over antall besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Semanikk	Kroppsdeler	Familie	Konkrete
Refleksivt pronomeren	158	298	841
Personlig Pronomen	29	97	254
0 (null)	534	325	355

I tabell 14 er fordelingen av besvarelser i kategoriene kroppsdeler, familie og konkrete substantiver presentert i antall. Dette blir gjort for at man skal kunne se hva som er grunnlaget for **figur 11**, der fordelingen blir presentert i prosent. Kategorien med **konkrete substantiver** er dobbelt så stor som hver av kategoriene med **kroppsdeler** og **familie**. Kategorien med konkrete substantiver består av 4 substantiver, mens kategoriene **kroppsdeler** og **familie** har to substantiver hver. På denne måten har man en jevn fordeling mellom **uavhengelige eiendeler** og **konkrete substantiver** siden kategoriene med **kroppsdeler** og **familie** tilsammen utgjør 4 substantiver med **uavhengelige eiendeler**.

Figur 11 Semantikk: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Figur 11 illustrerer fordelingen av refleksivt pronomen, personlig pronomen og null (ikke noe pronomen) og er fordelt på tre kategorier: *kroppsdeler*, *familie* og *konkrete substantiver*. Fordelingen vises i prosent.

Funnene fra spørreundersøkelsen støtter i stor grad funnene fra korpusundersøkelsen. Det er riktignok ingen av kategoriene som alle respondentene har svart helt likt på, men man ser klare tendenser på følgende: Med *kroppsdeler* bruker man kun *свой* i underkant av 20%, med en svært liten andel av personlig pronomen, og over 80% uten eiendomspronomen i det hele tatt. I eksempel (38) er en kontekst uten adjektiv og uten pronomen fra korpus. 58 av 60 russiske morsmålsbrukere var enige i at det i denne konteksten var best å ikke bruke pronomen i denne konteksten.

(38) *Кофе они не пили и ноги на стол не клали.* [Владимир Голяховский. Русский доктор в Америке (1984-2001)] (RNK)

I forbindelse med *familie* øker andelen med *свой* noe, her brukes det i overkant av 30% av tiden. Samtidig øker også andelen av besvarelsene med personlig pronomen som for *familie* er på litt i underkant av 10%. Til sammen har i underkant av 50% av respondentene i undersøkelsen brukt refleksivt eller personlig pronomen i denne kategorien. Dette betyr at

over halvparten av respondentene har ment at det beste alternativet var å ikke bruke eiendomspronomen i disse kontekstene. I eksempel (39) har vi nok et eksempel fra spørreundersøkelsen. Den originale konteksten er hentet fra Det russiske nasjonalkorpuset. Det var også en stor andel av de russiske morsmålsbrukerne som mente det beste var å ikke bruke eiendomspronomen i denne konteksten. Hele 41 av de 60 respondentene valgte alternativet uten pronomen. Eksempel (39) er med substantivet *мама* og har subjektet i 1. person singularis.

(39) *В семь лет я уверял маму, что ненавижу фрукты.* [Сергей Довлатов. Чемодан (1986)] (RNK)

Når det kommer til *konkrete substantiver*, ser man straks en endring i besvarelsene. Her er refleksivt pronomen det foretrukne valget for litt i underkant av 50% av respondentene, samtidig som andelen som benyttet seg av personlig pronomen også økte til ca. 10%. Dette betyr at man i denne kategorien brukte refleksivt pronomen i langt større grad enn i kategoriene familie og kroppsdel. Eksempel (40) viser denne illustrerer både den originale konteksten fra korpuset og det foretrukne valget blant russiske morsmålsbrukere.

(40) *Почему он тогда не последовал за своим учителем — в чистую науку?* [Геннадий Горелик. Андрей Сахаров. Наука и свобода (2004)] (RNK)

5.1.6. Semantikk (norsk del av spørreundersøkelsen)

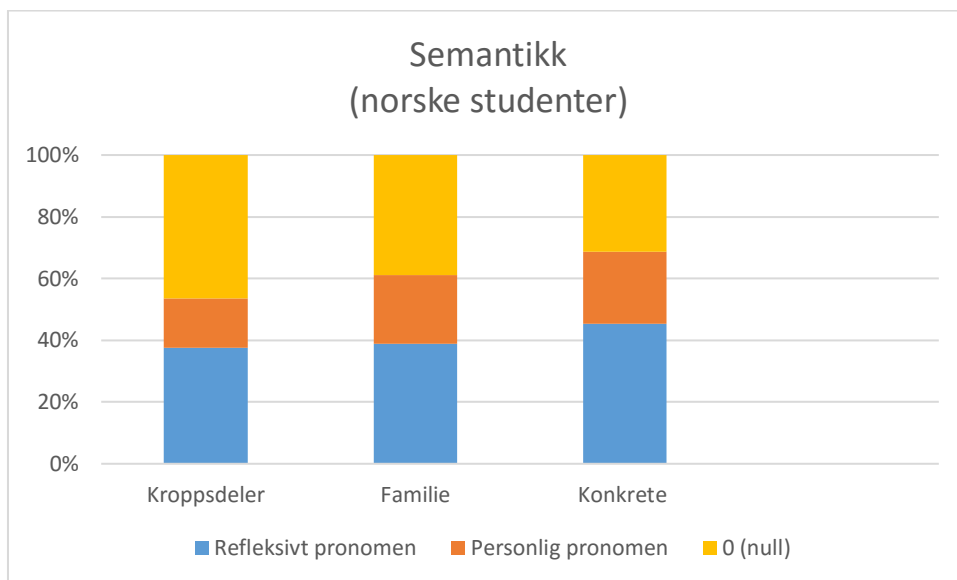
Resultatene fra de norske studentene kan sees i sammenheng med resultatene fra de russiske morsmålsbrukerne. Man ser nemlig flere av de samme tendensene i testresultatene, bare i mindre grad. De norske studentene brukte refleksivt pronomen likt i forbindelse med *kroppsdel* og *familie*. I begge kategoriene foretrakk studentene å bruke refleksivt pronomen i 40% av tilfellene. Personlig pronomen var derimot mer populært i forbindelse med kategorien *familie* enn med *kroppsdel*. I kontekster med *kroppsdel* som substantiv valgte litt i overkant av 10% av respondentene å bruke personlig pronomen. Dette tallet var høyere i kategorien *familie*, der 20% av respondentene mente at refleksivt pronomen var det beste alternativet. I begge kategoriene var det mange som valgte å la være å bruke pronomen. Ca. 45% av tiden valgte respondentene å ikke bruke pronomen i forbindelse med *kroppsdel* som

substantiv. Denne kategorien er noe mindre i kategorien *familie*, der lar 40% av norske respondenter være å bruke pronomen.

Tabell (15) Semantikk: oversikt over antall besvarelser fra norske studenter

Semanikk	Kroppsdeler	Familie	Konkrete
Refleksivt pronomen	54	56	136
Personlig Pronomen	23	32	70
0 (null)	67	56	94

Tabell (15) viser det samme som **figur 12** oppgitt i antall heller enn prosent. Jeg har valgt å inkludere tabellen for at leseren skal kunne danne seg et inntrykk av grunnlaget for **figur 12**. Antallet med *konkrete substantiver* er det dobbelte av de andre to kategoriene hver for seg. Dette er fordi denne kategorien består av 4 substantiver, mens de andre to kategoriene har 2 substantiver hver. Dette gjør at det er en jevn fordeling mellom kontekster med *uavhengelige eiendeler* og *konkrete substantiver*, siden kategoriene *kroppsdeler* og *familie* tilsammen har 4 substantiver.

Figur 12 Semantikk: prosentberegning av besvarelsene fra norske studenter

Kategoriene *familie* og *kroppsdeler* ble kontrollert opp mot kontekstene med *konkrete substantiver*. Det er ikke store forskjeller på hvordan de bruker eiendomspronomen med *uavhengelige eiendeler* og *konkrete substantiver*, men det er forskjeller. Med *konkrete*

substantiver bruker i underkant av 50% av norske studenter *своѝ*. Litt over 20% av respondentene foretrakk å bruke personlig pronomen, mens 30% av respondentene mente det beste alternativet var å ikke bruke eiendomspronomen i setningen.

5.1.7. Adjektiv (russisk del av spørreundersøkelsen)

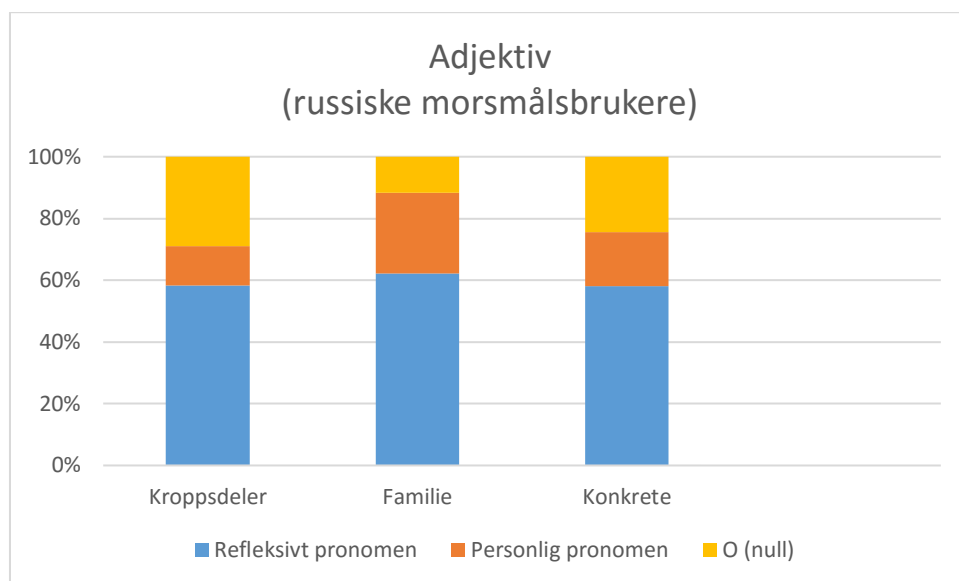
Kontekster med adjektiv er en gruppe der man ser lite forskjell fra kontekster med adjektiv og *konkrete substantiver*. Dette gjelder først og fremst for refleksivt pronomen, men også personlig pronomen og refleksivt pronomen viser mindre variasjon enn i mange andre kategorier. Her blir kontekstene med adjektiv i kategoriene *familie* og *kroppsdeler* kontrollert mot *konkrete substantiver*. Besvarelsene blir delt inn i refleksivt pronomen, personlig pronomen og null.

Tabell (16) viser fordelingen av besvarelsene mellom de tre kategoriene *kroppsdeler* (med adjektiv), *familie* (med adjektiv) og *konkrete substantiver* (uten adjektiv). Besvarelsene er fordelt inn i tre kategorier: refleksivt pronomen, personlig pronomen og null. I **tabell (16)** kan man se denne fordelingen gitt i antall og ikke prosent. Dette er gjort for å gjøre det mulig å se hvor mange besvarelser **figur (16)** er basert på. Her kan man se at kategorien *konkrete substantiver* er like stor som de andre to kategoriene til sammen. Dette er fordi denne kategorien består av 4 substantiver, mens *kroppsdeler* og *familie* består av 2 substantiver hver. Man har likevel en jevn fordeling av *uavhengelige eiendeler* og *konkrete substantiver*, siden *kroppsdeler* og *familie* tilsammen har 4 substantiver.

Tabell (16) Adjektiv: oversikt over antall besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Adjektiv	Kroppsdeler	Familie	Konkrete
Refleksivt Pronomen	420	447	841
Personlig Pronomen	91	189	254
O (null)	209	84	355

I **figur (13)** kan man se fordelingen av eiendomspronomen i kontekster med adjektiv (i kategoriene familie og kroppsdeler) og kontekster med konkrete substantiver. Fordelingen blir vist i prosent.

Figur 13 Adjektiv: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

I **figur 13** ser man at andelen som har brukt refleksivt pronomen er omtrent det samme. I alle kategoriene har ca. 60% av respondentene benyttet seg av refleksivt pronomen. Ellers er det kategorien *familie* som skiller seg mest ut. Her er det omtrent 30% av respondentene som har benyttet seg av personlig pronomen, mot 10% kategorien *kroppsdeler* og ca. 15% med *konkrete substantiver*. *Familie* skiller seg også ut i forbindelse med null. I *familie* velger kun ca. 10% av respondentene å sløyfe bruken av eiendomspronomen helt, mens man i *kroppsdeler* og *konkrete substantiver* ligger på henholdsvis ca. 30% for kroppsdeler og ca. 25% for konkrete substantiver.

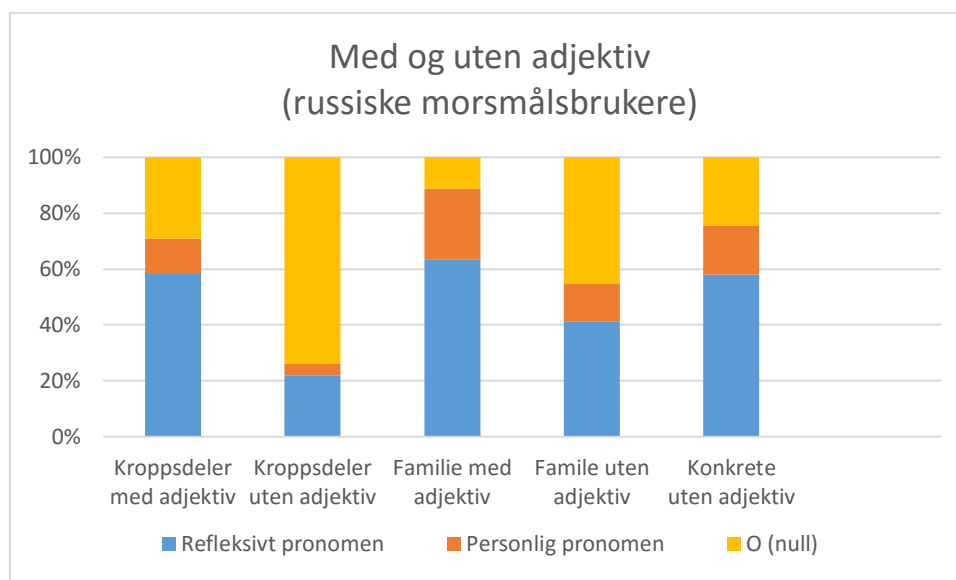
Dette er relevant fordi det viser at tilstedeværelsen av et adjektiv påvirker bruken av eiendomspronomen i kategoriene *familie* og *kroppsdeler*. Hvis vi ser tilbake på kapittel 5.1.4. ser vi at kontekstene uten adjektiv i langt mindre grad benytter seg av refleksivt pronomen i kategoriene *kroppsdeler* og familie enn i *konkrete substantiver*. Derfor har jeg også lagt ved **tabell (17)** og **figur 14**, for å vise hvordan resultatene med og uten adjektiv er forskjellige.

Tabell (17) viser hvordan respondentene har svart i kategoriene *kroppsdeler* og *familie* med og uten adjektiv i tillegg til *konkrete substantiver* uten adjektiv. Besvarelsene er fordelt inn i kategoriene refleksivt pronomen, personlig pronomen og null (uten pronomen). Antall oppgis i antall og ikke prosent for å gi leseren informasjon om grunnlaget for **figur 14** som viser samme informasjon angitt i prosent.

Tabell (17)

Med og uten adjektiv: oversikt over antall besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Med og uten adjektiv	Kroppsdeler med adjektiv	Kroppsdeler uten adjektiv	Familie med adjektiv	Familie uten adjektiv	Konkrete uten adjektiv
Refleksivt Pronomen	420	158	477	298	841
Personlig Pronomen	91	29	189	97	254
O (null)	209	533	84	325	355

Figur 14 Med og uten adjektiv: prosentberegning av besvarelser fra russiske morsmålsbrukere

Hvorfor ”normaliseres” andelen av refleksivt pronomen hvis man legger til et adjektiv i setningen? Jeg kommer til å argumentere for at grunnen til at *себя* oppstår oftere i forbindelse med adjektiv i kontekster med *kroppsdeler* og *familie* er at adjektivet er med på å danne en semantisk distanse, noe som igjen gjør det naturlig å benytte seg av refleksivt pronomen for å understreke avstanden mellom subjekt og substantiv. Med semantisk distanse mener jeg i denne sammenhengen at man bruker adjektiv for å gi mer informasjon om et objekt fordi det ikke er underforstått hvilket objekt det er snakk om uten denne tilleggsinformasjonen.

Dermed benytter man seg også av eiendomspronomen for å markere eierforholdet mellom subjekt og objekt (substantiv).

5.1.8. Adjektiv (norsk del av spørreundersøkelsen)

I denne kategorien ser man noe av det samme som man ser i forbindelse med *semantikk* og logisk subjekt. Den norske delen av spørreundersøkelsen viser resultater som ligner det jeg fikk i undersøkelsen for russiske morsmålsbrukere, bare med litt jevnere fordeling i besvarelsene. Det er likevel verdt å merke seg at det i denne kategorien er større forskjell på besvarelsene til de norske studentene og de russiske morsmålsbrukerne. Mens de russiske morsmålsbrukerne viser klare preferanser, er det større spredning i besvarelsene fra de norske morsmålsbrukerne.

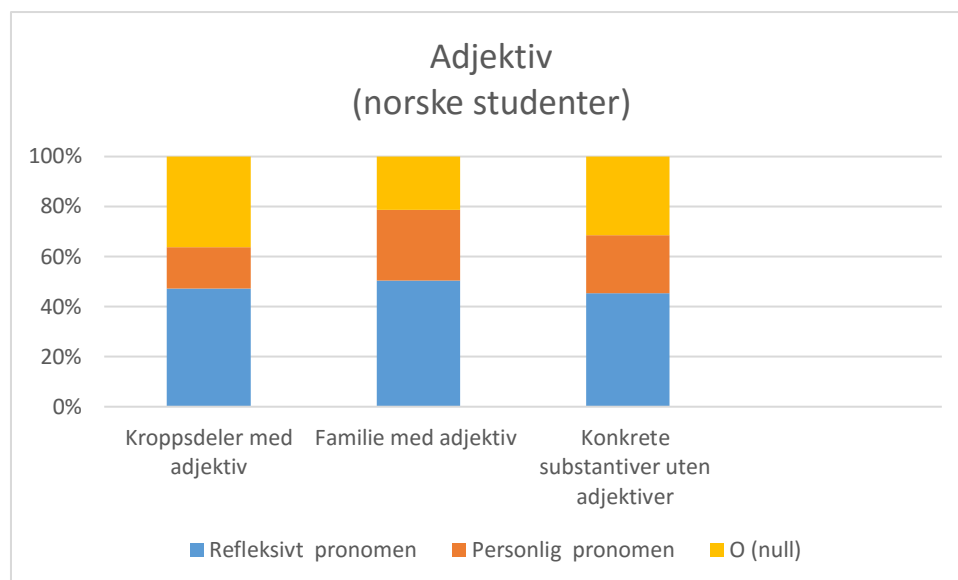
I denne kategorien har respondentene valgt å bruke refleksivt pronomen ligger på ca. 50% i alle kategorier. Størst andel av null finner vi i kategorien for *kroppsdeler*, der respondentene velger å ikke bruke pronomen opp mot 40% av tiden. I denne kategorien vil respondentene bruke personlig pronomen i litt over 10% av tilfellene. Kategorien *familie* er den kategorien som norske studenter velger å bruke mest refleksivt pronomen. I denne kategorien mener respondentene at refleksivt pronomen er det beste alternativet ca. 30% av tiden, mens de lar være å bruke eiendomspronomen i ca. 20% av tilfellene. Kontekstene som var tatt med for å kontrollere effekten, var *konkrete substantiver*. Her er det som tidligere nevnt ca. 50% med refleksivt pronomen. Refleksivt pronomen er brukt i 20% av tilfellene, mens null har blitt benyttet i ca. 30% av tilfellene.

Tabell (18) Adjektiv: oversikt over antall besvarelser fra norske studenter

Adjektiv	Kroppsdeler	Familie	Konkrete
Refleksivt Pronomen	68	78	136
Personlig Pronomen	24	44	70
O (null)	52	33	94

Tabell (18) viser hvordan besvarelsene er fordelt i mellom kategoriene *kroppsdeler*, *familie* og *konkrete substantiver*. Dette blir oppgitt i antall og ikke prosent for at det skal være mulig å se totalt antall i hver kategori. Grunnen til at kategorien med *konkrete substantiver* er større

enn kategoriene med *kroppsdeler* hver for seg er at kategorien konkrete substantiver består av 4 substantiver, mens de andre to kategoriene består av 2 hver. Fordelingen mellom *uavhengelige eiendeler* og *konkrete substantiver* er likevel jevn, siden kategoriene med *uavhengelige eiendeler* til sammen har 4 substantiver.

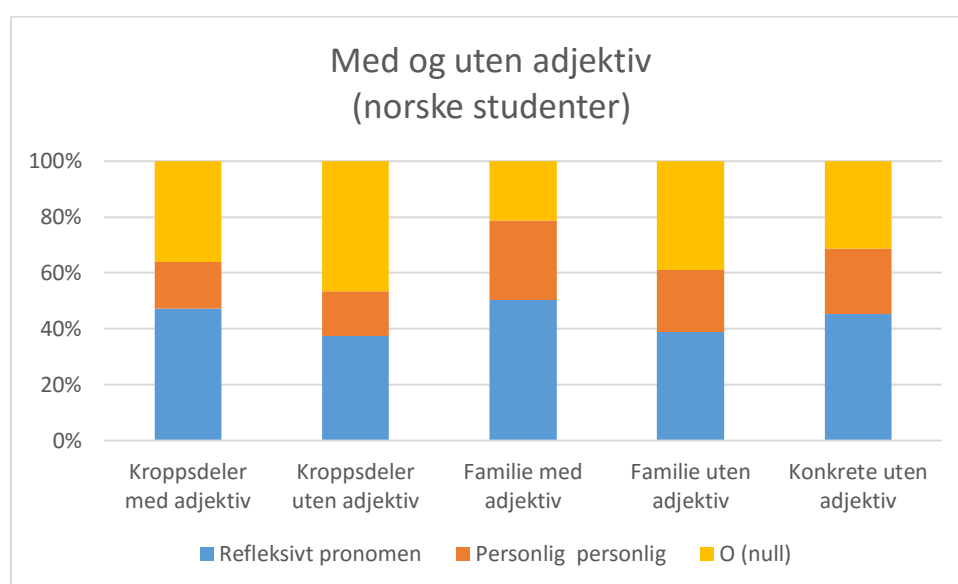
Figur 15 Adjektiv: prosentberegning av besvarelser fra norske studenter

Figur (15) gir en oversikt over hvordan norske russiskstudenter har svart i forbindelse med kontekster med adjektiv. Resultatene er fra kontekstene i 3 kategorier, *kroppsdeler*, *familie* og *konkrete substantiver*. For kroppsdeler og familie gjelder dette kun for kontekster med adjektiver, siden det er dette vi undersøker. Siden konkrete substantiver er en nøytral kategori uten adjektiver brukes disse kontekstene for å kontrollere resultatene.

I tabell (19) har jeg lagt til kontekstene uten adjektiver i kategoriene *familie* og *kroppsdeler*. Dette er blitt gjort for å gjøre det mulig å sammenligne hvordan adjektiv 'normaliserer' disse kategoriene som respondentene oftere velger å ikke bruke eiendomspronomen i.

Tabell (19) Med og uten adjektiv: oversikt over antall besvarelser fra norske studenter

Med og uten adjektiv	Kroppsdel med adjektiv	Kroppsdel uten adjektiv	Familie med adjektiv	Familie uten adjektiv	Konkrete uten adjektiv
Refleksivt Pronomen	68	54	78	56	136
Personlig Pronomen	24	23	44	32	70
O (null)	52	67	33	56	94

Figur 16 Med og uten adjektiv: prosentberegning av besvarelser fra norske studenter

Tabell (19) og **figur 16** er tatt med for at man skal kunne sammenligne resultatene med og uten adjektiv i kontekstene med *uavhengelige eiendeler*. I forbindelse med den russiske delen av spørreundersøkelsen så man tydelig forskjell på hvordan respondentene brukte kontekstene med og uten adjektiv. Her ser man, slik som i mange av de andre kategoriene, at de norske respondentene følger de samme tendensene, men at de er svakere enn det man ser hos de russiske respondentene.

5.2. Konklusjoner fra spørreundersøkelsen

Person og tall har hele veien vært noe som jeg ønsket å undersøke hvordan norske studenter forholdt seg til. Dette på grunn av at man kun bruker refleksivt pronomen i 3.person på norsk. Jeg ønsket å se om studentenes bruk av pronomen ble påvirket av om det var 1., 2., eller

3.person i setningen. Det var forventet at studentene ville bli påvirket av morsmålet sitt. Noe de tilsynelatende også til en viss grad ble. De norske studentene brukte generelt oftere personlig pronomen enn de russiske morsmålsbrukerne, men denne tendensen ble særlig fremtredende i 1.person og 2.person, både i singularis og pluralis. Det er viktig å poengtere at hvilken type kontekstene som jeg omtaler her: det er kontekster der norske studentene brukte personlig pronomen i kontekster hvor substantivet var knyttet opp mot subjektet i setningen. Altså kontekster som man vanligvis ville forventet å se reflektivt pronomen i. Dette indikerer at de norske studentene er blitt påvirket av norske regler for bruk av eiendomspronomen. I 3.person bruker norske studenter personlig pronomen langt mindre, og ser ut til å bli erstattet av reflektivt pronomen.

Med russiske morsmålsbrukere forventet jeg at de skulle være upåvirket av om det var 1., 2., eller 3.person. Derfor var det veldig interessant da det visste seg at russiske morsmålsbrukere tilpasset valget av eiendomspronomen til *tall og person*. Særlig i forbindelse med 1.person pluralis så man at morsmålsbrukerne brukte personlig pronomen langt oftere enn i andre kategorier. Dette kan forklares med at de fleste kontekstene i spørreundersøkelsen med 1.person pluralis var kontekster der substantivet i setningen henviste til noe som ”vi” (1.person pluralis) hadde et kollektivt eierforhold til. Det er altså ikke noe som hver og én hadde hver sin av.

Logisk subjekt er en annen faktor som jeg i utgangspunktet hadde tatt med fordi jeg ønsket å se hvordan norske studenter svarte. Denne gange i forbindelse med kontekster der subjektet ikke sto i nominativ. Jeg forventet at dette kunne være en kilde til usikkerhet. Med russiske morsmålsbrukere derimot var forventningen at de ville være upåvirket av at det var en setning med logisk subjekt og at de dermed ville svare likt i disse kontekstene som i andre kontekster uten adjektiv med samme substantiv. Det visste seg å ikke stemme. Mens morsmålsbrukerne i *de uavhengelige kontekstene uten adjektiv* i stor grad ikke benyttet seg av eiendomspronomen i det hele tatt, var preferansen for å bruke eiendomspronomen med logisk subjekt klar. Dette gjaldt først og fremst med reflektivt pronomen, men også personlig pronomen. Det å ikke bruke pronomen var langt mer uvanlig. Dette kan også sees i sammenheng med *tilknytning*. Siden *logisk subjekt* står i dativ, brukes pronomen som et bindeledd mellom logisk subjekt og substantiv, noe som ikke regnes som nødvendig i kontekster med vanlig subjekt. Igjen ser man at de norske studentene gjør mye av det samme som de russiske morsmålsbrukerne, bare at tendensene er svakere. Med andre ord er

fordelingen mellom null og bruk av pronomen jevnere blant norske studenter enn hos russiske morsmålsbrukere. Det er naturlig å tenke at det er samme grunn til at norske studenter velger å bruke eiendomspronomen med logisk subjekt. Siden norske studenter er vant med å se subjekt i nominativ, kan logisk subjekt i dativ gjøre at man føler et behov for å understreke forbindelsen mellom det logiske subjektet og substantivet.

Semantikk som faktor er direkte forbundet med *uavhengelige eiendeler*. Resultatet fra spørreundersøkelsen som illustrerte dette visste i tillegg noe annet: respondentene benyttet seg av null i større grad med *kroppsdeler* enn i *familie*, mens det var brukt i liten grad i forbindelse med *konkrete substantiver*. Dette gjelder både for russiske morsmålsbrukere og norske studenter, men man ser en klarere favorisering av å benytte seg av null hos morsmålsbrukerne.

Dette funnet støtter hypotesen om en *skala for tilknytning* siden *kroppsdeler* er noe som man har sterk emosjonell tilknytning til samtidig som det fysisk er veldig nært. *Familie* er fremdeles nært både emosjonelt og (i forbindelse med kjernefamilie) fysisk nært, men ikke i like stor grad som med *kroppsdeler*, noen som fører til at respondentene i større grad benytter seg av eiendomspronomen for å markere forbindelsen mellom subjekt og substantiv.

Konkrete substantiver er vanlige objekter som avhengig av sammenhengen kan være eiendom eller ikke, derfor vil respondentene stort sett benytte seg av eiendomspronomen for å markere at det er eiendom i kontekster der det er et slikt eierforhold til substantivet. I situasjoner der de velger å ikke bruke eiendomspronomen er det fordi subjektet og substantivet er så sterkt forbundet med hverandre at man regner bruk av eiendomspronomen som overflødig.

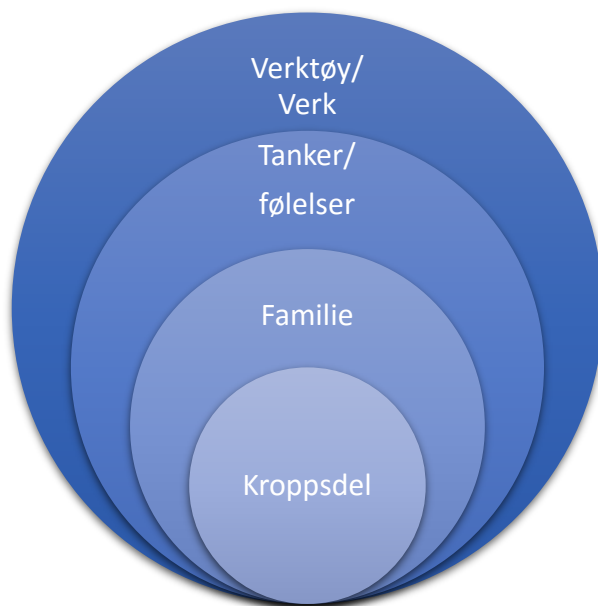
Adjektiv er en annen faktor som er med på å påvirke hvordan man markerer tilknytning. Hypotesen til denne faktoren, var at man oftere ville bruke *что* med adjektiv fordi adjektiv har som funksjon å gi ekstra informasjon om objektet man omtaler. Denne hypotesen støttes av funnene i undersøkelsen. De russiske morsmålsbrukerne valgte i stor grad å benytte seg av *что* i kontekster med adjektiv, selv i kontekster med *kroppsdeler* og *familie*, som de stort sett ikke brukte *что* med, siden det er *uavhengelige eiendeler*.

Ofte når man bruker adjektiver er det for å gi tilleggsinformasjon om noe. Hvis noen sier ”hent den røde boken” så bruker de adjektivet rødt fordi det ikke er underforstått hvilken bok det er snakk om med mindre man har denne tilleggsinformasjonen. Hvis vedkommende sier ”hent boken” forventer de at substantivet boken er tilstrekkelig med informasjon. De regner altså med at den de snakker med vet hvilken bok det er snakk om fordi den er så nært forbundet med vedkommende. I en slik sammenheng blir det derfor mer naturlig å benytte seg av eiendomspronomen på russisk for å spesifisere dette eierforholdet.

Funnene fra spørreundersøkelsen støtter altså i stor grad opp om hypotesene som har blitt presentert i oppgaven. I tilfellene hvor de ikke har støttet en av de mindre hypotesene for eksempel hypotesene knyttet til logisk subjekt, har de visst seg å støtte opp om hovedhypotesen om en *skala for tilknytning*.

6. Kapittel: Konklusjon

De viktigste funnene i denne oppgaven er knyttet opp mot hypotesen min om at det finnes en *skala for tilknytning*. Hypotesen ble basert på hva Paducheva (2004) har skrevet om bruk av refleksivt og personlig pronomen på russisk. Jeg bygget videre på det hennes observasjoner om *empati* og *distanse* og hvordan det brukes for å markere nærhet og fjernhet. I oppgaven har jeg satt disse begrepene inn i et system i form av en *skala for tilknytning*.

Figur 17 Illustrasjon av skala for tilknytning

Som illustrert i **figur 17** er skalaen som følger: innerst har vi *kroppsdeler*, som vi har en sterk fysisk og emosjonell *tilknytning* til, neste ledd ut er *familie*: med familie har vi fremdeles en ganske sterk emosjonell *tilknytning* til samtidig som familie ofte også er fysisk nært. Etter dette kommer mer abstrakte ting, som *tanker* og *følelser*, som man fremdeles har en sterk emosjonell *tilknytning* til og som man knytter store deler av sin personlige identitet opp mot. Ytterst på skalaen har vi *verk* og *verktøy*: dette er objekter eller produkt av eget arbeid som man knytter mye av sin personlige identitet opp mot.

Utgangspunktet for denne oppgaven var et ønske om å sammenligne bruk av eiendomspronomen på norsk og russisk, siden forskjellene på bruk av *sin* og *свои* er et område som det er forsket lite på, til tross for at det er et viktig språklig redskap. Det ble

forøvrig, i forbindelse med korpusundersøkelsen, tidlig klart at det ikke var nok å forholde seg til bruk av refleksivt og personlig pronomen. Jeg måtte også undersøke hvorfor man i en stor andel av kontekstene ikke brukte eiendomspronomen i oversettelser fra norsk til russisk og omvendt.

Blant funnene i oppgaven, er den nye informasjonen om hvordan *adjektiv* og *logisk subjekt* spiller inn på bruk av eiendomspronomen blant det mest interessante. Samtidig har jeg fått bekreftet at hvilken type substantiv som er i setningen er med på å påvirke hvordan man bruker eiendomspronomen. Med dette mener jeg at det har noe å si om substantivet er en *kroppsdeler* eller et *familiemedlem*.

Som nevnt tidligere i kapittelet var korpusundersøkelsen et vendepunkt i arbeidet med masteroppgaven. Målet med korpusundersøkelsen var først og fremst å se om *sin* ble oversatt med refleksivt eller personlig pronomen på russisk og om *кто* ble oversatt med refleksivt eller personlig pronomen på norsk. Personlig pronomen var det veldig få kontekster av, men korpusundersøkelsen viste at en stor andel av kontekstene som ble samlet inn, både med norsk og russisk som kildepråk, ikke hadde refleksivt pronomen i oversettelsene heller.

Noen av kontekstene med norsk kildepråk uten *кто* lot seg raskt forklare ved hjelp av å se på språkstrategier for å markere nærhet. Dette gjaldt hovedsakelig kontekster med *uavhengelige eiendeler*, og tendensen som ble tydelig var at man ikke brukte eiendomspronomen i forbindelse med *familiemedlemmer* og *kroppsdeler*. Andre kontekster hadde av forskjellige årsaker *annen setningskonstruksjon*, noe som gjorde at man ikke brukte refleksivt pronomen.

Samtidig var det en ganske stor andel av kontekstene som ikke var *uavhengelige eiendeler*, men som benyttet seg av samme språkstrategi for å markere nærhet. Det de hadde til felles var enten en høy grad av *empati* eller en lav grad av *distanse*. For å forklare dette fenomenet kom jeg opp med begrepet *tilknytning* og hypotesen om en *skala for tilknytning*. *Skalaen for tilknytning* brukes for å forklare språkstrategien med å kutte eiendomspronomen i kontekster med høy grad av *empati* og/eller lav grad av *distanse*. Den brukes også for å forklare hvorfor man i enkelte sammenhenger velger bruker personlig pronomen i kontekster der subjekt og substantiv hører sammen. Siden kontekstene falt utenfor kriteriene for *uavhengelige*

eiendeler, men fremdeles brukte de samme språkstrategiene fikk kontekstene en egen kategori i korpusundersøkelsen kalt *tilknytning*.

Spørreundersøkelsen ble basert på funnene fra korpusundersøkelsen og hovedreglene for bruk av eiendomspronomen på norsk og russisk. Flere av funnene fra undersøkelsen støttet opp om hypotesene i oppgaven, selv om det ikke gjaldt alle.

Hypotesen om at adjektiv påvirker bruk av eiendomspronomen på russisk ble støttet av resultatene fra spørreundersøkelsen. I kontekster med *uavhengelige eiendeler* så man at kontekster med adjektiv brukte refleksivt pronomen langt oftere enn i kontekster uten adjektiv. I kontekster med *uavhengelige eiendeler* uten adjektiv brukte de fleste russiske morsmålsbrukerne ikke eiendomspronomen. Faktisk var kontekstene med adjektiv ganske like kontekstene med *konkrete substantiver* (uten adjektiv).

Blant hypotesene som ble motbevist var hypotesen om at norske studenter kom til å bli usikker i møte med *logisk subjekt*, siden det sto i dativ. Det samme gjaldt hypotesen om at russiske morsmålsbrukere kom til å bruke eiendomspronomen likt med *logisk subjekt* som i setninger med vanlig subjekt. Det som var interessant med disse resultatene var at samtidig som de motbeviste hypotesene knyttet til *logisk subjekt*, støttet den opp om hypotesen om en *skala for tilknytning*.

I setninger med *uavhengelige eiendeler* bruke ikke russiske morsmålsbrukere eiendomspronomen likt i setninger med *logisk subjekt* i dativ og vanlig subjekt i nominativ. Faktisk gjorde de motsatt i kontekstene med *logisk subjekt* sammenlignet med setninger med vanlig subjekt. Morsmålsbrukerne benyttet seg i stor grad ikke av eiendomspronomen i kontekster med *uavhengelige eiendeler*, men i kontekster med *logisk subjekt* brukte de som oftest eiendomspronomen. Først og fremst refleksivt pronomen, men også personlig pronomen. Angående de norske studentene, så lå deres besvarelser nært opp mot det som man så hos de russiske morsmålsbrukerne, de ble med andre ord ikke forvirret av at subjektet sto i dativ. Det er likevel verdt å merke seg at besvarelsene til de norske studentene var noe jevnere fordelt over refleksivt pronomen, personlig pronomen og uten pronomen.

En annen hypotese som ble motbevist er at russiske morsmålsbrukere ikke ville forholde seg til *tall og person* når de skulle velge pronomen. Russiske morsmålsbrukere ble påvirket av

person og tall. Mest påfallende var bruken av personlig pronomen i 1.person pluralis, som jeg forklarer ved hjelp av Paducheva (2004). Hun argumenterte for at man på russisk skiller mellom personlig og reflektivt pronomen i pluralis basert på om man omtaler noe som gruppen har som felles eiendel eller om det er private eiendeler til individer i gruppen. Eksemplene for 1.person i spørreundersøkelsen besto for det meste av eierforhold der en gruppe hadde et felles eierforhold til substantivet.

Avslutningsvis ønsker jeg å besvare spørsmålene som ble stilt i innledningen av oppgaven: samsvarer det vi lærer om eiendomspronomen på russisk med hvordan russiske morsmålsbrukere faktisk bruker eiendomspronomen? Hvis det er avvik mellom teori og praksis: ser man et klart mønster (morsmålsbrukere gjør et bevisst valg) eller virker avvikene tilfeldige (morsmålsbrukere er usikre på korrekt bruk av eiendomspronomen)?

Basert på funnene i både korpusundersøkelsen og spørreundersøkelsen vil jeg argumentere for at det norske studenter lærer om eiendomspronomen på russisk bare delvis samsvarer med hvordan russiske morsmålsbrukere bruker eiendomspronomen. Det er også klare mønstre som trer fram for bruk av eiendomspronomen på russisk, først og fremst hos russiske morsmålsbrukere, mens norske studenter svarer noe mer variert. Det virker altså ikke tilfeldig hvordan russiske respondentene i undersøkelsen har svart og den samsvarer på mange måter godt opp med funnene fra korpusundersøkelsen. Det er nok likevel mulig at norske studenter til en viss grad lar seg påvirke av norske regler for bruk av eiendomspronomen når det kommer til valg mellom reflektivt og personlig pronomen i 1.person og 2.person.

Kilder

Chappel, H. & McGregor, W. Alienability, Inalienability and Nominal Classification, *Proceedings of the Fifteenth Annual Meeting of the Berkeley Linguistic Society*, 15:24-36, 1989

Christensen, A. *Russisk Grammatik*, Danmark: Akademisk Forlag, 2004

Eckhoff, H. M., (2006) *Old Russian possessive constructions: A construction grammar account*, Doktorgradavhandling Universitet i Oslo. Hentet fra:

<https://folk.uio.no/hanneme/EckhoffDissertation.pdf>

Geeraerts, D. *Empathy in Language, Literature & Society*, Reykyavik 04.04.2014 Hentet fra: http://wwwling.arts.kuleuven.be/qlvl/prints/Geeraerts_2014pres_second_order_empathy.pdf

Janda. L.A. & Solovjev V., *What Constructional Profiles Reveal About Synonymy: A Case Study of Russian Words for Sadness and Happiness*, *Cognitive Linguistics* 20:2, 367-393. 27, 2009

Greenbaum, S. *The Oxford English Grammar*, New York: Oxford University Press, 1996

Yokoyama O. T. & Klenin E. *The semantics of 'optional' rules: Russian personal and reflexive possessives* – In: *Sound, sign and meaning/ Ed. L. Matejka*. Ann Arbor: Univ. Mich. Pres, 1976, p.249-270

Haiman, J. *Natural Syntax. Iconicity and Erosion*, Cambridge, New York: Cambridge University Press. 1985

Laznicka M. (2014), *Structural Iconicity and Possessive Constructions: Explorations in Artificial Language Learning*, (Doktorgradavhandling), Charles University, Praha, 2014

Mathiassen, T. *Russisk Grammatikk*, Oslo: Universitetsforlaget, 2009

Падучева Е.В. *"Высказывание и его соотношенность с действительностью"*, Москва: "Наука", 2004

Spencer & Nikolaeva, *Denominal adjectives as mixed categories*, Edinburg University Press, 2017

Taylor, John R. (1996): *Possessives in English. An Exploration in Cognitive Grammar*. Oxford: Oxford University Press

Townsend, C. E. *Russian Word-formation*, Princeton University: Slavica Publishers, inc., 1975

Ungerer F., Schmid.H.J. *An Introduction to Cognitive Linguistics*, Pearson Education Limited, 2006

Elektroniske kilder:

Det russiske nasjonalkorpuset:

<http://ruscorpora.ru/en/search-main.html#>

RuN-korpuset:

http://www.tekstlab.uio.no/glossa/html/index_dev.php?corpus=run

Aranea-korpuset:

http://unesco.uniba.sk/aranea/run.cgi/first?corpname=AranRusi_b&reload=1

Lenker til undersøkelsene

Lenke til norsk del av spørreundersøkelsen:

https://docs.google.com/forms/u/0/d/1PQcNyhDRmCOtkejmqmy3D9GqIX_omFbmMw5oh72Zurk/edit?usp=forms_home

Lenke til russisk del av spørreundersøkelsen:

<https://docs.google.com/forms/d/1eeaMq2FWWhnBAjk0I7rKbBWz-5GevsWLDw9a1dsF8GSw/edit>

Vedlegg

Vedlegg 1

Oversikt over aktuelle tekster i RuN-korpuset

Russiske originale tekster (med norsk oversettelse)

Akunin, Boris- Turetskji gambit

Akunin, Boris- Koronicija (Kroningen)

Belyj, Andrej- Peterburg

Bulgakov, Michail- Master i Margarita

Bulgakov, Michail- Rokovje jajtsa (Fatale egg)

Bulgakov, Michail- Sobachje serdtse

Bunin, Ivan- Grammatika ljubvi i drugie rasskazy

Chekov, Anton- Rasskazy (Kvinneskjebner og andre fortellinger: Læreren, barn Van´ka, Fyrstinnen, Kvinneskjebner, Gresshoppen, Kjære lille venn, Ionytsj, Biskopen)

Dostoevsky Fyodor- Vechnyj muzh

Dostoevsky, Fyodor- Idiot

Dostoevsky, Fyodor- Rasskazy

Dostoevsky, Fjodor- Syv ungdomsfortellinger

Erofeev, Viktor- Zhizn´ s idiotom

Grossman, Vasilij- Zhizn´ i sud´ba

Nabokov, Vladimir- Lolita

Olesha, Jurij- Tri tolctyaka

Pelevin, Viktor- Pokolenie P

Peterushevskaja Ljudmila- Vremja noch´

Pil´nyak, Boris- Povest´nepogashennoj luny

Pil´nyak, Boris- Rasskazy

Pil´nyak, Boris- Krasnoe derevo

Slapovskiy, Alexey- Talij

Tolstoy, Lev- Anna Karenina

Tolstoy, Lev- Rasskazy dlja detej

Tsyppkin, Leonid- Leto v Badene

Ulitskaja, Ljudmila- Medeja i ee deti

Norske originale tekster (med russisk oversettelse)

Ambjørnsen, Ingvar- Utsikt til paradiset

Fløgstad, Kjartan- Pyramiden

Frobenius, Nikolaj- Lataurs katalog

Gaarder, Jostein- Sofies verden

Hamsun, Knut- En vandrerr spiller med sordin

Ibsen, Henrik- Et dukkehjem

Loe, Erlend- Naiv. Super.

Lønn, Øystein- Maren Gripes nødvendige ritualer

Svendsen, Lars Fredrik- Kjedsomhetens filosofi

Authors various- Norge-Russland. Naboer gjennom 1000 år

Wassmo, Herbjørg- Dinas bok

Wiese, Jan- Kvinnen som kledde seg naken for sin elskede

Vedlegg 2

Dette er en oversikt over alle kontekstene i spørreundersøkelsen, inkludert kilder. Det er forøvrig noen ting som det er verdt å merke seg:

1. Alle kontekster er hentet enten hentet fra Det russiske nasjonalkorpuset eller Aranea-korpuset eller egenkomponerte. Det blir oppgitt kilder for alle kontekster med informasjon om hvilket korpus de er hentet fra. I forbindelse med de to korpusene markert slik:
Det russiske nasjonalkorpuset= RNK
Aranea-korpuset= Aranea
2. Noen av kontekstene er blitt endret, enten fordi de inneholder vanskelige ord, eller fordi de trenger å settes inn i en større kontekst (uten at den blir for langt). Kontekstene her, er de samme som respondentene i undersøkelsen ble presentert med. Det er likevel gjort en innsats for at de originale kontekstene skal være lett søkbare hvis man der i tvil. Det er verdt å merke at dette gjelder en veldig liten andel av kontekstene.
3. I dette vedlegget presenterer jeg også valgalternativene som respondentene ble presentert for. Dette har jeg forsøkt å gjøre likest mulig presentasjonen i spørreundersøkelsen. Derfor er refleksivt og personlig pronomen også her presentert i store bokstaver. Alternativet uten pronomen blir presentert med følgende tegn () der pronomen ville blitt plassert.
4. I spørreundersøkelsen ble respondentene hverken presentert med fasit eller kilder.

Kontekster i spørreundersøkelsen

Сумка

Я:

Когда наступил момент обеда, я оставил свою сумку в офисе. [Владимир Синельников. По памяти (2003) // «Искусство кино», 2003.06.30] (RNK)

- Когда наступил момент обеда, я оставил СВОЮ сумку в офисе.
- Когда наступил момент обеда, я оставил МОЮ сумку в офисе.
- Когда наступил момент обеда, я оставил () сумку в офисе.

Ты:

Почему ты не положишь свою сумку на место? [Любимый под цвет обоев // «Истории из жизни», 2004] (RNK)

- Почему ты не положишь СВОЮ сумку на место?
- Почему ты не положишь ТВОЮ сумку на место?
- Почему ты не положишь () сумку на место?

Он:

Когда кто-то сказал циничную фразу, она встала, молча взяла свою сумку и вышла. [И. Грекова. Фазан (1984)] (RNK)

- Когда кто-то сказал циничную фразу, она встала, молча взяла СВОЮ сумку и вышла.
- Когда кто-то сказал циничную фразу, она встала, молча взяла ЕЁ сумку и вышла.
- Когда кто-то сказал циничную фразу, она встала, молча взяла () сумку и вышла.

Мы:

Мы уложили свои сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу. [Сергей Иванов. Марш авиаторов // «Звезда», 2002] (RNK)

- Мы уложили СВОИ сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу.
- Мы уложили НАШИ сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу.
- Мы уложили () сумки на верхнюю койку и сели, тесно прижавшись друг к другу.

Вы:

Здесь, рядом с дверью, стоят два стола. На них вы кладете все свои сумки, саквояжи, рюкзаки и чемоданы. [Андрей Житков. Кафедра (2000)] (RNK)

- Здесь, рядом с дверью, стоят два стола. На них вы кладете все СВОИ сумки, саквояжи, рюкзаки и чемоданы.
- Здесь, рядом с дверью, стоят два стола. На них вы кладете все ВАШИ сумки, саквояжи, рюкзаки и чемоданы.
- Здесь, рядом с дверью, стоят два стола. На них вы кладете все () сумки, саквояжи, рюкзаки и чемоданы.

Они:

Они прятали в своих сумках камеру и кассеты с фотоснимками. [Елена Самойлова. «Любого мента поколотить могу!» // «Коммерсантъ-Власть», 2002] (RNK)

- Они прятали в СВОИХ сумках камеру и кассеты с фотоснимками.
- Они прятали в ИХ сумках камеру и кассеты с фотоснимками.
- Они прятали в () своих сумках камеру и кассеты с фотоснимками.

Квартира:

Я:

Я за свою квартиру горбатился десять лет. [Андрей Геласимов. Дом на Озерной (2009)] (RNK)

- Я за СВОЮ квартиру горбатился десять лет.
- Я за МОЮ квартиру горбатился десять лет.
- Я за () квартиру горбатился десять лет.

Ты:

Не так давно ты закончила ремонт своей квартиры. Как организовано твоё личное пространство, где ты «наводишь красоту», ухаживаешь за собой? (egen konstruksjon)

- Не так давно ты закончила ремонт СВОЕЙ квартиры. Как организовано твоё личное пространство, где ты «наводишь красоту», ухаживаешь за собой?
- Не так давно ты закончила ремонт ТВОЕЙ квартиры. Как организовано твоё личное пространство, где ты «наводишь красоту», ухаживаешь за собой?
- Не так давно ты закончила ремонт () квартиры. Как организовано твоё личное пространство, где ты «наводишь красоту», ухаживаешь за собой?

Он:

Он лежал под окнами своей квартиры. [Гибель академика (2003) // «Криминальная хроника», 2003.07.08] (RNK)

- Он лежал под окнами СВОЕЙ квартиры.
- Он лежал под окнами ЕГО квартиры.
- Он лежал под окнами () квартиры.

Мы:

Мы живем в своей квартире уже три года. [Беременность: Планирование беременности (форум) (2005)] (RNK)

- Мы живем в СВОЕЙ квартире уже три года.
- Мы живем в НАШЕЙ квартире уже три года.
- Мы живем в () квартире уже три года.

Вы:

Почему вы не даёте ключи от своей квартиры посторонним людям? [коллективный. Форум: Контакт с техномагическим миром (2011)] (RNK)

- Почему вы не даёте ключи от СВОЕЙ квартиры посторонним людям?
- Почему вы не даёте ключи от ВАШЕЙ квартиры посторонним людям?
- Почему вы не даёте ключи от () квартиры посторонним людям?

Они:

Все соседи вышли из своих квартир. [Андрей Геласимов. Нежный возраст (2001)] (RNK)

- Все соседи вышли из СВОИХ квартир.
- Все соседи вышли из ИХ квартир.
- Все соседи вышли из () квартир.

Учитель

Я:

Я всегда с благодарностью вспоминаю своих учителей и режиссеров, с которыми работал в театре. [Владлен Давыдов. Театр моей мечты (2004)] (RNK)

- Я всегда с благодарностью вспоминаю СВОИХ учителей и режиссеров, с которыми работал в театре.
- Я всегда с благодарностью вспоминаю МОИХ учителей и режиссеров, с которыми работал в театре.
- Я всегда с благодарностью вспоминаю () учителей и режиссеров, с которыми работал в театре.

Ты:

Но наступает момент, когда ты должна отойти от своего любимого учителя и искать свой путь. [Лолита: «Да гори оно огнем, это мужское плечо» (2003) // «Сельская новь», 2003.09.16] (RNK)

- Но наступает момент, когда ты должна отойти от СВОЕГО любимого учителя и искать свой путь.
- Но наступает момент, когда ты должна отойти от ТВОЕГО любимого учителя и искать свой путь.
- Но наступает момент, когда ты должна отойти от () любимого учителя и искать свой путь.

Он:

Почему он тогда не последовал за своим учителем — в чистую науку? [Геннадий Горелик. Андрей Сахаров. Наука и свобода (2004)] (RNK)

- Почему он тогда не последовал за СВОИМ учителем — в чистую науку?
- Почему он тогда не последовал за ЕГО учителем — в чистую науку?
- Почему он тогда не последовал за () учителем — в чистую науку?

Мы:

И вот в начале уже 70-х годов мы похоронили почти всех своих учителей, великих режиссеров, прекрасных актеров МХАТа — своих доброжелателей.

[Владлен Давыдов. Театр моей мечты (2004)] (RNK)

- И вот в начале уже 70-х годов мы похоронили почти всех СВОИХ учителей, великих режиссеров, прекрасных актеров МХАТа — своих доброжелателей.
- И вот в начале уже 70-х годов мы похоронили почти всех НАШИХ учителей, великих режиссеров, прекрасных актеров МХАТа — своих доброжелателей.
- И вот в начале уже 70-х годов мы похоронили почти всех () учителей, великих режиссеров, прекрасных актеров МХАТа — своих доброжелателей.

Вы:

— А кого вы можете назвать своими учителями? [Александр Побегалов: «Что хорошо для «Шинника» -- хорошо и для меня» (2001) // «Известия», 2001.10.23] (RNK)

- А кого вы можете назвать СВОИМИ учителями?
- А кого вы можете назвать ВАШИМИ учителями?
- А кого вы можете назвать () учителями?

Они:

Конечно, к выпускным классам они своего учителя любят. [коллективный. Форум: Класс — Франция (2008-2011)] (RNK)

- Конечно, к выпускным классам они СВОЕГО учителя любят.
- Конечно, к выпускным классам они ИХ учителя любят.
- Конечно, к выпускным классам они () учителя любят.

Читатели

Я:

Поэтому я бы назвал своих читателей соавторами. [Александр Клейн. Пауло Коэльо: Выбор всегда за мной // «Пятое измерение», 2002] (RNK)

- Поэтому я бы назвал СВОИХ читателей соавторами.
- Поэтому я бы назвал МОИХ читателей соавторами.
- Поэтому я бы назвал () читателей соавторами.

Ты:

Что интересного ты готовишь своим читателям в ближайшее время? (egen konstruksjon)

- Что интересного ты готовишь СВОИМ читателям в ближайшее время?
- Что интересного ты готовишь ТВОИМ читателям в ближайшее время?
- Что интересного ты готовишь () читателям в ближайшее время?

Он:

Он даже призывал своих читателей не обращать внимания на реальность, а заниматься только умственными выкладками. [Игорь Ефимов. Суд да дело // «Звезда», 2001] (RNK)

- Он даже призывал СВОИХ читателей не обращать внимания на реальность, а заниматься только умственными выкладками.
- Он даже призывал ЕГО читателей не обращать внимания на реальность, а заниматься только умственными выкладками.
- Он даже призывал () читателей не обращать внимания на реальность, а заниматься только умственными выкладками.

Мы:

Мы не могли пропустить этот хит-парад и делимся им со своими читателями. [Топ-10 видов // «За науку», 2014] (RNK)

- Мы не могли пропустить этот хит-парад и делимся им со СВОИМИ читателями.
- Мы не могли пропустить этот хит-парад и делимся им со НАШИМИ читателями.
- Мы не могли пропустить этот хит-парад и делимся им со () читателями.

Вы:

Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от своих читателей и последователей». [Александр Алексеев. «Вперед, заре навстречу!» // «Наука и жизнь», 2009] (RNK)

- Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от СВОИХ читателей и последователей».
- Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от ВАШИХ читателей и последователей».
- Теперь, по обычаю всех трусов, вы замечаете следы, скрывая правду от () читателей и последователей».

Они:

Они выступали перед своими читателями прямо в торговом зале посреди стеллажей с книгами. [Анатолий Кирилин. Мой брошенный дом // «Сибирские огни», 2012] (RNK)

- Они выступали перед СВОИМИ читателями прямо в торговом зале посреди стеллажей с книгами.
- Они выступали перед ИХ читателями прямо в торговом зале посреди стеллажей с книгами.
- Они выступали перед () читателями прямо в торговом зале посреди стеллажей с книгами.

Части тела

Рука

Я:

Я долго вертел в руках этот бесценный документ и увидел запись, сделанную на обратной стороне. [Владимир Войнович. Иванькиада, или рассказ о вселении писателя Войновича в новую квартиру (1976)] (RNK)

- Я долго вертел в СВОИХ руках этот бесценный документ и увидел запись, сделанную на обратной стороне.
- Я долго вертел в МОИХ руках этот бесценный документ и увидел запись, сделанную на обратной стороне.
- Я долго вертел в () руках этот бесценный документ и увидел запись, сделанную на обратной стороне.

Med adjektiv:

Я посмотрел на свою свободную руку — не ту, за которую меня все еще крепко держал Николай, — и с удивлением понял, что его деньги по-прежнему зажаты у меня в кулаке. [Андрей Геласимов. Рахиль (2004) // «Октябрь», 2003] (RNK)

- Я посмотрел на СВОЮ свободную руку — не ту, за которую меня все еще крепко держал Николай, — и с удивлением понял, что его деньги по-прежнему зажаты у меня в кулаке.
- Я посмотрел на МОЮ свободную руку — не ту, за которую меня все еще крепко держал Николай, — и с удивлением понял, что его деньги по-прежнему зажаты у меня в кулаке.
- Я посмотрел на () свободную руку — не ту, за которую меня все еще крепко держал Николай, — и с удивлением понял, что его деньги по-прежнему зажаты у меня в кулаке.

Logisk subjekt:

Я:

И порою мне хотелось чисто по-чеховски своей рукою переписать «Попытку...» [Ант Скаландис. Главы из книги // «Наука и жизнь», 2008] (RNK)

- И порою мне хотелось чисто по-чеховски СВОЕЙ рукою переписать «Попытку...»
- И порою мне хотелось чисто по-чеховски МОЕЙ рукою переписать «Попытку...»
- И порою мне хотелось чисто по-чеховски () рукою переписать «Попытку...»

Ты:

Если ты держишь в руках автомат, тебя убьют за это. [Герман Садулаев. Шалинский рейд (2009) // «Знамя», 2010] (RNK)

- Если ты держишь в СВОИХ руках автомат, тебя убьют за это.
- Если ты держишь в ТВОИХ руках автомат, тебя убьют за это.
- Если ты держишь в () руках автомат, тебя убьют за это.

Med adjektiv:

Ты подняла свою белую руку, протянула ее вверх и посмотрела на небо своими уже почти невидящими глазами. [Герман Садулаев. Одна ласточка еще не делает весны // «Знамя», 2005] (RNK)

- Ты подняла СВОЮ белую руку, протянула ее вверх и посмотрела на небо своими уже почти невидящими глазами.
- Ты подняла ТВОЮ белую руку, протянула ее вверх и посмотрела на небо своими уже почти невидящими глазами.
- Ты подняла () белую руку, протянула ее вверх и посмотрела на небо своими уже почти невидящими глазами.

Logisk subjekt:

Сначала тебе придется выпачкать свои руки. (<http://pritchi.castle.by/ras-12-54.html>)
(Aranea)

- Сначала тебе придется выпачкать СВОИ руки.
- Сначала тебе придется выпачкать ТВОИ руки.
- Сначала тебе придется выпачкать () руки.

Он:

Ты — идиот, сказала она и положила руки на спинку стула. [Дмитрий Захаров.
Корочка диссидента (2007)] (RNK)

- Ты — идиот, сказала она и положила руки на СВОИ спинку стула.
- Ты — идиот, сказала она и положила руки на ЕЁ спинку стула.
- Ты — идиот, сказала она и положила руки на () спинку стула.

Med adjektiv:

Он обхватил Андрея своей толстой рукой, как бы показывая, что они друзья. [Гулла Хирачев (Алиса Ганиева). Салам тебе, Далгат! (2009) // «Октябрь», 2010] (RNK)

- Он обхватил Андрея СВОЕЙ толстой рукой, как бы показывая, что они друзья.
- Он обхватил Андрея ЕГО толстой рукой, как бы показывая, что они друзья.
- Он обхватил Андрея () толстой рукой, как бы показывая, что они друзья.

Logisk subjekt:

Ему не хотелось убирать своей руки. [Дина Рубина. Белая голубка Кордовы (2008-2009)] (RNK)

- Ему не хотелось убирать СВОЕЙ руки.
- Ему не хотелось убирать ЕГО руки.
- Ему не хотелось убирать () руки.

Мы:

А как только мы выпускаем предмет из рук, он становится нормальным.

[Марк Сергеев. Волшебная галоша, или Необыкновенные приключения Вадима Смирнова, его лучшего друга Паши Кашкина и 33 невидимок из 117-й школы (1971)] (RNK)

- А как только мы выпускаем предмет из СВОИХ рук, он становится нормальным.
- А как только мы выпускаем предмет из НАШИХ рук, он становится нормальным.
- А как только мы выпускаем предмет из () рук, он становится нормальным.

Med adjektiv:

Только мы, рабочие, своими рабочими руками можем это сделать! [Георгий Бурков. Хроника сердца (1953-1990)] (RNK)

- Только мы, рабочие, СВОИМИ рабочими руками можем это сделать!
- Только мы, рабочие, НАШИМИ рабочими руками можем это сделать!
- Только мы, рабочие, () рабочими руками можем это сделать!

Logisk subjekt:

Как нам заполучить сокровища в свои руки? [Валентин Постников. Приключения Карандаша и Самоделкина на «Дрындолете» (1997)] (RNK)

- Как нам заполучить сокровища в СВОИ руки?
- Как нам заполучить сокровища в НАШИ руки?
- Как нам заполучить сокровища в () руки?

Вы:

А руками, Алекс, что вы делали руками? [Василий Аксенов. Новый сладостный стиль (2005)] (RNK)

- А руками, Алекс, что вы делали СВОИМИ руками?
- А руками, Алекс, что вы делали ВАШИ руками?
- А руками, Алекс, что вы делали () руками?

Med adjektiv:

И вы думаете, что несвобода своими золотыми руками впилась мне в горло?

[Владимир Казаков. Алкогольные хроники (1997) // «Столица», 1997.03.04] (RNK)

- И вы думаете, что несвобода СВОИМИ золотыми руками впилась мне в горло?
- И вы думаете, что несвобода ВАШИМИ золотыми руками впилась мне в горло?
- И вы думаете, что несвобода () золотыми руками впилась мне в горло?

Logisk subjekt:

Вам не надо душить меня своими руками, вам даже не придется видеть моей агонии...

Будьте вы прокляты со всеми вашими машинами! [Дмитрий Глуховский. Метро 2033 (2005)] (RNK)

- Вам не надо душить меня СВОИМИ руками, вам даже не придется видеть моей агонии... Будьте вы прокляты со всеми вашими машинами!
- Вам не надо душить меня ВАШИМИ руками, вам даже не придется видеть моей агонии... Будьте вы прокляты со всеми вашими машинами!
- Вам не надо душить меня () руками, вам даже не придется видеть моей агонии... Будьте вы прокляты со всеми вашими машинами!

Они:

Помню, меня поразило, что на занятиях они должны были окунать руку в аквариум и трогать рыбок. [Михаил Шишкин. Письмовник (2009) // «Знамя», 2010] (RNK)

- Помню, меня поразило, что на занятиях они должны были окунать СВОЮ руку в аквариум и трогать рыбок.
- Помню, меня поразило, что на занятиях они должны были окунать ИХ руку в аквариум и трогать рыбок.

- Помню, меня поразило, что на занятиях они должны были окунать () руку в аквариум и трогать рыбок.

Med adjektiv:

Они вцепились в половник своей мозолистой рукой и готовы биться за него до последнего. [Леонид Жуховицкий. Бой с тенью. Заметки дилетанта // «Огонек». № 12, 1991] (RNK)

- Они вцепились в половник СВОЕЙ мозолистой рукой и готовы биться за него до последнего.
- Они вцепились в половник ИХ мозолистой рукой и готовы биться за него до последнего.
- Они вцепились в половник () мозолистой рукой и готовы биться за него до последнего.

Logisk subjekt:

Дайте им возможность делать добро своими руками, но окажитесь рядом в трудную минуту. [Острова одиночества // «Трамвай», 1990] (RNK)

- Дайте им возможность делать добро СВОИМИ руками, но окажитесь рядом в трудную минуту.
- Дайте им возможность делать добро ИХ руками, но окажитесь рядом в трудную минуту.
- Дайте им возможность делать добро () руками, но окажитесь рядом в трудную минуту.

нога

Я:

А если я ногу сломал на лестнице, пока к вам бежал, или вообще на дачу еду?
[Татьяна Соломатина. Девять месяцев, или «Комедия женских положений»
(2010)] (RNK)

- А если я СВОЮ ногу сломал на лестнице, пока к вам бежал, или вообще на дачу еду?
- А если я МОЮ ногу сломал на лестнице, пока к вам бежал, или вообще на дачу еду?
- А если я () ногу сломал на лестнице, пока к вам бежал, или вообще на дачу еду?

Med adjektiv:

Адъютант и оба капитана бросились в рощу, но я со/с своими больными ногами не мог бежать. [Андрей Попов. Удивительные встречи // «Знание - сила», 2011] (RNK)

- Адъютант и оба капитана бросились в рощу, но я со СВОИМИ больными ногами не мог бежать.
- Адъютант и оба капитана бросились в рощу, но я с МОИМИ больными ногами не мог бежать.
- Адъютант и оба капитана бросились в рощу, но я с () больными ногами не мог бежать.

Logisk subjekt

Мне пришлось закинуть свою ногу ему на колени, чтобы чем-то отвлечь от этой темы. [Иржи И Грошек. Легкий завтрак в тени некрополя (1998)] (RNK)

- Мне пришлось закинуть СВОЮ ногу ему на колени, чтобы чем-то отвлечь от этой темы.
- Мне пришлось закинуть МОЮ ногу ему на колени, чтобы чем-то отвлечь от этой темы.
- Мне пришлось закинуть () ногу ему на колени, чтобы чем-то отвлечь от этой темы.

Ты:

Мне сообщили, что ты ногу сломал, в гипсе лежишь. (egen konstruksjon)

- Мне сообщили, что ты СВОЮ ногу сломал, в гипсе лежишь.
- Мне сообщили, что ты ТВОЮ ногу сломал, в гипсе лежишь.
- Мне сообщили, что ты () ногу сломал, в гипсе лежишь.

Med adjektiv:

Да, кстати, приснилось мне, что летаешь ты со/с своими свинячьими ногами. [Дмитрий Липскеров. Последний сон разума (1999)] (RNK)

- Да, кстати, приснилось мне, что летаешь ты со СВОИМИ свинячьими ногами.
- Да, кстати, приснилось мне, что летаешь ты с ТВОИМИ свинячьими ногами.
- Да, кстати, приснилось мне, что летаешь ты со () своими свинячьими ногами.

Logisk subjekt:

Неужели тебе не жаль своих ног, и здоровья?

(<http://venus-med.ru/women/page/44/>) (Aranea)

- Неужели тебе не жаль СВОИХ ног, и здоровья?
- Неужели тебе не жаль ТВОИХ ног, и здоровья?
- Неужели тебе не жаль () ног, и здоровья?

Он:

Оттолкнувшись от стены, он ногой ударил в замок соседней двери. [Дмитрий Глуховский. Метро 2033 (2005)] (RNK)

- Оттолкнувшись от стены, он СВОЕЙ ногой ударил в замок соседней двери.
- Оттолкнувшись от стены, он ЕГО ногой ударил в замок соседней двери.
- Оттолкнувшись от стены, он () ногой ударил в замок соседней двери.

Med adjektiv:

Он приходил, сильно хромя на свою раненую ногу, спрашивал деловито: — Кипяток есть? [Г. Я. Бакланов. Жизнь, подаренная дважды (1999)] (RNK)

- Он приходил, сильно хромя на СВОЮ раненую ногу, спрашивал деловито: — Кипяток есть?
- Он приходил, сильно хромя на ЕГО раненую ногу, спрашивал деловито: — Кипяток есть?
- Он приходил, сильно хромя на () раненую ногу, спрашивал деловито: — Кипяток есть?

Logisk subjekt:

Ему стоило большого труда удержать свои ноги, чтобы они не бежали.

(<http://tolstoy.lit-info.ru/tolstoy/rasskaz/sevastopol-v-mae.htm>) (Aranea)

- Ему стоило большого труда удержать СВОИ ноги, чтобы они не бежали.
- Ему стоило большого труда удержать ЕГО ноги, чтобы они не бежали.
- Ему стоило большого труда удержать () ноги, чтобы они не бежали.

Мы:

Мы ногами ощущаем святость, идущую из земли. [Эта земля стала святой (2004) // «Журнал Московской патриархии», 2003.05.17] (RNK)

- Мы СВОИМИ ногами ощущаем святость, идущую из земли.
- Мы НАШИМИ ногами ощущаем святость, идущую из земли.
- Мы () ногами ощущаем святость, идущую из земли.

Med adjektiv:

Мы месили снег своими полу обутыми ногами, не шли, а торопливо бежали. (Egen konstruksjon)

- Мы месили снег СВОИМИ полу обутыми ногами, не шли, а торопливо бежали.
- Мы месили снег НАШИМИ полу обутыми ногами, не шли, а торопливо бежали.
- Мы месили снег () полу обутыми ногами, не шли, а торопливо бежали.

Logisk subjekt:

Трещины Некрасивые, грубые и болезненные трещины на ступнях появляются исключительно по нашей вине – нам лень заботиться о своих ногах. (

<http://www.blondinka.by/lechenie>) (Aranea)

- Трещины Некрасивые, грубые и болезненные трещины на ступнях появляются исключительно по нашей вине – нам лень заботиться о СВОИХ ногах.
- Трещины Некрасивые, грубые и болезненные трещины на ступнях появляются исключительно по нашей вине – нам лень заботиться о НАШИХ ногах.
- Трещины Некрасивые, грубые и болезненные трещины на ступнях появляются исключительно по нашей вине – нам лень заботиться о () ногах.

Вы:

Вы подняли ногу, чтобы шагнуть к иному. [Виктор Пелевин. Бэтман Аполло (2013)] (RNK)

- Вы подняли СВОЮ ногу, чтобы шагнуть к иному.
- Вы подняли ВАШУ ногу, чтобы шагнуть к иному.
- Вы подняли () ногу, чтобы шагнуть к иному.

Med adjektiv:

Зато вы не будете шокировать окружающих видом своих волосатых ног. [Денис Морозов. Трусарди (2000) // «Карьера», 2000.02.01] (RNK)

- Зато вы не будете шокировать окружающих видом СВОИХ волосатых ног.
- Зато вы не будете шокировать окружающих видом ВАШИХ волосатых ног.
- Зато вы не будете шокировать окружающих видом () волосатых ног.

Logisk subjekt:

Вам нужно поставить свою ногу на поясницу пациента.

(<http://www.massaging.ru/tai/legavniz2/>) (Aranea)

- Вам нужно поставить СВОЮ ногу на поясницу пациента.
- Вам нужно поставить ВАШУ ногу на поясницу пациента.
- Вам нужно поставить () ногу на поясницу пациента.

Они:

Кофе они не пили и ноги на стол не клали. [Владимир Голяховский. Русский доктор в Америке (1984-2001)] (RNK)

- Кофе они не пили и СВОИ ноги на стол не клали
- Кофе они не пили и ИХ ноги на стол не клали
- Кофе они не пили и () ноги на стол не клали

Med adjektiv:

Они едут с рынка, и огромные лошади ступают впереди телег своими мохнатыми ногами. [Г. Я. Бакланов. Жизнь, подаренная дважды (1999)] (RNK)

- Они едут с рынка, и огромные лошади ступают впереди телег СВОИМИ мохнатыми ногами.
- Они едут с рынка, и огромные лошади ступают впереди телег ИХ мохнатыми ногами.
- Они едут с рынка, и огромные лошади ступают впереди телег () мохнатыми ногами.

Logisk subjekt:

Две трети опрошенных рассказали, что им не нравится вид своих ног.

(<http://www.wellady.ru/2012/10/25/>) (Aranea)

- Две трети опрошенных рассказали, что им не нравится вид СВОИХ ног.
- Две трети опрошенных рассказали, что им не нравится вид ИХ ног.
- Две трети опрошенных рассказали, что им не нравится вид () ног.

Семья

Мама

Я:

В семь лет я уверял маму, что ненавижу фрукты. [Сергей Довлатов. Чемодан (1986)]
(RNK)

- В семь лет я уверял СВОЮ маму, что ненавижу фрукты.
- В семь лет я уверял МОЮ маму, что ненавижу фрукты.
- В семь лет я уверял () маму, что ненавижу фрукты.

Med adjektiv:

Как же я жалела свою бедную маму! [Елена Топильская. Помни о смерти (memento mori) (2005)] (RNK)

- Как же я жалела СВОЮ бедную маму!
- Как же я жалела МОЮ бедную маму!
- Как же я жалела () бедную маму!

Logisk subjekt:

Я была очень довольна, что мне так легко удалось оживить свою маму. [Иржи Грошек. Легкий завтрак в тени некрополя (1998)] (RNK)

- Я была очень довольна, что мне так легко удалось оживить СВОЮ маму.
- Я была очень довольна, что мне так легко удалось оживить МОЮ маму.
- Я была очень довольна, что мне так легко удалось оживить () маму.

Ты:

Ты один с/со мамой живешь, никому не нужен, никто тебя на нормальную работу не устроит. [Гулла Хирачев (Алиса Ганиева). Салам тебе, Далгат! (2009) // «Октябрь», 2010] (RNK)

- Ты один со СВОЕЙ мамой живешь, никому не нужен, никто тебя на нормальную работу не устроит.
- Ты один с ТВОЕЙ мамой живешь, никому не нужен, никто тебя на нормальную работу не устроит.
- Ты один с () мамой живешь, никому не нужен, никто тебя на нормальную работу не устроит.

Med adjektiv:

Ну, словом, ты узнаёшь свою неугомонную маму. [А. Г. Колмогоров. Мне доставшееся: Семейные хроники Надежды Лухмановой (2012)] (RNK)

- Ну, словом, ты узнаёшь СВОЮ неугомонную маму.
- Ну, словом, ты узнаёшь ТВОЮ неугомонную маму.
- Ну, словом, ты узнаёшь () неугомонную маму.

Logisk subjekt:

Сразу будь готов к тому, что в процессе тебе придется активно использовать косметику своей мамы, сестры или девушки. [Меняем внешность. Сам себе пластический хирург (2004) // «Хулиган», 2004.07.15] (RNK)

- Сразу будь готов к тому, что в процессе тебе придется активно использовать косметику СВОЕЙ мамы, сестры или девушки.
- Сразу будь готов к тому, что в процессе тебе придется активно использовать косметику ТВОЕЙ мамы, сестры или девушки.
- Сразу будь готов к тому, что в процессе тебе придется активно использовать косметику () мамы, сестры или девушки.

Он:

Вчера я был в гостях у Кузнецовых. Маленькая Вера прыгала вокруг родителей и она говорила маме: "Какая ты счастливая! Ты завтра едешь в Москву!" [Сергей Довлатов. Чемодан (1986)] (RNK)

- Вчера я был в гостях у Кузнецовых. Маленькая Вера прыгала вокруг родителей и она говорила СВОЕЙ маме: "Какая ты счастливая! Ты завтра едешь в Москву!"
- Вчера я был в гостях у Кузнецовых. Маленькая Вера прыгала вокруг родителей и она говорила ЕЁ маме: "Какая ты счастливая! Ты завтра едешь в Москву!"
- Вчера я был в гостях у Кузнецовых. Маленькая Вера прыгала вокруг родителей и она говорила () маме: "Какая ты счастливая! Ты завтра едешь в Москву!"

Med adjektiv:

Маленький будущий автор был страшно доволен и весь вечер обсуждал с двоюродной сестрой, как он подарит это колечко своей красивой маме, и мама обрадуется. [Татьяна Соломатина. Большая собака, или «Эклектичная живописная вавилонская повесть о зарытом» (2009)] (RNK)

- Маленький будущий автор был страшно доволен и весь вечер обсуждал с двоюродной сестрой, как он подарит это колечко СВОЕЙ красивой маме, и мама обрадуется.
- Маленький будущий автор был страшно доволен и весь вечер обсуждал с двоюродной сестрой, как он подарит это колечко ЕГО красивой маме, и мама обрадуется.
- Маленький будущий автор был страшно доволен и весь вечер обсуждал с двоюродной сестрой, как он подарит это колечко () красивой маме, и мама обрадуется.

Logisk subjekt:

А что ей также мешает договор займа оформить со/с своей мамой на ту же сумму. [Женщина + мужчина: Брак (форум) (2004)] (RNK)

- А что ей также мешает договор займа оформить со СВОЕЙ мамой на ту же сумму.
- А что ей также мешает договор займа оформить с ЕЁ мамой на ту же сумму.
- А что ей также мешает договор займа оформить с () мамой на ту же сумму.

Мы:

Несколько дней мы не могли послать маме письмо: не знали, как написать о смерти.

[Анатолий Алексин. Раздел имущества (1979)] (RNK)

- . Несколько дней мы не могли послать СВОЕЙ маме письмо: не знали, как написать о смерти.
- Несколько дней мы не могли послать НАШЕЙ маме письмо: не знали, как написать о смерти.
- Несколько дней мы не могли послать () маме письмо: не знали, как написать о смерти.

Med adjektiv:

Мы не обращали внимания на просьбы уставшей мамы. (egen konstruksjon)

- Мы не обращали внимания на просьбы СВОЕЙ уставшей мамы.
- Мы не обращали внимания на просьбы НАШЕЙ уставшей мамы.
- Мы не обращали внимания на просьбы () уставшей мамы.

Logisk subjekt:

И, конечно же, всем нам хочется подарить своей маме особую любовь, тем более есть дополнительный повод – весенний праздник 8 марта. (<http://ladystory.ru/?p=252>)

(Aranea)

- И, конечно же, всем нам хочется подарить СВОЕЙ маме особую любовь, тем более есть дополнительный повод – весенний праздник 8 марта.

- И, конечно же, всем нам хочется подарить НАШЕЙ маме особую любовь, тем более есть дополнительный повод – весенний праздник 8 марта.
- И, конечно же, всем нам хочется подарить () маме особую любовь, тем более есть дополнительный повод – весенний праздник 8 марта.

Вы:

Вы давно без мамы? Я уже год. [Л. С. Петрушевская. День рождения Смирновой (1977)] (RNK)

- Вы давно без СВОЕЙ мамы? Я уже год.
- Вы давно без ВАШЕЙ мамы? Я уже год.
- Вы давно без () мамы? Я уже год.

Med adjektiv:

Однако вспомните, когда вы баловали свою любимую маму, бабушку или жену ужином, приготовленным целиком и полностью только вами.

(<http://www.kedem.ru/serving/themes/20120307-8march/>) (Aranea)

- Однако вспомните, когда вы баловали СВОЮ любимую маму, бабушку или жену ужином, приготовленным целиком и полностью только вами.
- Однако вспомните, когда вы баловали ВАШУ любимую маму, бабушку или жену ужином, приготовленным целиком и полностью только вами.
- Однако вспомните, когда вы баловали () любимую маму, бабушку или жену ужином, приготовленным целиком и полностью только вами.

Logisk subjekt:

Вам нужно почаще приходить в гости к своей маме (или ее приглашать к себе).

[Женщина + мужчина: Брак (форум) (2004)] (RNK)

- Вам нужно почаще приходить в гости к СВОЕЙ маме (или ее приглашать к себе).
- Вам нужно почаще приходить в гости к ВАШЕЙ маме (или ее приглашать к себе).

- Вам нужно почаще приходить в гости к () маме (или ее приглашать к себе).

они:

Они как бы присваивают маму — а та безвольно подчиняется. [Олег Павлов. Асистолия // «Знамя», 2009] (RNK)

- Они как бы присваивают СВОЮ маму — а та безвольно подчиняется.
- Они как бы присваивают ИХ маму — а та безвольно подчиняется.
- Они как бы присваивают () маму — а та безвольно подчиняется.

Med adjektiv:

Они вырастут самостоятельными людьми, любящими свою незагнанную маму. [Женщина + мужчина: Брак (форум) (2004)] (RNK)

- Они вырастут самостоятельными людьми, любящими СВОЮ незагнанную маму.
- Они вырастут самостоятельными людьми, любящими ИХ незагнанную маму.
- Они вырастут самостоятельными людьми, любящими () незагнанную маму.

Logisk subjekt:

Таких детей бог любит и потому иногда разрешает им видеть своих мам. [Татьяна Соломатина. Девять месяцев, или «Комедия женских положений» (2010)] (RNK)

- Таких детей бог любит и потому иногда разрешает им видеть СВОИХ мам.
- Таких детей бог любит и потому иногда разрешает им видеть ИХ мам.
- Таких детей бог любит и потому иногда разрешает им видеть () мам.

Сын

Я:

Он фыркнул и ушёл к себе в комнату, а я взяла сына, и мы отправились по магазинам.
[Екатерина Орлова. Такой же хороший, как ты // «Даша», 2004] (RNK)

- Он фыркнул и ушёл к себе в комнату, а я взяла СВОЕГО сына, и мы отправились по магазинам.
- Он фыркнул и ушёл к себе в комнату, а я взяла МОЕГО сына, и мы отправились по магазинам.
- Он фыркнул и ушёл к себе в комнату, а я взяла () сына, и мы отправились по магазинам.

Med adjektiv:

Я гуляю с/со своим двухлетним сыном по парку. [М. И. Цветаева. Повесть о Сонечке (1937)] (RNK)

- Я гуляю со СВОИМ двухлетним сыном по парку.
- Я гуляю с МОИМ двухлетним сыном по парку.
- Я гуляю с () двухлетним сыном по парку.

Logisk subjekt:

Мне нечего сказать своему сыну, как когда-то моему отцу нечего было сказать мне. [Павел Мейлахс. Отступник // «Звезда», 2002] (RNK)

- Мне нечего сказать СВОЕМУ сыну, как когда-то моему отцу нечего было сказать мне.
- Мне нечего сказать МОЕМУ сыну, как когда-то моему отцу нечего было сказать мне.
- Мне нечего сказать () сыну, как когда-то моему отцу нечего было сказать мне.

Ты:

В деревне все на виду, и кто, как не сосед, знает, на какие деньги ты купил сыну мотоцикл и заплатил ли налог с продажи молока. [Когда в деревне наступит XXI век? (2003) // «Российская газета», 2003.03.15] (RNK)

- В деревне все на виду, и кто, как не сосед, знает, на какие деньги ты купил СВОЕМУ сыну мотоцикл и заплатил ли налог с продажи молока.
- В деревне все на виду, и кто, как не сосед, знает, на какие деньги ты купил ТВОЕМУ сыну мотоцикл и заплатил ли налог с продажи молока.
- В деревне все на виду, и кто, как не сосед, знает, на какие деньги ты купил () сыну мотоцикл и заплатил ли налог с продажи молока.

Med adjektiv:

Они могут припомнить, что ты сам добывал для своего нелепого сына фиктивные больничные листы. [Владимир Маканин. Стол, покрытый сукном и с графином посередине (1993)] (RNK)

- Они могут припомнить, что ты сам добывал для СВОЕГО нелепого сына фиктивные больничные листы.
- Они могут припомнить, что ты сам добывал для ТВОЕГО нелепого сына фиктивные больничные листы.
- Они могут припомнить, что ты сам добывал для () нелепого сына фиктивные больничные листы.

Logisk subjekt:

Тебе придется оплатить обучение своего сына. [Борис Васильев. Вещий Олег (1996)] (RNK)

- Тебе придется оплатить обучение СВОЕГО сына.
- Тебе придется оплатить обучение ТВОЕГО сына.
- Тебе придется оплатить обучение () сына.

Он:

Сына Бориса перевели в головной офис. Теперь, судя по всему, Борис будет работать вместе с/со сыном. [Красна изба углами // «Народное творчество», 2003] (RNK)

- Сына Бориса перевели в головной офис. Теперь, судя по всему, Борис будет работать вместе со СВОИМ сыном.
- Сына Бориса перевели в головной офис. Теперь, судя по всему, Борис будет работать вместе с ЕГО сыном.
- Сына Бориса перевели в головной офис. Теперь, судя по всему, Борис будет работать вместе с () сыном.

Med adjektiv:

В прошлом году у Саши родился сын. Вчера я видел, как он нес на плечах своего маленького сына. [Л. К. Чуковская. Предсмертие. О Марине Цветаевой (1981)] (RNK)

- В прошлом году у Саши родился сын. Вчера я видел, как он нес на плечах СВОЕГО маленького сына.
- В прошлом году у Саши родился сын. Вчера я видел, как он нес на плечах ЕГО маленького сына.
- В прошлом году у Саши родился сын. Вчера я видел, как он нес на плечах () маленького сына.

Logisk subjekt:

И ему пришлось предать своего сына и брата, который так им нравился пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь досуг. (egen konstruksjon)

- И ему пришлось предать СВОЕГО сына и брата, который так им нравился пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь досуг.
- И ему пришлось предать ЕГО сына и брата, который так им нравился пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь досуг.
- И ему пришлось предать () сына и брата, который так им нравился пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь досуг.

Мы:

В школе, куда мы собираемся отдать сына, в прошлом году родителям представили учителей в последних числах августа. [Наши дети: Дошколята и младшие школьники (форум) (2005)] (RNK)

- В школе, куда мы собираемся отдать СВОЕГО сына, в прошлом году родителям представили учителей в последних числах августа.
- В школе, куда мы собираемся отдать НАШЕГО сына, в прошлом году родителям представили учителей в последних числах августа.
- В школе, куда мы собираемся отдать () сына, в прошлом году родителям представили учителей в последних числах августа.

Med adjektiv:

Матушка брала на себя многие тяжести наши, боль и грехи, стараясь духовно укрепить, облегчить страдания. Привозили мы к старице своего больного сына. [Дмитрий Литовкин. «Список 124». США ищут пропавших во Вьетнаме солдат в Подмосковье (2002) // «Известия», 2002.12.13] (RNK)

- Матушка брала на себя многие тяжести наши, боль и грехи, стараясь духовно укрепить, облегчить страдания. Привозили мы к старице СВОЕГО больного сына.
- Матушка брала на себя многие тяжести наши, боль и грехи, стараясь духовно укрепить, облегчить страдания. Привозили мы к старице НАШЕГО больного сына.
- Матушка брала на себя многие тяжести наши, боль и грехи, стараясь духовно укрепить, облегчить страдания. Привозили мы к старице () больного сына.

Logisk subjekt:

Все, на что мы рассчитываем, — это на добросовестные попытки помочь разыскать нам сведения о своих сыновьях и братьях. [Дмитрий Литовкин. «Список 124». США ищут пропавших во Вьетнаме солдат в Подмосковье (2002) // «Известия», 2002.12.13] (RNK)

- Все, на что мы рассчитываем, — это на добросовестные попытки помочь разыскать нам сведения о СВОИХ сыновьях и братьях.
- Все, на что мы рассчитываем, — это на добросовестные попытки помочь разыскать нам сведения о НАШИХ сыновьях и братьях.
- Все, на что мы рассчитываем, — это на добросовестные попытки помочь разыскать нам сведения о () сыновьях и братьях.

Вы:

То-то он так за переживал, когда вы перестали водить сына в бассейн! [Станислав Акимов. Чужие письма: журнал «Малые народы» (2004) // «Хулиган», 2004.07.15] (RNK)

- То-то он так за переживал, когда вы перестали водить СВОЕГО сына в бассейн!
- То-то он так за переживал, когда вы перестали водить ВАШЕГО сына в бассейн!
- То-то он так за переживал, когда вы перестали водить () сына в бассейн!

Med adjektiv:

Мы вместе с ним пришли к выводу, что вы можете гордиться своим замечательным сыном. [Владимир Шахиджанян. 1001 вопрос про ЭТО (№№ 501-1001) (1999)] (RNK)

- Мы вместе с ним пришли к выводу, что вы можете гордиться СВОИМ замечательным сыном.
- Мы вместе с ним пришли к выводу, что вы можете гордиться ВАШИМ замечательным сыном.
- Мы вместе с ним пришли к выводу, что вы можете гордиться () замечательным сыном.

Logisk subjekt:

Припомните, сколько раз в течение дня вам приходится говорить своему сыну "Сделай математику, а то получишь двойку", "Иди завтракать, иначе еда остынет", "Не постираешь носочки — пойдешь в грязных"? (<http://www.bestreferat.ru/referat-50468.html>) (Aranea)

- Припомните, сколько раз в течение дня вам приходится говорить СВОЕМУ сыну "Сделай математику, а то получишь двойку", "Иди завтракать, иначе еда остынет", "Не постираешь носочки — пойдешь в грязных"?
- Припомните, сколько раз в течение дня вам приходится говорить ВАШЕМУ сыну "Сделай математику, а то получишь двойку", "Иди завтракать, иначе еда остынет", "Не постираешь носочки — пойдешь в грязных"?
- Припомните, сколько раз в течение дня вам приходится говорить () сыну "Сделай математику, а то получишь двойку", "Иди завтракать, иначе еда остынет", "Не постираешь носочки — пойдешь в грязных"?

Они:

Женщины имеют большое влияние на ребенка, и до 6 лет я говорю мамам, чтобы они уделяли большое внимание сыновьям. (egen konstruksjon)

- Женщины имеют большое влияние на ребенка, и до 6 лет я говорю мамам, чтобы они уделяли большое внимание СВОИМ сыновьям.
- Женщины имеют большое влияние на ребенка, и до 6 лет я говорю мамам, чтобы они уделяли большое внимание ИХ сыновьям.
- Женщины имеют большое влияние на ребенка, и до 6 лет я говорю мамам, чтобы они уделяли большое внимание () сыновьям.

Med adjektiv:

Но они не хотят назвать своего новорожденного сына странным именем Менделе.
[Светлана Аксенова-Штейнград. Кто мы? Диалоги в «Диалоге» // «Октябрь», 2002]
(RNK)

- Но они не хотят назвать СВОЕГО новорожденного сына странным именем Менделе.
- Но они не хотят назвать ИХ новорожденного сына странным именем Менделе.
- Но они не хотят назвать () новорожденного сына странным именем Менделе.

Logisk subjekt:

Это им надо было повторить судьбу своего сына и брата, который так им нравился, пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь и досуг. (<http://www.livelib.ru/book/1000565039>) (Aranea)

- Это им надо было повторить судьбу СВОЕГО сына и брата, который так им нравился, пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь и досуг.
- Это им надо было повторить судьбу ИХ сына и брата, который так им нравился, пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь и досуг.
- Это им надо было повторить судьбу () сына и брата, который так им нравился, пока тихонько, не мешавшись в их существование, обеспечивал им жизнь и досуг.

Kontekster med personlig pronomen i original versjon

Ваня извинился и заплакал, протянув вперед правую ладонь. Тогда Андрей с радостью пожал его руку. (egen kontekst)

- Ваня извинился и заплакал, протянув вперед правую ладонь. Тогда Андрей с радостью пожал СВОЮ руку.
- Ваня извинился и заплакал, протянув вперед правую ладонь. Тогда Андрей с радостью пожал ЕГО руку.
- Ваня извинился и заплакал, протянув вперед правую ладонь. Тогда Андрей с радостью пожал () руку.

Дети были уставшие и исхудавшие, мы не переставали тяжело вздыхать, глядя на ИХ ноги. (egen konstruksjon)

- Дети были уставшие и исхудавшие, мы не переставали тяжело вздыхать, глядя на свои ноги.
- Дети были уставшие и исхудавшие, мы не переставали тяжело вздыхать, глядя на их ноги.

- Дети были уставшие и исхудавшие, мы не переставали тяжело вздыхать, глядя на () ноги.

В октябре Аня подружилась с девушкой по имени Полина, которая жила в соседнем подъезде. Позже выяснилось, что Аня хорошо знала её маму, Варвару Петровну, учителя литературы в Аниной школе. (egen konstruksjon)

- В октябре Аня подружилась с девушкой по имени Полина, которая жила в соседнем подъезде. Позже выяснилось, что Аня хорошо знала СВОЮ маму, Варвару Петровну, учителя литературы в Аниной школе.
- В октябре Аня подружилась с девушкой по имени Полина, которая жила в соседнем подъезде. Позже выяснилось, что Аня хорошо знала ЕЁ маму, Варвару Петровну, учителя литературы в Аниной школе.
- В октябре Аня подружилась с девушкой по имени Полина, которая жила в соседнем подъезде. Позже выяснилось, что Аня хорошо знала () маму, Варвару Петровну, учителя литературы в Аниной школе.

Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил с/со его сыном. (egen konstruksjon)

- Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил со СВОИМ сыном.
- Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил с ЕГО сыном.
- Ивана Петровича хорошо знали все жильцы дома. Миша дружил с () сыном.

Бабушка пришла домой с огромным грузом, Зина не утерпела и заглянула в её сумку. (egen konstruksjon)

- Бабушка пришла домой с огромным грузом, Зина не утерпела и заглянула в СВОЮ сумку.
- Бабушка пришла домой с огромным грузом, Зина не утерпела и заглянула в ЕЁ сумку.
- Бабушка пришла домой с огромным грузом, Зина не утерпела и заглянула в () сумку.

Я слышал, что вы купили жилье в новом районе? Я бы очень хотел посмотреть на вашу квартиру! (egen konstruksjon)

- Я слышал, что вы купили жилье в новом районе? Я бы очень хотел посмотреть на СВОЮ квартиру!
- Я слышал, что вы купили жилье в новом районе? Я бы очень хотел посмотреть на ВАШУ квартиру!
- Я слышал, что вы купили жилье в новом районе? Я бы очень хотел посмотреть на () квартиру!

Город у нас маленький, и все знали, что частные уроки английского языка мне дает эмигрант из США. И вот однажды одноклассники наконец встретили моего учителя на улице. (egen konstruksjon)

- Город у нас маленький, и все знали, что частные уроки английского языка мне дает эмигрант из США. И вот однажды одноклассники наконец встретили СВОЕГО учителя на улице.
- Город у нас маленький, и все знали, что частные уроки английского языка мне дает эмигрант из США. И вот однажды одноклассники наконец встретили МОЕГО учителя на улице.
- Город у нас маленький, и все знали, что частные уроки английского языка мне дает эмигрант из США. И вот однажды одноклассники наконец встретили () учителя на улице.

Я работаю на русской службе BBC. Люди, которые нас читают, нередко отличаются аналитическим складом ума. Поэтому «Радио Свобода» и «Медуза» всегда рады нашим читателям. (egen konstruksjon)

- Я работаю на русской службе BBC. Люди, которые нас читают, нередко отличаются аналитическим складом ума. Поэтому «Радио Свобода» и «Медуза» всегда рады СВОИМ читателям.
- Я работаю на русской службе BBC. Люди, которые нас читают, нередко отличаются аналитическим складом ума. Поэтому «Радио Свобода» и «Медуза» всегда рады НАШИМ читателям.
- Я работаю на русской службе BBC. Люди, которые нас читают, нередко отличаются аналитическим складом ума. Поэтому «Радио Свобода» и «Медуза» всегда рады () читателям.